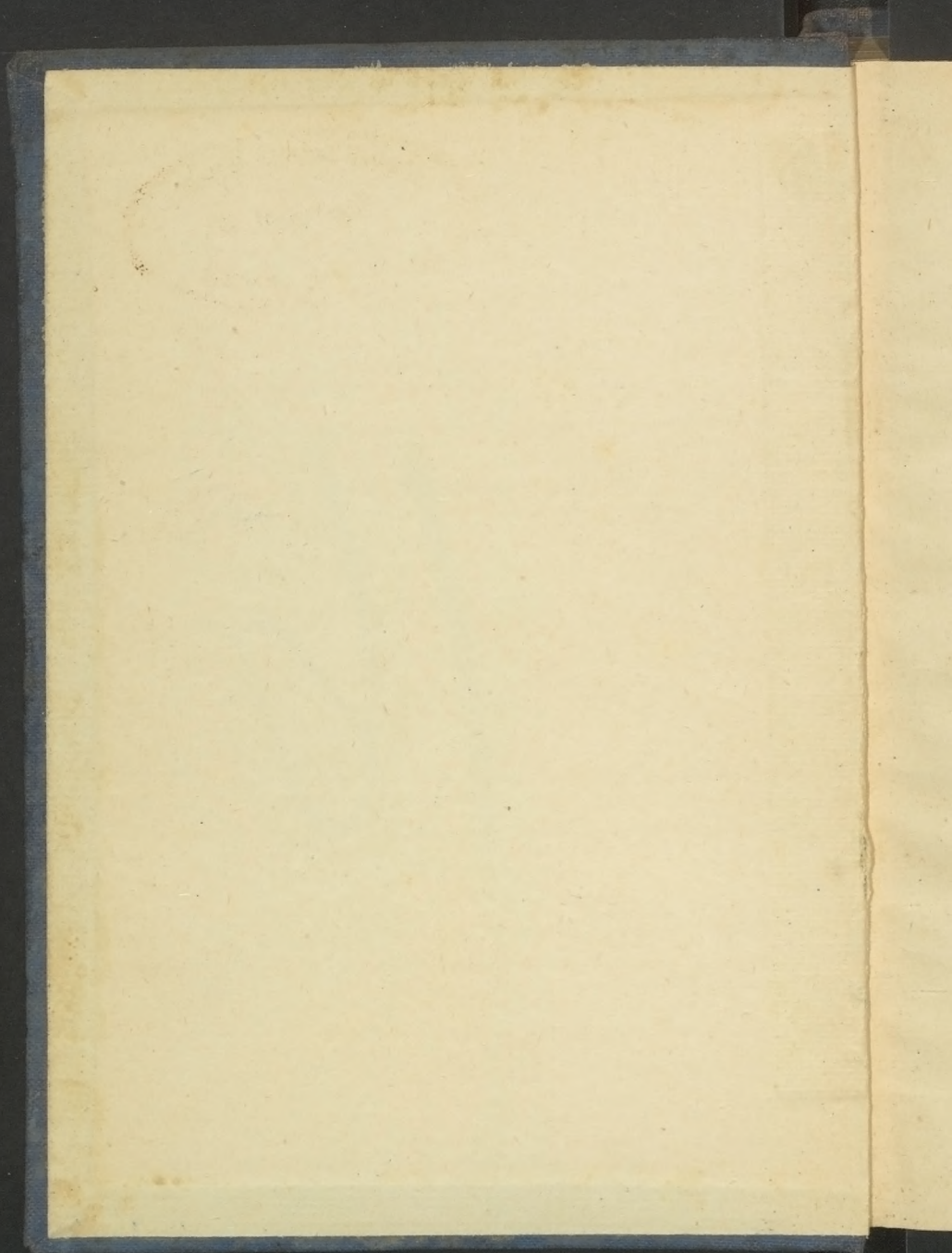
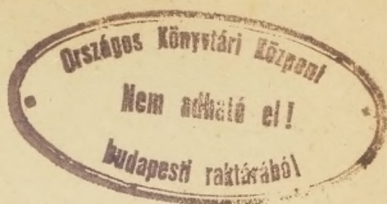
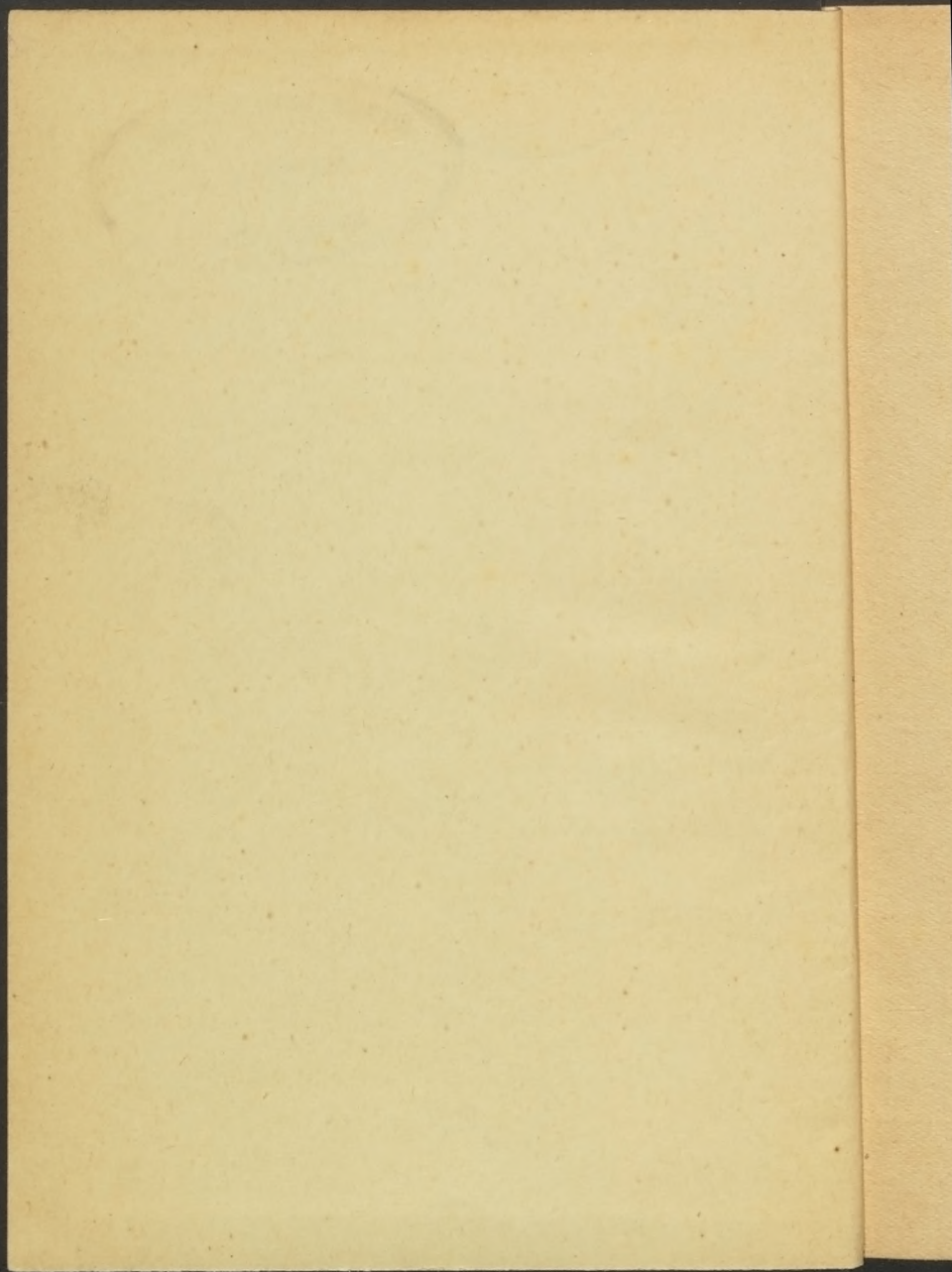

M
86.124
OSZK

A MAGYAR OTTHON
KÖNYVTÁRA

ifj. HEGEDŰS SÁNDOR
EGY DAXLI NAPLÓJA

If

Ifj. HEGEDÜS SÁNDOR

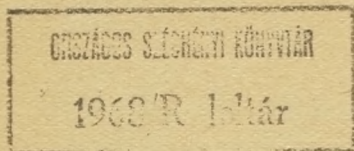
Egy daxli
naplója

SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA
BUDAPEST

*Fenntartunk minden jogot.
Copyright by Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt.
Budapest, 1939.*

M 86.124

Madách-nyomda, Budapest, IX. Lónyay-u.18/b, Felelős v.: Tobik I.

Előszót írni annyi, mint vallomást tenni! Feltárni a célt, bevallani az indokot és megvilágítani az irányt, amelynek szolgálatába állott az író. Most midőn közzé adom „Egy daxli naplójá“-t, az azt jelenti, hogy igyekeztem olyanoknak látni az embereket, amilyenek igaz valójukban. De mivel ember nem lehet elfogulatlan ítélője — embernek, ezért bíztam ezt a megfigyelést más élőlényre, egy kis kutyára, amely ki van közösítve az emberek közül, de mégis közöttük él. És ha nem tiszta tükörképet vetít vissza, de esetleg torzképet ad az emberekről, az nem azt jelenti, hogy ez a napló nem az igazat hirdeti, hanem csak azt bizonyítja, hogy más az igazság az ő szemén át és más az, amit mi igazságnak tartunk a mi zárt világunkban.

Nekem más mondanivalóm nincs, a többi a daxlit illeti, aki éveken át itt futkározott az emberek között, hogy adatokat gyűjtsön és amit látott, hallott és tapasztalt, most sorra elbeszélje — bár megtalálná szava az utat az olvasók szívéhez és úgy hatna, ami ezen soroknak célja — az igazság erejével!

Most pedig átadom a szót a daxlinak, beszéljen a mi emberi világunkról, az ő kutyanyelvén.

Ifj. Hegedüs Sándor

N
kísére
lélekt
úgy v
figye
vessz
sokra

sem
siette
ami
ságo
az öl
kava

rec
men
meg
elme
kétl
hiv
viss

KUTYAKIÁLLÍTÁS.

Nagyon szeretem a kutyákat, állandó figyelemmel kísérem minden mozdulatukat és miután a kutyák lélektanával foglalkozom, meg vagyok győződve épp úgy van lelkük nekik, mint nekünk, embereknek. Csak figyelni kell őket és foglalkozni velük, akkor észrevesszük, hogy a kutyalélek gyengéd emberi behatásokra mennyire fejlődik.

Mikor a kutyakiállítás hirdetését olvastam, percig sem gondolkoztam, fölugrottam a villamosra és ki-siettem a kiállítás területére. Már maga az a csaholás, ami a kiállítás épületéből kihallatszott, nagyon mulat-ságos volt. Kis vakkantástól a sivításig, nyifogástól az öblös ugatásig, — különböző hangok egész orkánja kavargott át az éter hullámain.

Árjegyzékkel kezemben, megállottam minden ket-rec előtt. Már az első fordulónál magára vonta figyel-memet egy barnaszőrű, feketeszemű daxli, aki mikor meglátott, ugrált, nyifogott és ugatni kezdett. Amint elmentem mellette, egész a ketrec sarkáig kísért, ott kétlábra állva kapargatta a deszkakerítést, miközben hívogatólag csahogatott, mintha azt mondaná: „Gyere vissza, ne hagyj itt!”

Megfordultam, lehajoltam hozzá, megsímogattam

okos fejét, ő nyaldosni kezdte kezemet és valóságos síró ugatást hallatott örömeiben. Ragaszkodása nagyon meghiúsult. Éppen egy alkalmazott ment arra, megkérdeztem tőle:

„Eladó ez a kis dakszli?”

„Igen, kérem!”

„Bővebb felvilágosítást nem tudna adni?”

„Csak annyit tudok, hogy ez a daxli előkelő származású. Nemesfajú. Nemcsak kamarás lehetne a kutyák körében, de akár máltai lovag is, mert huszonnégy öse szerepel a családfáján.”

Közben a kutyatulajdonos is odajött és nagy szakértelemmel magyarázta, milyen rendkívül nagy fáradtság árán érte el a fajnemesítés révén azt, hogy ilyen remek példányhoz jutott, mert ez nemcsak testileg, de lelkileg is a legtekélyesebben kitenyészített kutya. Ezzel kinyitotta a ketrec ajtaját és kivette belőle a kis daxlit. A kutya azonnal lábaimhoz lapult, mintha félne valakitől. Mikor pedig gazdája utána nyult, felé kapott, annak csak annyi ideje volt, hogy kezét elrántotta.

„Ejnye, ejnye! Hát ez a lelkileg kifejlett kutya, aki a gazdáját meg akarja harapni?” — incselkedtem.

„Nagyon restelem, igazán nem tudom mire magyarázni.”

„Úgy látszik valami bűvös hatással vagyok rá” — válaszoltam nevetve.

„Kétségtelen, mert amint látja uram, teljesen önhez szegődött. Nézze csak, kaparja a lábát, kéri, hogy vegye ölébe.”

Fölemeltem, magamhoz szorítottam, éreztem, hogy

kis teste reszket, s úgy símul hozzám, mint elhagyott
kis árva kölyök.

Elhallgattunk, még a kutyák sokféle ugatása sem
zavarta meg azt a csendet, ami kettőnk lelkében vég-
bement.

Hosszas hallgatás után megkérdeztem:

„Aztán mennyit kér ön ezért a kis kutyáért?”

„Árjegyzék szerint kétszáz pengőt, de önnek ol-
csóbban adom, mert úgy látom, a kutya vonzódik ön-
höz. Én pedig nagyon örülnék, ha az én nevelésem
olyan házba kerülne, ahol meg is becsülik fáradságos
munkám gyümölcsét, mert fajkutyát tenyészteni és
főlnevelni, nem egyszerű dolog. Az épp oly tudomány,
akár a bölcsészet, vagy az irodalom. A kutyanévelés
titkait sem lehet máról-holnapra elsajátítani, abba is
bele kell tanulni, s ha ügyeskedünk, hamar belejövünk,
mint a kutya az ugatásba és akkor ilyen ritka példá-
nyok jönnek napfényre, mint ez a kis tacsó.”

Hallod ezt kis kutyám, milyen szépeket monda-
nak rólad?

Főlnézett rám okos szemeivel, nyifogni kezdett,
két lábon szolgált, mint aki köszönetét akarja ezzel
kifejezni.

Tréfásan szóltam rá:

„Nos mit akarsz, mit tanácsolsz, megvegyelek?”

Ő kutyanyelven válaszolt, hogy igen.

A vége az lett, megvettem a kis daxlit. Aztán ko-
csiba ültem és haza hajtottam. A kutya a kocsii ülésén
kétlábba állt, mellemnek támasztotta első lábait és
szakadatlanul ugatott.

„Mit ugatsz te kis tacsó? Talán fogadalmat

akarsz tenni kutyanyelven? Hogy hű leszel? Okos, jó pajtásom leszel? Elég legyen, ne ugass már, én úgyis kiérzem egész lényedből, a te hűség ragaszkodásodat. Ahogy ti kiszaglásszátok, ki a jó ember és ki a rossz, úgy mi is megismerjük, melyik kutyát lehet barátságunkba fogadni, melyik érdemli meg azt, hogy gondozzuk, ápoljuk, tanítsuk és megosszuk vele életünket.“

Egész úton símogattam. Olyan bársonyos volt a szőre, mint a legfinomabb selyem. Két nagy füle, mint hideg lebbencs csapódott kedves pofájára, kis rövid görbe lábait még mindig ott tartotta mellemen és nézett rám olyan szépen, olyan behízelgően, hogy mire hazaértem vele, úgy megszerettem, hogy elhatároztam, többé el sem válok tőle.

Igy került ez a kis daxlikutya a házamba, ahol aztán hosszú évek tapasztalata nyomán megismerte az emberek jó és rossz tulajdonságait. Tapasztalatairól, emlékeiről szól ez a derűs feljegyzés-sorozat, amelynek címe: „Egy daxli naplója.“

Elh
Há
etimolo
lenthet,
van, sz
egész r
Bukfen
anyja
kamara
fekete
orral, r
részen
vagyol
centim
csüngő
szokat
kezete
délceg
mekel
geken
csalho
mintl
fárad

BEMUTATKOZÁS.

Elhatároztam, hogy naplót írok.

Hátra van a bemutatkozás. Nevem Szepe. A szó etimológiájához nem értek, valami kedves dolgot jelenthet, különben nem adták volna nekem. Családfám van, származási törzskönyvem, amibe be van iktatva egész nemzedékem, tessék csak figyelni. — „Apja Bukfenc, anyja Ketyeró, nagyapja Durrancs, nagyanyja Lebbencs. Ezért vagyok híres pedigres kutya, kamarási rangban. Lord Szepe, fekete szájpaddal, fekete körmökkel, barnaszőrű testtel, hosszú hegyes orral, nagy leffencs nyelvvel, hajlékony derékkal, mérszén forduló szemekkel, éles fogakkal. Tehát én, én vagyok az orrom hegyétől a farkam végéig hatvanhét centiméter, visszafelé mérve ugyanannyi. Füleml alácsüngő és kifordítható, ezt akkor teszem, ha valami szokatlant látok, vagy olyat hallok, ami az én fülszerkezetem előtt hihetetlen dolognak tünik. Termetem délceg, csak lábaim rövidek és görbék, ezért a gyermekek sokszor csúfolnak. De én átnézek a kicsinységeken. Én egyénileg járok. Orrom finom, szaglászom csálhatatlan. Homlokomat ráncokba tudom szedni, mintha gondolkoznék, de ezt nem teszem, mert kár a fáradságért. Hátra van még szemem leírása, amely

úgy forgatható, hogy egy-egy gyanús jelre a fehérje is előbukkan és ezzel be tudok nézni az emberek veséjébe, sőt, egészen a lelkük mélyére.

Megjegyzem, ezt nem magam találtam ki, ez gazdám kedvenc szavajárása, aki ügyes embernek tartja magát, de azért mindig mindenki becsapja és megcsalja. Itt szeretnék idézni egy latin közmondást csak hogy gazdám nem tud egy kukkot sem latinul és így én sem. És ez méltánylandó, mert tisztességes kutya sohasem legyen nagyobb kutya, mint a gazdája.

Tessék jól megfigyelni engemet. Teljesen kifinomodott lény vagyok, fajkiválás révén egy érdekes, nemes alakú, tiszteletreméltó példány. Járásomban több ritmus van, mint az összes kutyák mozgásában. Éberségem, eszem, leleményességem túlhaladja valamenynyűnket. Angliában sokkal nagyobb méltóságra vittem volna. Közbecsülésem jóval magasabb lenne. Azt az egy hibát elkövették velem, hogy a kontinensen születtem, de ki tud berendezkedni születése előtt minden eshetőségre? Hát van olyan ember, aki megtudja ezt csinálni? Nincsen! Hát akkor hogy lehet ezt elvárni egy kutyától? Azt, hogy a kutyatársadalomban ily kiváló példány vagyok, mint azt magamról elmondtam, bármikor bebizonyítani is képes vagyok.

De hogy a tárgynál maradjak, be kell vallanom, lírához semmi tehetségem, érzelgős nem vagyok, naplóm epikai színezetű, címe: „Egy daxli naplója.” Kritikusaimnak azonban ígéretet teszek, hogy nem fogom teljesen lenézni a romantikát sem, igyekezni fogok munkámat átszűrni bájjal, kellemmel, derűvel, borúval. Minden fejezet végén lesz egy-egy jelenet,

amikor a könny pereg és az olvasók közül, legalább is kettő, el fog ájulni. Egyik jobbra, másik balra, már amint a visszatérő fejezetek felépítése meg fogja követelni.

Ezzel megokoltam azt, hogy miért határoztam el magamat naplóírásra. Leszögeztem világnézeti kiindulópontomat, tisztáztam felfogásomat, ezért érzek erőt és jogcímet arra, hogy naplójegyzeteimet összefoglaljam és tanubizonyságot tegyek arról az embereknél, hogy mi kutyák is gondolkodunk, hallunk, de főleg látunk.

GULLIVER ÉS A DAXLI.

Gazdám barátjával beszélgetett és én az asztal alatt lábára tettem fejemet. Hallottam, amint Gulliver urat említették, akit Swift mester küldött az emberek közé, hogy megfigyelje azoknak félszegeit, esetlenségeit. De akkor már pislogott a szemem és elnyomott az álom. S íme, álmomban egyszer csak láttam, amint futkosom az emberek között, jön felém Gulliver úr, az óriás, hatalmas léptekkel. Megismertem messziről háromszögletű kalapját, csontnyelű botját, harisnyás térdnadrágját és csattos cipőjét.

Odarohantam hozzá és torkom szakadtából ugatni kezdtem.

— Te kis tacsó, miért ugatsz engem? Nem elég, ha az emberek megugatnak? Még te is hozzájuk csatlakozol?

— Örömben csaholok, hogy a sors szerencséje Nagyságoddal összehozott. Sokat hallottam gazdám és barátjai révén kitűnőségedről és én, aki éppen az ellenkezője vagyok Önnek, földhöz lapult törpe, az óriás emberek között, akik viszont az ön szemében törpék és Ön óriás ő közöttük, bámulatomat és csudálatomat kutyanyelvem csattogó trillájában fejezem ki.

— Ez már más. Tehát beszélj, mit kívánsz?

— Ha szabad kérnem ilyen nagy úrtól valamit, úgy a tanácsát kérem!

— Milyen irányban?

— Az emberek között járok-kelek és szeretném ellesni szokásaikat és megfigyelni jó és rossz tulajdonságaikat. Mire ügyeljek hát?!

— Értem mit akarsz. Te alulról akarod nézni azt a társadalmat, amelyet én felülről néztem. Nem bánom. Segítőtársad leszek. Jól figyelj, elmondom neked az irányelveket, melyeket követned kell, ha embert akarsz megismerni. Tehát szóra ne adj semmit, mert a lafatyoló szó csak arra való, hogy az emberek elbujjanak mögéje. Egyszóval szó az nincs. Csak tett van. Az aztán ékeesebben beszél, mint a legcikornyásabb szóáradat. A tettben le van rajzolva az ember egész lénye. Úgy erénye, mint hibája. A szót lehet csavargatni, de a tett, az ércbeöntött valóság.

— Ezt értem, de most még azt szeretném tudni, mikor lesz karikatúrává az ember?

— Akkor, ha kilép foglalkozása köréből; derék ember a borbély, míg habot ver, s kitűnő ember a patikus, míg a gyomorerősítőt keveri, de ha például böcső államférfit játszik, akkor ő maga ábrázolja a karikatúrát, amelyet Plautus óta a vígjátékírók Molière-en, Goldonin át annyiszor felidéztek a közönség előtt. Az ember ott torzul el, mikor máshoz fog, mint amire képzezte magát és amire képességei őt alkalmassá teszik, csak azért, hogy szerepelhessen. Minthogy a hiúság a legnagyobb rugója az ember szereplésének, tehát neked ezeket az Achilles-sarkokat kell figyelned és akkor

meglátod, milyen furesa mozdulatokat, ficáncolódásokat képesek tenni, hogy annak tartsák az emberek, amiknek ők, önmagukat hiszik. A legtöbb ember beállítja magát a világűrbe, azután elindul az élet útján és szentül meg van győződve, hogy ő az, aminek képzelei önmagát. Ilyenkor nem kell mást tenni, mint nyomukba szegődni, hallgatni amit mondanak, mit cselekszenek és akkor megvan a multság akár felülről nézzük, akár alulról figyeljük őket. Még adok ehhez egy kevésbé mulatságos megfigyelési helyzetet: ez a gyűlölködés és az irigység nézőpontja, amelyek a legnagyobb szerepet játsszák az emberek életében. Neked olyannak kell lenned, mint egy műszernek. Neked nem szabad azonosítani magad sem gazdádval, sem annak barátjával, sem senkivel, mert neked mindenniket „embernek” kell tekintened és távlatból, hidegen nézni őket és akkor teljes részrehajlatlansággal ítéld őket. Te kicsiny lény vagy, de hol van az ő kicsinységük tehozzád képest! Górcsővel sem lehet parányibb részeket észlelni, mint amilyen kicsinyes egyik ember a másik emberrel szemben. De minek beszélek neked tovább. Itt minden magyarázat hiábavaló, mert legyen az akár óriás, vagy törpe, nekünk saját magunknak kell tapasztalás révén rájönni az emberek fonákságaira, mert különben semmit sem ér a mi megfigyelésünk. Azért fordulj meg és indulj utadra. Vágd panyókára füledet, hogy jól hallhass, forgasd szemed fehérjét, hogy minél jobban láthass, fintorítsd orrod, hogy idejében mindent kiszagláshass, emeld talpaidat, hogy kitapinthatd a dolgokat, koronként nyujtsd ki a nyelvedet, hogy megízlelhess az emberek életét, de vi-

gyázz, beszédüket le ne nyeld, mert azt még a kutya
gyomra sem bírja ki!

Ezzel Gulliver úr tovább ment, eltűnt a járókelők
között, én még hármat vakkantottam utána, a köszö-
net, a hála és az elismerés kifejezéseit; de a harmadik
vakkantásra olyan rugást kaptam az oldalamba, hogy
rögtön felébredtem. Ez a rugás már az életből jött. A
gazdám rámkiáltott:

— Mit nyöszörögsz itt a lábom alatt! Nem tudsz
csendben maradni!?

Erre feleszméltem és hosszasan elgondolkoztam,
azon, amit Gulliver úr álmomban mondott. Ezért
végleg elhatároztam, érdemes naplót írni a daxlinak,
mert talán egyszer az emberek észbekapnak s elgon-
dolkoznak saját tetteiken és szavaikon és azt súgják
egymásnak:

— Vigyáznunk kell, mert felülről is, alulról is
figyelnek minket és megeshetik, hogy leírnak bennün-
ket olyanoknak, amilyenek valójában vagyunk. Az pe-
dig nagy baj lenne!

AZ ELSŐ ZSŰR.

Különös élményben volt részem; gazdám elvitt magával egy zsúrra. — Mikor beléptünk, szokatlan örömmel fogadtak engem:

— Jaj, de bájos daxli és milyen görbék a lábai! Nézd csak, panyókára van vágva a füle és hogy forgatja a szemét! — Milyen komoly arcot vág, mintha legalább is a bölcsek sorába tartoznék!...

Egyik megsímogatott, másik megveregette oldalamat, süteményt, cukrot kínáltak, — de én rájuk sem hederítettem, egy-kettőt vakkantottam, avval azt akartam mondani nekik, én most nem daxli vagyok, hanem Gulliver mester tanácsa alapján rideg, érzéketlen műszer, aki eljöttem, önök közé, hogy megfigyeljem szokásaikat, beszédjüket és viselkedésüket. Engem nem lehet sem cukorral, sem süteménnyel lekenyezni. Azért, hogy daxli vagyok, nekem is van eszem: kutyaész, magamhoz való ész, éppen elég, megélek vele és nem kérek kölcsön senkitől sem. Négylábú, de önálló és szabadgondolkozó vagyok. Úgy veszem a világot és az embereket, amint az vesz engemet, nem tulajdonítok nekik semmi fontosságot, súlyt nem fektetek lényegtelen dolgokra és ha mégis van valami,

amit nagyobb figyelemre méltatok, az csak olyan dolog, ami az élet fönntartásához szükséges.

Tehát élek boldogan és figyelem az embereket, a világot, amely mellettem, mint széles, nagy folyam vonul el. Ezt a hasonlatot gazdámtól hallottam, aki valami szociológiai sarkátelen törte a fejét és ebéd alatt, evés közben szokott ilyeneket, hogy úgy mondtam — „leadni“ — az asztalnál.

Letelepedtem gazdám lába mellé, fületem panyókára vágtam és úgy füleltem.

Nagyon épületes volt amit hallottam. Éppen a háziasszonyról beszéltek. Két nő csicssergett:

— Mit szólsz hozzá, Ellának megint új szerelme van?!

— Nem új, csak a „visszatérő“ régi. A közbeesőt áldozta fel érte.

— Hogyan volt képes erre, hiszen mindég azt mondta, hogy szereti a fiút.

— Te mulatságos vagy. Hát soha sem hallottad, hogy érdek is van a világon? Most Z. bankár van a soron, de azt hiszem, ez ellen a férjnek sincsen semmi kifogása, hogy az öreg bankár mindennapos a háznál, mert ilyen vállalkozónak nagy szüksége van arra, hogy a tőkés mellette álljon.

— Akkor ez az ügynevezett részvénytársasági alapon alakult szerelem . . . Három igazgatósági tagja van: a férj, az asszony és a bankár. Megszokott háromszög, amelyről már annyit, de annyit írtak.

— Igen, de itt a háromszögnek az egyik oldala nagyon hosszúra nyúlik, mert a férj nyúzza a bankárt, hogy adjon pénzt a vállalatához és ha az nem

adna, akkor te most nem ennéd itt ezt a süteményt, amit amint látom annyira szeretsz.

Ezt már nem tudtam szó nélkül hagyni és morogni kezdtem. Valaki rám is szólt:

— Ni csak, a kutyának valami baja van, valami bántja szegényt!

Hát hogy az ördögbe ne bántana, illet kutyák társaságában én még sohasem hallottam. Mikor élvezi a háziasszony vendégszeretetét, akkor jut neki eszébe ilyeneket beszélni róla.

Nem volt sok időm tünődni, mert az asztal másik végéről még épületesebb vélemény nyilvánításra lettem figyelmes.

— Ez aztán már nem igaz, hogy a férj váltót hamisított, mert Z. bankár elismerte a bíróság előtt, hogy az ő saját aláírása. Elvégre csekély az egész, negyvenezer pengőről van szó.

— Mégis ügyes asszony, ha így le tudja törleszteni férje adósságait...

— Mindenki úgy tartja egyensúlyban hitelét, ahogy tudja. No, de mit szólsz, mennyi minden van felhalmozva ebben a házban. Csak úgy roskadoznak az asztalok, mintha legalább is Luculus úrnál lennének.

— Én bevallom, minden lelkiismeretfurdalás nélkül pusztítom a kaviáros kenyeret, meg az ananászdarabokat; mikor lenyelem őket, mindig az az érzésem van: „Ebül szerzett vagyonnak ebül kell pusztulnia...”

Erre mégjobban morogni kezdtem az asztal alatt. Ezt sem hallottam soha, hogy kutya így szerezzen vagyont. De még csak egy csontdarabot sem. Nagyon

bántott a dolog. Kiugrottam az asztal alól, szó nélkül nekiestem az egyik úrnak és teljes erővel ráncigáltam a nadrágját. Ez nem volt elég, megálltam az egyik úriasszony előtt is és ugattam torkomszakadtából. Gazdám erre nyakon ragadott és lenyomott az asztal alá. — Kényszerhelyzetemben ott kuporogtam egy darabig, azután pedig tikácsolni kezdtem. Mire a háziasszony kétségbeesetten kiáltott felém:

— Jaj, jaj, ez az állat agyon ette magát. Gyorsan ki kell vinni... ki kell vinni... Szegény sokat evett.

Én sértődötten visszaugattam:

— Szegény, sokat hallott!... és az feküdte meg a gyomromat!

Az inas gyöngéden felemelt, hogy kivisz a konyhába. „Csak ne félj kis kutya, nem bántalak.” — Az előszobáig nem is történt semmi, de mikor betette magaután az ajtót és letett a földre, olyat rúgott rajtam, hogy végigszánkáztam a konyha kövén és a féloldalamról lesúroltam a szőrt. Még ráadásul káromkodott is:

— Adta bűdös döge! Még ezt is ki kell szolgálni!

De én nem hagytam magam, visszaugattam rá.

— Én vagyok a bűdös, meg a dög?! Akinek finom, érzékeny gyomra nem bírja ki az emberek beszédét? Hát akkor milyenek azok odabenn, akik egymásról ilyeneket mondanak?! Persze, ezek a teremtés koronái. Szép kis korona, mondhatom, ami ilyen értékes emberekből áll...

— A kutya fáját, elég legyen, ne ugass, ha mondom! — kiáltotta az inas, aztán felémcsapott a kezében lévő asztalkendővel, amire én bebújtam a konyha-

asztal alá, összehúztam magam és morogtam. Morogtam... de nem az inasra, hanem jó magamra.

— Hát érdemes velük törődni, mikor mindég én húzom a rövidebbet?...

Nem sokáig bölcsekedhettem, mert a gazdám érttem jött és erélyes hangon rámkiáltott:

— No, te híres, már megint megfeledkeztél jó nevelésedről? Gyere, bujj ki, megyünk haza!

Örömben kétlábon ugráltam gazdám felé, megköszöntem azt, hogy megszabadított kínos helyzetemből és egész úton hazafelé menet folyton azt ugattam neki:

— Soha többet nem megyek el zsúrra, legalább is emberzsúrra nem, — mert mi kutyák, legfeljebb ugatjuk egymást, de nem mondunk egymásról olyanokat, amiktől még a kutyáknak is felfordul a gyomra.

KUTYANÖVÉNYTAN.

Naplóm e fejezetét a növénytannak szentelem, mert amennyire megfigyeltem, az emberek között a legképtelenebb fogalmak vannak mindazon növényekről, amelyeket ők „kutya“ előnévvel tisztelnek meg. A leggyakrabban forog közszájon az a felkiáltásszerű kifejezés: „kutyafáját“; valósággal káromkodásnak hangzik. Most már csak azt szeretném tudni, ha megkérdezném az embereket, hogy mi az a „kutyafa“, hány tudna nekem arra helyes és helytálló felvilágosítást adni? Azt hiszem, vajmi kevés. Legfeljebb annyit mondanának: „a kutyafáját, hogy tudjam én, mi az a kutyafa?!“ Azért van szerencsém a kutyatársadalom nevében mélyentisztelt felsőbb hatóságomnak, az embereknek bejelenteni, hogy a kutyafa nagyon hasznos növény. Úgyis hívják, hogy benge. Sok gyógyszer készítették belőle, amelyekre hálásan gondol vissza nem egy ember. Mert az avornin, ami benne rejlik, már segített egy pár szenvedőn. Nem mondom, hogy a középkorban nem használták fel apróbb csínYTEVÉSEKRE, különösen a féltékeny szerelmes keverte bele gyakra ellenfele ételébe s mikor az hősi léptekkel szerelmi légyottra ment, a legdrágább, a legfenségebb pillanatban megkordult gyomrában a kutyafa

kérge és az csapot, papot felejtve, lemondva szerelméről, riadtan menekült a szörnyű hajtóerőtől üzve.

Igen sokat emlegetik a kutyatejet. Az valóban mérges növény. De annak nedve mért „kutyatej“, azt nem tudom megérteni. Tessék egyszer megfigyelni a mi kis kölykeinket, milyen édes csemecsegéssel szívják magukba anyjuk emlőjéről a kutyatejet. Hát ha az olyan mérges, komisz szer lenne, mint a „kutyatej“ nedve, bíz azok a kutyakölykök nem húzódnának anyjuk alá, hogy magukbaszívják. Az embernek jogában van azt mondani: „meglátszik rajta, hogy az anyatejjel szívta magába a műveltséget, a jó modort és a becsületességet!“ Nos és nekünk kutyának nem szabad azt mondani, amikor felnevelnünk egy sikerült kölyköt, hogy „kutyatejjel“ szívta magába ősei minden jótulajdonosságát és' erényeit? Ha a „kutyatej“ olyan mérges keverék lenne, mint amilyen-nel az ember azt a gaz növényt megtiszteli, akkor bizonyára nem fejlődnének ki tőle olyan gyönyörű kutyapéldányok, amelyeket éppen az ember, a kutya-kiállításokon érmeikkel tüntet ki. Csak igazságosnak kell lenni, de ahogy én megfigyelem, az igazságosság nem a legerősebb oldala az embereknek.

Azt is tudom, hogy van champignon, csiperke, vargánya gomba és ezek között szerepel a kutyavargánya. Tudtommal ez a legkitűnőbb gombák egyike. Fenyvesekben fordul elő, megismerni nagy tányérszerű sapkájáról, amely olajbarna. Tisztességes gomba, közkedvelt s az ember mégis rá adja a „kutya“ nevet. Innét látszik: maga az ember is ingadozik, hogy a „kutya“ nevet jó, vagy rossz értelemben hasz-

nálja-e fel a körülötte lévő tárgyakkal szemben. Itt van például a „kutyacseresznye“, berkenye. Ebből ők befőttet csinálnak s ez a berkenye befőtt sokszor segítségükre van, mert gyorsan gyógyít, ha „német hassal“ kínlódnak a nagy melegben. Itt már megbecsülnek bennünket, ez dísz fa a kertben. Aki valaha ilyen kutyacseresznyének nevezett berkenyefát látott, amikor pirosnak rajta az érő bogyók, bizony igazat ad nekem abban, hogy ennél szebbet elképzelni sem lehet. Ezt a fát mi kutyák büszkén vállaljuk, mert megfelel jótulajdonságainknak s megilleti őt a „kutya“ előnév, melyet mirőlunk kapott.

De most már mért nem tud az ember következetes lenni. Egyszere átcsap a másik végletbe.

„Ebvész“-nek hívja a „farkasmaszlagot“, amely borzasztó erős mérget tartalmaz. A drága, jó berkenye után, amely mint gyümölcs jó, mint gyógyszer első helyet foglal el a házipatikában, miért kell egyszerre átugrani a legkomiszabb maszlagra? Vagy itt van az „ebcövek“, hát mi közünk nekünk ehhez a gombához hasonló növényekhez, hiszen ezt még patikaszernek sem lehet használni? Ugyanígy vagy a „varjútövissel“. Egyszer a mezőn jártam gazdámmal és halom, amint azon vitatkozott vadásztársával, hogy „ebtövis“-e az a kóró, vagy „varjútövis“. Hát még én olyan kutyát nem láttam kérem, amelyikből tövis nőtt ki. A sündisznónak van tövise. Nevezzék el róla süntövisnek, de nekünk hagyjanak békét.

Azt is rossz néven veszik tőlünk, hogy mi saját ösztönünkből kiindulva ismerjük a növényeket. Van egy fajta nyári fű, a pázsitban terem, ha valami ba-

junk van, mi nem rohanunk orvoshoz, hanem meg-
eszünk pár szál ebürmöt, s az úgy rendbehozza
bensönket, hogy az orvosi tudomány gyomormosása
sem képes alaposabb munkát végezni. Ez az igazi
„ebgyógyító“ növény. Az emberek lenézik és gyom-
nak tekintik. Nekünk semmi közünk az emberek-
hez, a mi ösztönünk csalhatatlan, de azért — úgy
látom — az embereknek is van annyi eszük, hogy
ők is összeszedik a mi nyomunkon járva az „eb-
gyógyító füvet“, aztán ha köszvény összehúzza a
testüket, akkor egyszerre nem „ebgyógyító fű“ lesz
belőle, hanem drága embergyógyító orvosság és a le-
kicsinylő „eb“ szó egyszerre eltűnik. Nem akarok
visszaélni a helyzettel, tudnék még mesélni az „eb-
gyömbérről“, az „ebfarkperjéről“, a „kutyazabról“, a
„kutyahagymáról“, az „ebszőlőről“, de minek, jól lát-
ni, hogy az ember maga sem tudja, mily szempontot
követve csapja a növények elé a mi nevünket. Úgy lát-
szik, a régi emberek sokkal okosabbak voltak, mint a
maiak és nyugodt megfigyelés alapján állapították meg
meghatározásaikat. Valamelyik régi római írt egyik
munkájában harang alakú virágról, amelynek magvá-
tól minden kutya és minden négylábú állat megdöglik.
A római valóban bölcs ember volt, mert tényleg
van ilyen virág, az „ebhalál“. Mi kutyák mindezt tud-
juk és jól ismerjük, és ha az öregségtől összegyötörve,
nem bírjuk már vonszolni az életet, nem egyszer ön-
ként megyünk felkeresni az „ebhalál“ magvait, hogy
aztán megrágva egynéhány szemet — elbúcsúzzunk az
élettől.

De minthogy nekem semmi kedvem sincs elbú-

csúzni az élettől, azért én élénk figyelemmel kísérem tovább is az embereket, mindenütt velük vagyok, szokásaikat és hibáikat meglátom, akár tetszik nekik, akár nem, velem született önérzetemnél fogva fenntartom velük szemben a kritika jogát. Az emberek azt is mondhatják, ez csak egy daxli fecsegése. De ez mind nem változtat semmit a dolgon. Az életben néha a legjelentéktelenebb lények mondják meg az igazat, akkor, mikor nem is sejtik és úgy, ahogy azt nem is gondolják.

KUTYAORR.

Örülök, hogy jó hírrel szolgálhatok, mert hallottam, az emberek megdicsérték az orrunkat. Igaz, nem kellemes dologból kifolyólag ismerték el orrunk kiválóságát, cs ak abból az alkalomból, hogy egyik közülük kiszaglászott egy remek állást, egy olyan hivatalt, ahol nincs semmi dolga, csak a fizetését kell felvennie és „Él, mint Marci Hevesen!” Ekkor hallottam, hogy gazdám barátai, az illető úrra azt mondták: annak az úrnak olyan orra van, mint a kutyaának. Ilyen kerülő úton jutott mi orrunk, a kutyaorr elismeréshez, pedig az igazat megvallva, a mi orrunk sokkal értékesebb szerv, nem lehet ilyen egyszerű megjegyzéssel elintézni

Ha valaki megfigyelte a mi húsos orrunkat, észre kellett vennie, hogy az mindig hűvös és nedves, mint a csiga teste, mert ha a kutyaorr száraz és forró, akkor már baj van, akkor betegség gyötri az állatot. Az orr a mi hőmérőnk, az tükrözi vissza egészségi állapotunkat, megmutatja hány fok a hőmérsékletünk — Csodálom is, hogy az emberek nem foglalkoznak többet a kutyaorral. Az is igaz, abban a régi latin versben, amely leírja, melyik állat melyik érzékével mulja felül az embert, már benne van a mi or-

runk meghatározása, mert azt mondja: „Canis odoratu“, a kutya szaglásával áll fölötte az embereknek. Ezért van az, hogy az emberek sohasem szokták becsmérleően emlegetni a kutya orrát, legfeljebb a — kutya fülét.

Hogy az ember mit gondol a kutyaorról, az eléggé ismeretes, de hogy a kutyaorr valójában a természet minő remek alkotása, azzal még nincsenek eléggé tisztában az emberek.

A kutyaorr külön világ, fellelhető benne a természet összes törvénye. Valóságos gépezet, amely a szagok milliárdjait átszűri, osztályozza és rendszerbe foglalja. A kutyaorr magasabbrendű szerv, amely logikai következtetésekre is képes, a szagok értékelésénél. Sőt még lélektani műveletekre is alkalmas. Ha nem volnék kutya, azt mondanám, a mi orrunk „Röntgen orr“, mert szaglásunk révén az emberek benső világába látunk.

Ha csak egyszerű szaglószer lenne, akkor nem tudná megkülönböztetni a jót a rossztól. Ma már a tolvajok üldözésére, gonosztevők felkutatására a mi orrunkat veszik igénybe, s így a kutyaorr az újabb kor történelmében a detektívekkel kerül egy sorba.

Nem hencegésből, csak felvilágosításképpen kell megjegyeznem, hogy nagyon sok vizslának olyan finom orra van, hogy amint a harasztban vad bukkan fel, azonnal jelzi gazdájának, minő vadat érez. Általában azt hiszik, csak vadszagot érez, pedig ez nem így van, a vizsla meg tudja különböztetni a nyúl szagát a fogoly szagát és a fürj szagát, vagy a fácán szagát. És akkor, ha csak kissé intelligens, más- és más-

képpen jelzi vadászgazdájának, hogy az résen legyen. A fürjnél megmerevedik, mintha szoborrá vált volna, a nyúlnál mereven áll, de a fejét feltartja, mintha mondani akarná a gazdájának: „a nyúl ugrani fog, vigyázz, merre szökik“; a fogolynál meg-megáll, hasoncsúszik, jelzi, hogy egész csapat van előtte; fácánra külön „jelzése“ van. Nem is szólva arról, mikor az érzékeny orrát a haris zavarja a magas fűben.

Ime csak egy példát hoztam fel, pedig hányat tudnék még felsorolni, hisz ki ne hallott volna kutyákról, amelyek előre jelzik a vendég érkezését, s mikor megérkezik, hogy jön, mindeniket más hangon üdvöзли. Csalolásuk, vakkantásuk, nyikkantásuk, ugatásuk egész kis szótár, amelyből a gazda, — ha ráfigyel — megtudhatja, hogy a kutya orra mit, illetve kit érez.

Ha kisgyermek születése örvendezteti meg a házat, a hű kutya megérzi azt is. Rá lehet bízni a csecsemő őrzését s akkor ott hasal órák hosszat a bölcső előtt s jaj az idegennek, ha oda közeledik; rettenetes morgással jelzi, hogy képes az életét is feláldozni, de a bölcsőhöz nem enged senkit. Ő tudja, kiknek szabad a gyermekhez nyulni, másnak ott semmi keresnivalója nincs.

Minden kutya, bármily népes is a család, tudja, hogy ki a családfő, megmondja azt neki az orra. Ő tudja, hogy ki parancsol a háznál és ő azt szolgálja, annak engedelmeskedik. Ha beteg a gazdája, ő is beteg. Odamegy az ágyhoz, megszagolja a kezét, s abból megtudja, hogy baj van. Ha pedig meghal az, akit ő gazdájának ismert, a halált ő előbb megérzi, mint az

ember. Mikor a halál közeledik, akkor már a hű kutya ott gunnyaszt a küszöb előtt. Neki nem kell orvosi vizsgálat. Ő az orrán át felszí mindent, megérez mindent és tisztában van mindennel. A kutya orra előtt nincs titok: akár földi, akár földöntúli jelenségről van szó. De ha a kutya gazdája meghal, a hűségesebb állat a világért sem tenne egy vakkantást sem, míg halott gazdája a házban van. Érti, hogy az ünnepélyes csendet nem szabad megzavarni. Neki nem szólt senki semmit, ő mégis megérezte mindent, s ha eltemetik a gazdáját, tudja, melyik sírban fekszik s képes ott pusztni, mert érti, hogy a halállal szemben tehetetlen.

Hol van még a világon orr, mely ennyi mindenre képes? Nem hiába, a kutya legfontosabb érzékszerve az orra. Azzal igazodik el az életben, azzal keresi kenyerét, azzal osztályozza az embereket, azzal kémlel szét a nagy világban. Lehet-e rossz néven venni tollunk, kutyákról, hogy büszkék vagyunk az orrunkra? És mégsem lehet sohasem azt mondani ránk, hogy fenn hordjuk az orrunkat, sőt ellenkezőleg. Mindig a föld felé fordítjuk. Ha valakire, úgy a kutyára valóban el lehet mondani azt, hogy „a szag, illetve az orra után megy.“ De a kutyának joga is van arra, hogy az orra után menjen. Majd ha az embernek is úgy kifinomodik az orra, mint a kutyáé, akkor majd az ember is mehet az orra után, de addig csak inkább menjen az — esze után.

A NAP HÖSE.

Ma ismét jó napom volt, gazdám nál vendégek voltak és én szépen belopódtam az asztal alá, hogy senki észre ne vegye jelenlétemet és vártam a kellő pillanatot, hogy én is kivegyem részem a lakomából. Utoljára abban talán mégis csak nekem van igazam, ha meghívott vendégek körülülök az asztalt, akkor én, akit senki sem hívott meg, — mert hisz a családhoz tartozom — bátran elfoglalhatom a helyemet az asztal alatt. Különben is olyan csöndben voltam, senki nem is sejtette, hogy én is ott vagyok. Maga a gazdám is egészen megijedt, amikor meglátott és úgy nézett rám, mintha azt akarná mondani: „Hát ide is be mertél szemtelenedni?“ Ez engem mind nem izgatott, mert hisz fő a nyugalom. Ezt hidegvéremnek köszönhetem. Igyekeztem tehát hidegvéremet teljesen megőrizni. Felhordták a halat, közbe valami vajastésztát, de ez mind nem izgatott engem. Egyszerre finom szag csapta meg az orromat. Szimatolni kezdtem és mindjobban megbizonyosodtam, itt nyúlpecsenyéről van szó. Ez több volt, mint amit érdekelttem. Idegenek falják fel a nyulat, az én legkedvesebb pecsenyémet, ezt már nem tűrhetem. Jelt adtam gazdámnak, megkaptam a lábát. Válasz nem volt, újra megkaptam,

aztán
álltam
tam a
nem a
számí
mindj
láltam
feladr
nak i
ezt a
ülték
nak s
olyan
neszt,
két ha
én a
megv
ülök
denki
baj i
hogy
úgy
tetni
egyik
a dö
sérte
vagy
nek.
ták
tem
meg

aztán újra, végre elvesztettem a türelmemet és neki-
álltam, mint valami rókalyuknak és két lábbal kapar-
tam a lábát. Gazdám dühös volt, de viszont botrányt
nem akart csinálni, ezért leadott egy csontdarabot. Jól
számított, elcsendesültem. Nem fiatal nyúl volt, ezt
mindjárt az első harapásnál megéreztem. Rendjén ta-
láltam a dolgot, hogy a vendégeknek olyan nyulat kell
feladni, amelyik Magyarország ezredéves fennállásá-
nak idején már tisztos kornak örvendett. Úgy látszik,
ezt a vendégek is megérezték, mert komor csöndben
ülték körül az asztalt és minden figyelmüket a nyúl-
nak szentelték, hogy megküzdjenek vele. Hirtelen
olyan csend állott be, mintha elvágtak volna minden
neszt, csak én dolgoztam a nyúlgerinccel és egyszerre
két hatalmas roppanás hallatszott az asztal alól, amint
én a gerinccsontot kettéharaptam. Részemről teljesen
megvoltm munkámmal elégedve, de az asztal körül
ülők körében kínos nyugtalanság keletkezett, min-
denki megijedt és figyelni kezdett. Gazdám észrevette a
baj igazi eredetét és lábával integetni kezdett nekem,
hogy csöndben legyek. De az egyik ilyen lábmozdulata
úgy föltövön talált, hogy nem tudtam tovább türtőz-
tetni a fájdalmat és isszonyút sikítottam. Erre az
egyik úr bosszúsan felkiáltott: „Kérlek vitesd ki, ezt
a dögöt!” Jól hallottam, hogy ezt mondta; ez pedig
sértette az önérzetemet, utoljára is én úri kutya
vagyok és hogy jövök ahhoz, hogy dögnek nevezze-
nek. Elhatároztam ezért, bosszút állok. Az inast bíz-
ták meg azzal, hogy azonnal távolítson el. Jót nevet-
tem a parancson, engem ugyan nem fog könnyen
megcsípni. A szerencsétlen csalogatni kezdett, erre én

leültem az asztal aljának a közepére és egyik füle-
met szépen panyókásan visszahajtva, hallgattam, hogy
mi mindent ígér, hogy előbújjak. Gondoltam magam-
ban, nekem ugyan beszélhetsz, engem ugyan be nem
csapsz, mert én tisztában vagyok a ti terveitekkel.

Végre az inas méregbe jött és felkiáltott: „Meg-
állj kutya, mégis megcsíplek!“ Ezzel megkérte az
egyik vendéget, engedje meg, hogy bebújhassék az
asztal alá. Az első vendég felállt helyéről, meg voltam
elégedve; ez az igazság, ha én nem eszem, a többi
se egyék. Ezzel az inas bebújt az asztal alá, én
pedig kisurrantam alóla és egy vendég széke mögé
bújtam, ekkor az inas kibújt az asztal alól, én pedig
visszasiettem. Erre elkezdődött olyan „kinn a far-
kas, benn a bárány“ játék, amelyet még ez a társaság
nem látott. Már minden vendég állott, mire az egyik
izgatottan a gazdámot szidta: „Látod, ilyen vagy te,
neked mindened ez a kutya, nem gondolsz, nem né-
zel semmire, csak erre a piszkos dögre!“ Ekkor már
kutya helyzetem volt, mert a vendégek egy része is ül-
dözésemhez kezdett, bizonyára azért, hogy a gazdám-
nak kedvezzenek. Kétségbeesésemben egy vendéghez
menekültem, aki megfogott és átadott a hóhérnak.
Igenis a hóhéromnak, mert ez az inas egy török csá-
szári hadseregbe beosztott tatár volt. Amint a kezei
között voltam, elkezdett ütlegelni, kínozni, a fületem
húzta, a bőrömet tépte, ütött-vert, én meg sivítottam,
ordítottam, ahogy csak rendelkezésemre álló torokké-
szülékem azt engedte. Üvöltésemnek teljes sikere volt,
mert a vendégsereg nagy része az én pártomat fogta;

mik
totta
A v
azt
bábe
inas
egy
nézl
befő
Egy
az ü
szál
tek
ban
ször
úsz
víz
azé
ria
tel
ma
ne
lev
dö
eg
ell
ta
oó
a
le
le

mikor ezt hallottam, nekem sem kellett több, rágyujtottam egy újabb nótára, még magasabb hangnemből. A vendégek idegesek lettek: „De kérem, ne bántsák azt a szegény kis kutyát!” Egy részük ki is jött a szobából utánam, egyszóval teljes volt az est sikere. Az inas becsukott az éléskamrába. Koromsötét volt, egy ideig semmit sem láttam, de aztán mikor körülnézhettem láttam, hogy jó helyen vagyok, az egész befőttkészlet ott volt egy kis székpardon elhelyezve. Egy darabig üvöltöttem, aztán felugrottam a padra, az üvegek mellé, aztán egy kedvező lendülettel úgy szálltam onnan le, hogy az összes üvegek velem repültek le a földre! Drumm! Pacs! A következő pillanatban gyors lépteket hallottam. Felnyitották az ajtót és szörnyű látvány tárult eléjük, minden befőtt a földön úszott, és én lábvizet vettem bennük! Ragadós lábvíz volt, az iszapfürdökhöz hasonló kellemetlen, de azért a világ legédesebb lábvize. A cselédek szörnyű riadalmat csaptak, most jött volna a pecsenye befőttel. Az inas el akart ájulni, oly dühben volt, én meg magamban végtelen boldogságot éreztem: úgy kell neked, minek kínoztál meg, most majd megiszod a levét gonoszságodnak. De a baj igazi része most kezdődött, kétségbeesésükben nyitva hagyták az ajtót és egyenesen besurrantam újra az ebédlőbe. Csöndesen elhelyezkedtem az asztal alatt és nagy öröömre tanuja voltam a következő párbeszédnek: gazdám odaság az inasnak, mikor a szárnyast kínálták: „Hát a befőtten miért nem hordjátok körül, micsoda rendetlenség ez?” „Nem lehet, kezeit csókolom!” „Miért nem lehet?” „Hát csak azért kérem, mert nincsen, bezártam

a daxlit az éléskamrába és összetörte ott nemcsak az üvegtálakat, hanem még két üveget, négy borospalackot, az ecetágyat és a virágcserepeket is!" A gazdám válaszolni akart, de dühében elcsuklott a szava.

Hideg borzongás futott át a hátamon és szinte láttam magamat bőrállapotban kiterítve, amint az inas nádpálcával porol, még halálom után is kitöltve rajtam gyűlöletét. Eközben lassan befejezték az étkezést, felálltak az asztaltól, átmentek a szalonba és én közejük surrantam. Hamar észrevettek, mert mindjárt rólam beszélgettek: „Ni, itt a nap hőse, ez a kis ravasz, aki annyi zenebonát csinált“. Az egyik vendég odaintett magához és símogatni kezdett én pedig barátságosan ölébe ugrottam, de ez volt a vesztem. A vendég ijedten fölkiáltott, mindenki körénk sereglett, hát bizony borzasztó látvány volt az. Az én befőttes lábaim összemaszatozták a vendég frakkját, fehér mellényét és plasztroningét. Lett erre sikoltás, csengetés, futkosás: ki vizet, ki folttisztítót hozott, a vendégek lassan elszéledtek, engem pedig az én gyilkos hóhérom, az inas torkonragadott, bőrömnél fogva cipelt a pincébe, ott behajított egy sötét cellába, rámozárta a lakatot és ott hagyott magamra, hogy szórakozzam a patkányokkal, meg a többi pinceférgel. Kétségbeesésemben lyukat ástam magamnak a homokba és elhelyezkedtem vackomban és egy hosszú éjjel gondolkozhattam magányomban azon, hogy tulajdonképpen mért is üldöznek engem, mikor én mindenkinek csak örömet akartam szerezni, mindenkivel szemben kedves voltam és mindenkinek megadtam a magáét. Innét

látsz
és a
vége
szem
ezen

látszik, hogy a legderűsebb napra is árnyék borulhat és a legnagyobb boldogságnak is keserűség lehet a vége. Ez a két mondás vigasztalt meg, mert azt hiszem, új dolgot mondtam velük, csak attól félek, hogy ezen nézetemmel kevesen fognak egyetérteni.

A VEZÉRTACSKÓ.

Mi kutyák, akármennyire igyekszünk, nem tudjuk követni az ember észjárását. Pedig a mi világunkban is van rendszer. Különösen nálunk, tacsizóknál. Ha mi az erdőt hajtjuk, hogy a vadász puskája elé tereljük a királyi vadat, akkor figyelünk a vezértacskó szavára. Ha ez elnyikkantja magát, tudjuk, hogy jó nyomra akadt, helyes úton halad, azonnal mellette termünk, követjük őt és segítségére sietünk. Ahogy én így alulról nézve az embertársadalmat, megfigyeltem, önekik éppen ellenkező a tulajodnságuk. Ha észreveszik azt, hogy valakinek a hangja, éleslátása, helyes irányba tudná vinni az ügyeket, akár magát az országot, akkor irtózatossal erővel vetik magukat rá és míg el nem pusztítják, nincs nyugtuk és meg vannak győződve,akkor mentek előre, ha megakadályozták munkájában azt, aki tudott volna valamit csinálni.

Sokszor hallottam gazdám beszélni barátai-
val, s mindig egy nagy ember nevét emlegették, aki
ellen olyan körvadászatot rendeztek, hogy sikerült el-
híttetni a nép alsó rétegével, ha őt elteszik láb alól,
akkor hőstettet követnek el, mert hazaárulótól szaba-
dítják meg az országot. Meg is tették. Akkor lötték
agyon, a legértékesebb embert, mikor a legnagyobb

szükség lett volna reá. Hősi halált halt s a nagy szép ország összeomolva esett sírjára, s az a kis csonka rész, ami még belőle megmaradt, várhat évtizedeken át, míg hozzá hasonlót világra tud hozni.

Ügylátszik, nekünk tacsókóknak több eszünk van. Mi nem rontunk egymásra, különösen nem akkor, amikor az erdőben munkában vagyunk. Hiszen a vad-disznó vagy a róka egérutat nyerne, mihelyt mi a vezértacsókora vetnénk magunkat a hajtás kellős közepén, ahelyett, hogy a vadászat törvényeinek engedelmeskednénk. A mi ösztönünk tudat alatt van s az parancsol nekünk, de az emberek jó ösztönét lebírja az írgység. Ez a különbség köztünk.

Azelőtt azt mondták egyesek: „Olyan jó ember, még a légynek sem árt.“ Most már ezt a közmondást is úgy idézik egymás fejére. „Olyan rossz ember, még a légynek is árt!“

Különös rendszerük van az embereknek. Klikkeket csinálnak, amelyeket láthatatlan sáncokkal vesznek körül. Aki benne van a klikkben, az az ország határától a bugaci pusztáig, kiváló embernek tekintik; minden, amit tesz, nagyszerű, s minden, amit ír ki való. Aki pedig nincs benne a klikkben, az hiába erőlködik, sem tehetséggel, sem erővel, sem kitartással nem tud bejutni oda. Azok a láthatatlan akadályok, amelyekkel egymás érdekeinek megóvására emeltek, megfojtanak mindent és mindenkit. Ha észreveszik, hogy erősebb koponya emelkedik ki a tömegből és közeledik az érvényesülés felé, akkor: „Vigyázz tudd!“-kiáltással jelzik egymásnak abba bele kell folytatni a szót, azt lehetetlenné kell tenni a közönség

előtt, a botrány lovához kötve meghurcolni és lerántani a sárga földre.

Hallottam, mikor a gazdám mondta, a régi korban, pár ezer év előtt volt egy római bölcse, aki ezt írta:

„Az emberek hajlandók egymásnak elismerést adni, amíg az illető olyan dolgot csinál, amelyről érzik, hogy ők is meg tudnák csinálni, de ha különbet visz véghez, mint amire az ő képességük alkalmassá teszük őket, abban a pillanatban a legnagyobb gyűlölettel, irigységgel és gonoszsággal támadnak rá, hogy letiporják, megsemmisítsék és eltegyék láb alól.“

Különösen áll ez az írók világában, ahol a legnemesebb lelki termékeket kell létrehozni és ennek a lelki fénynek néha nagyon nagy az árnyéka. Ha a klikk valakit körülzár, mert újszerűleg nyilatkozik meg a munkájában, regényében, színdarabjában, akkor még a díszleteket is széjjelfűrészelik, a szöveget meg úgy átírják, hogy arra sem a szerző, sem a közönség, de még a sugó sem tud ráismerni.

Mi földönjáró törpe daxlik, magasabb lelkek vagyunk, mint az ember. Mi meg tudjuk bocsátani a vezértacskónak azt, hogy az ő szímatja jobb, helyesebb a nyomjelzése, jobb a hangja, biztosabb az érzéke, — tehát követjük őt és nem fújjuk folyton ugyanazt a nótát, ami az emberben tudat alatt él: irigység! irigység! irigység!

AZ EBKÉRDÉS.

Végre időt kell szakítanom arra, hogy sorra vegyem az ebkérdés rendezését. Mert hiába mondják ránk „Csak eb a kutya!“, ez mégsincs így, mert ugyanaz az ember, aki ezt mondta, a következő mondanásban már különbséget tett, mikor így kiáltott fel: „Eb, ki bánja, kutya, aki szánja.“ Hát ebben is van valami, de ez már finomabb megkülönböztetés. Ebből azt lehet következtetni, hogy a kutyának van szíve és képes megszámni mást, legyen az ember, vagy állat. Ez így is van. Sebzett kutyát a másik szívesen vesz körül, sőt sebeit is megnyalogatja, de elhagyott ebet könnyen kimar a többi is maguk közül. Éppen így áll ez az emberre. Csak menjen rosszul a sorsa, legyen akár gazdag, vagy király, elhagyott ebek sorsára jut. Az ember azt hiszi, ezt a hálátlanságot kutyáktól tanulta. Pedig mi, hűséggel tekintünk fel rájuk s követni akarjuk tanácsaikat és parancsaikat. Tehát egészen bizonyos, a hálátlanságot nem mi adtuk kölcsön. Sokkal magasabbrendű lény az ember, minthogy tőlünk kellene tanulnia. Aztán a hálátlanság olyan nagyszerű tulajdonsága az embernek azért bizony nem fog a szomszédba menni kölcsönért és különösen nem mihozzánk, kutyákhoz.

...Ők azt mondják ránk: „Eb a kutyát könnyen nyen megismeri.“ Hát talán a tolvaj a betörőt nem ismeri fel. Mért éppen csak a kutyának szabad megismernie a másikat, s azt is mindjárt felhasználják ellenünk, mint gúnykifejezést.

Egyszer gazdám elvitt a választásra, ahol egyedül képviseltem a kutyatársadalmat, mégis megismerte egyik ember a másikat. Nagyszerűen rendezték. Akinek a legtöbb szavazata volt, arra kimondták, hogy megbukott, aki pedig kisebbségben maradt, de a hatalmat a kezében tartotta, annak jelöltje győzött a választáson. Erre ugyan nagy morgás támadt és a polgárok azt mondogatták: „Uri huncutság.“ A megválasztott képviselőnek pedig azt kiabálták: „Kutya egye a máját.“ Ez a kifejezés nagyon megütötte a fülemet. Ha minden jelölt máját nekünk kutyáknak kellene megennünk, akik ilyen általános választáskor fellepnek, akkor hétszámra mást nem is ehetnénk, mint máját. Már pedig „jelölt máját enni“, akik úgy tele vannak egymás iránti epés keserűséggel meg rosszindulattal, — az majdnem lehetetlenség! Ezt még a kutyagyomor sem bírja meg. Pedig sok mindent megbír a mi gyomrunk, de amit az emberek művelnek egymással, azt nem tudjuk megemészteni.

Multkor szerencsém volt, mert mikor a gazdámmal sétáltam, barátaival nagyon mulatságos esetről beszélgettek. Én csak arra lettem figyelmes, hogy az egyik úr felkiáltott: „Eb anyónak kutyó a lánya.“

Mindjárt tudtam, ebből a dologból valami érdekes fog kisülni. Nem is csalódtam. Bonyodalmas szerelmi történet került szóba, amely így kezdődött:

„Az anya valamikor színésznő volt, s egy gazdag bankárhoz ment feleségül. Lányát szépsége miatt nagyon elkényeztette, nem mert neki senki parancsolni, mindig azt csinálta, ami jól esett. A bankár rövid házasság után elvált, mert a felesége megszökött egy huszárkapitánnyal. A lányt az apa nevelte, számító eszével úgy képzelte el a dolgot, hogy egy külföldi cég gazdag tulajdonosával jegyezteti el. A lány csodálatosképpen nem ellenkezett, szóval sem mondta, hogy nem akar a gazdag Schmeidling felesége lenni. Sőt pajkosan egyre azt hajtogatta: „Az üzlet, az üzlet!“ A lány szenvedélyes lovas volt, az apját csak arra kérte, hogy a lovaglást az esküvő napjáig folytathassa. Az öreg bankár természetesen megadta a beleegyezését. Ő minden reggel kilovagolt a kastély körül elterülő mezőkre a huszárkapitányból lett lovaglómesterrel, aki elvált ember volt és minden szabad idejét a lósportnak szentelte.

Mikor kitűzték az esküvője napját, azzal a furcsa kéréssel állt elő az elkényeztetett leány, engedjék meg neki, hogy lovaglóruhában mehessen az oltár elé. Az apja először megbotránkozott, később meg hallani sem akart arról, hogy ilyen szeszélynek engedjen.

A vőlegény is tiltakozott, de a lány makacsul ragaszkodott elhatározásához, s azt mondta:

— Ha mindjárt az első kérésemet megtagadja, mi lesz később a többivel?!

Az apa tehetetlen volt lányával szemben, végül is a lány győzött és lovaglóruhában ment az oltár elé. Esküvő után a fiatal pár útrakelt. Alig hogy elindultak, a fiatal asszony megállította a kocsit és azt mond-

ta férjének: „Itt a cselédházban lakik öreg dajkám, elbúcsúszom tőle, megígértem neki, ha boldog leszek, nem fogok megfélekedezni róla esküvőm napján. És most teljesítem ígéretemet!”

Rámosolygott férjére, miközben leugrott a kocsiról. És repült, mint a madár a kis kerti kapuig meg sem állt, ahol már a lovaglómester várta felnyergelt kedvenc paripájával, aztán mindketten lóra kaptak és elvágtattak. A férj meg ült a kocsiban és várt, várt, egyre az órát nézte, aztán homlokát törölgetve, s az alatt olyan érzése volt, mintha valami baj lenne a kréta körül.

A póruljárt férj hamarosan hazautazott és soha többé még a tájára sem jött ennek az országnak. Az öreg bankár tehetetlen dühében beszélőképességét is elvesztette, csak a száját mozgatta, mintha azt mondogatná: „Eb anyónak kutyó a lánya.”

Száz szónak is egy a vége, a lovaglómester és a bankár lánya a botrány után mégis egymáséi lettek. Sőt... azóta már az új férj megtanulta azt a közmondást, amely most legjobban őrá illik: hogy „Eben gu-bát cserélt.”

KUTYÁBÓL NEM LESZ SZALONNA.

Pórázon vezetett gazdám s útközben találkozott egy ismerőseivel. Pár szót beszélt vele, aztán elvált tőle kezével legyintve csak ennyit mondott: „kutyából nem lesz szalonna“! Meghőkölttem erre a mondásra. Annyira, hogy még a pórázssinórt is megrántottam és mikor gazdám tovább akart menni, jó darabig húznia kellett engem maga után. Meg is kérdezte: „hát téged mi lelt?“ Én csak felnéztem rá, mire ő megigazította nyakszíjat rajtam, megsímogatott és tovább mentünk. Úgy látszik gazdám megbánta, hogy előttem azt a kifejezést használta, de viszont tőlem sem vehette rossznéven, hogy ilyen kijelentés után nem igen volt kedvem továbbmenni. Nem értem, mit akarnak mivelünk? Kísérletezni? Hogy a mi szalonnánk felveszi-e a versenyt a sertésével, hogy aztán szalonnát hasítsanak a hátunkból? „Kutyaszalonna!“ Milyen formában akarják elfogyasztani, egyszerűen besózva, vagy pedig paprikásan? Nem is rossz cím hirdetésre. Paprikás kutyaszalonna, különlegesség! Zsirtartalom tekintetében felülmul minden más szalonnát. Nem tudom ugyan, hogy a vevők lépre mennek-e a nagy reklámra? Valószínűleg az lesz, hogy nyakukon marad az egész készlet, akkor aztán majd legjobb esetben

dagadónak adják be fehérrepával, vagy a tökfőzelékre rásüthetik sült helyett. Végso szükségben esetleg rántottát csinálhatnak vele. „Szalonnás rántotta à la kutyó“ — az étlapon minden esetre felkeltené az érdeklődést! De azért mégsem magyarázná meg azt az eljárást, hogy az ember velünk kutyákkal azért kísérletezen, hogy lesz-e belőlünk szalonna.

Ott van számukra a disznó! A sok különböző fajtájú angol disznó, ártány, meg emse, — hát mért éppen a kutyák bőrere pályáznak, hogy abból lesz-e szalonna? Nem lehet a természetben helycserét csinálni. A disznó nem fog elmenni sétálni a gazdájával, vagy nyulat ugrasztani a sík mezőn, sem a tolvajt nem fogja elriasztani a ház körül. Legfeljebb röfögni fog, feltúrja a földet, aztán felveri a baromfiudvar lúdait, hogy végül is ő húzza a rövidebbet, mert hiszen sok lúd disznót győz . . .

A legmulatságosabb a dologban az, amint utólag megtudtam, akire gazdám ezt a kifejezést használta, nem is kutya volt, hanem ember. Szerencse, hogy nem úgy fordították a közmondást, emberből nem lesz szalonna! Nagyon különös dolog ez!

Valami emberi botlás révén született meg a mondas, „kutyából nem lesz szalonna!“ A természet rendjét felforgatni nem lehet, biztosan saját bőrükön jöttek rá, mert hát amit az ember magukon ki nem tapasztal, azt úgy sem hiszi el senkinek. A gazdám sem hitte el, léprement valakinek, aki elhitette vele, hogy ha rászavaz és őt megválasztják, rendbehozza majd a polgárok kúszált adó-ügyeit. Meg is választották és aztán kérték most már aztán, egyszerűsítsék azt a 37 féle

városi adót, már csak azért is, hogy ellehessen rajta igazodni, mert a legtöbb ember szereti tudni, ha már fizetni kell, hogy miért fizet.

De bizony a kitünő férfiú úgy elfelejtette amit ígért, hogy még a legkiválóbb ideg orvosok sem voltak képesek emlékezetébe visszaidézni. Már csak a város érdekéről beszélt. A város polgárainak vállaira csak az a kötelesség hárulhat, fizetni, aztán újra fizetni, aztán megint csak fizetni.

Mikor gazdám szóba hozta neki csodálatos pálfordulását, rendkívül magas nézőpontból azt felelte, ha ő most nem így cselekedne, akkor ő nem a város, hanem az egyének érdekeit képviselné.

Ezek után gazdám bátorkodott megkérdezni tőle, üresen álló házáért mért adta ki éppen városi hivataloknak? Erre a kiváló férfiú megjegyezte: sokkal jobban tudom így ellenőrizni a város alkalmazottainak tevékenységét.

Mikor pedig azt kérdezte tőle gazdám, ezt a helyes erkölcsi elvet követve, mért kért magasabb bérösszeget a helyiségért a kiváló férfiú, erre azt felelte: „Ezáltal példát akart adni, hogy a háztulajdonosok abban a városrészben megfellelő lakásért mennyit kérhetnek.” Az ő lakásdrágítása, amelyet a város polgárainak kell megfizetni, a közjó érdekében történt, mert ezáltal abban a városrészben az emlékező lakásbérek révén több pénz jön forgalomba!

Mikor megjegyezte gazdám, hogy a legtöbb háziúr nem tudja kiadni a lakását, még az eddig elért bérért sem, azt felelte, éppen azért vette kezébe a lak-

bérek megállapításának irányítását, hogy példát mutasson: ügyességgel mit lehet elérni.

Mikor pedig azt kérdezte tőle gazdám, hogy miért csinált olyan szerződést, amelynek értelmében az átalakítás költségét is a város viseli, sőt a megfelelő hivatalos helyiségek szaporítása céljából új emelet ráépítésének költsége szintén az adózókra nehezedik, erre saját személyének erkölcsi magaslatáról szólva azt felelte: „Ha nem találunk ki ötleteket, az építkezés soha megindulni nem fog, a forgalom pedig nem mutathat emelkedő irányzatot. Az emelet ráépítés az adminisztráció egyszerűsítését jelenti, mert ezáltal az összes kerületi hivatalok egy épületben összpontosulnak... De kinek a tulajdona lesz aztán az az emelet, amelyet az ő házára húztak. Erre a jeles férfiú a régi római törvényekre hivatkozott, amelyek szerint, aki más telkén, vagy házán épít, az nem saját magának, hanem a másiknak épít!”

Ezzel ki is mérült a társalgás, gazdám bosszúsan legyintett kezével s akkor mondta a közismert szállóigét: „Kutyából nem lesz szalonna!” Meg is jegyezte tréfásan a másik: „Hát szalonna, talán nem, de adó, talán még abból is lehet.”

KUTYAFÜL.

A mult napokban hallottam, mikor a gazdámra hangosan azt mondták: „Kutyafülű!“ Erre felfigyeltem. Mért éppen kutyafülű?! Ha meg kutyafülű, mért nem mondta mindjárt, melyik kutyának a füle. Mert hiszen van komondorfül, agárfül, vizslafül, spiccfül, tascsófü, vérebfü, pulifül. Hogy aztán melyik fajtának melyik fülére gondolt, mikor leszírdta azt, akire dühös volt, most sem tudom, talán nem is fogom megtudni sohasem.

De azóta ez a gondolat folyton foglalkoztat. Kutyalelkemet át- és átjárja egy kérdés. Miért nem más állat fülét választja az ember, hogy azt társának fejéhez vágja a harag pillanatában. Itt van például az elefántfü, az akkora, mint egy asztalkendő. Ha azt odavágja valakihez, akkor annak nem csak a szája tapad be tőle, hanem az egész arca eltűnik alatta. Ha pedig gúnynak használja fel a „kutyafül“ elnevezést, akkor meg egyáltalában nincs igaza, mert egy állat fülében sincsen annyi élet, mint éppen a kutyáéban. Én, mint daxli, panyókára tudom vágni a fülem. Ki tudom fordítani és ha futok, lebegve csapdos fejem körül, mint valami legyező. Az agár kürtöt tud csinálni a füléből, mikor észre veszi a nyúl nyomát, ha pedig felugrik a

nyúl előtte, akkor pedig hátracsapja, lekonyítja és a vágta alatt koponyájához símul. A spicc úgy hegyezi fülét a legkisebb zajra, hogy oly hegyesre az ember még a ceruzáját sem tudja meghegyezni. A komondor összeráncolja homlokával együtt a fülét, ha valami gyanús neszt hall. Én nagyon jól tudom, a kutya arról híres, hogy szaglása különb, mint az emberé, de azért fülére sem lehet panasz, sem pedig gúnyszó. Napokon át tartó keserűségemet a véletlen tette jóvá. Gazdámmal az uccán jártunk, mikor egy nagy embercsoportot vettünk észre s egyszer csak hallom, mikor az egyik azt kiáltotta a másiknak:

— „Maga beszél, maga majomfülű!” — Erre fel fölpislantottam az illetőre és egyszerre megértettem mindent. Az embernek majomfüle van. Ezt örökölték ők a fákon lakó őseiktől s ezt szégyenlik rettenetesen, ezért hozakodnak elő a mi fülünkkel, hogy sajátjukról a közfigyelmet eltereljék.

Pár nap múlva az állatkertben jártunk, mikor a majomházat megláttam, teljes erőmből csaholni kezdtem. Csaholásomban annyi öröm volt, hogy gazdám nem tudta elképzelni, mi történt velem. De az én tájshólásommal nem tudtam megmagyarázni neki, hogy azért ugatok, mert a multkori dulakodás magyarázatát itt szemléltetőleg látom magam előtt. A gorillának a füle az ember füle. Az ugyan valamivel szőrösebb, mint a mostani embereké, mert az nem mossa meg minden nap szappannal, de azért annak a fülnek a formája, annak a kagylója egy és ugyanazon az emberével. Sok tízezer év óta járt a majomnemzedék ezzel a füllel, mikor azután a fáról alászállott, akkor

a „Missing-link“ segélyével fülét kagylóstól együtt örökül hagyta az emberekre.

De, hogy igazságos legyek, egyszer láttam egy embert, annak tapír füle volt. Vékony kagyló, hegyes véggel, a koponyacsomhoz símuló, egész más görbéket mutatott kagylója, mint a többi emberé és hallottam is a megjegyzést az illetőre, mikor azt mondták róla, hogy az egy nagy zenész. Zene! Ehhez másforma fül kell, mint az átlag embereké, hogy fölfogni legyen képes a zenei hangok legfinomabb árnyalatait. Igen, jól emlékszem, arra nem mertem volna rámondani teljes bizonyossággal azt, hogy majomfül.

Még azt csak megértem, hogy egy gaz fickóra azt mondják: „Kutyafülű tatár!“ Mert a tatárnak van valami a fülében a spicc füléből, de azért nem képes úgy mozgatni soha, mint ahogy mi kutyák arra képesek vagyunk. Én legjobban szeretnék békét kötni az emberekkel, hiszen mi oly ragaszkodással vagyunk irányukban, mi igazán nem érdemeljük azt, hogy minden haragjuk alkalmával valami formában minket rángassanak elő, akár mint „kutyaszívűt“, — akár mint „kutyafülűt“, akár, mint „ebadtát.“ Annál is inkább, mert mikor elemezni kezdjük ezeket a dühkitöréseket, rá kell arra jönni, hogy éppen az embernek van a legkevesebb oka, gúnyolni és gúny tárgyává legművebb társát, a kutyát felhasználni. Mit szólnának az emberek, ha mi kutyák állandóan azt csaholnánk: „majomfül, majomfül!“ — legföljebb vállat vonnának és azt felelnék, „úgy örököltük!“ — De hiszen mi kutyák is úgy örököltük a fülünket. Azt nem márhoznápra ragasztoták a koponyánkra, hanem őseink

évezredes leszármaztatása révén a fajkiválasztás útján került a mi fejünkre. Hogy mennyire nincs igazuk az embereknek, azt legjobban akkor látom, mikor kutya-társaimmal találkozom, és a legnagyobb gyönyörűséggel tudok elgyönyörködni füleikben. Hogyan, csak az ember nem volna képes erre? Csak bennük nincsen annyi esztétikai érzék, vagy megfigyelő képesség, hogy megbámulja azt, hogy mennyi érzés kifejezésére, mennyi gondolat elárulására és mennyi szenvedély jelzésére képes a kutyafül. Külön tanulmányt kellene írni arról, hogy az éber kutyalélek mint jelzi füle játékaival a különböző dolgokat. Veszély pillanatában milyen a kutya füle és öröm pillanatában minő mássá lesz ugyanaz a fül, mennyi komolyság van egy kutya-fülben és az ösztön, a tudatosság, elárulódik fülének egy-egy rándulására, lehajtására, hátrafordítására, hegyezésére, vagy lelankasztására. Aki figyelni tud, az meglátja azt, hogy a kutya füle beszél. Beszél az ő néma nyelvvel, gazdájának előre jelez mindent, csak azért, hogy őt szolgálhassa és őt minden veszélytől megóvhassa. Azért nem szabad véksőig elkeseríteni a kutyatársadalmat és békét kell kötni a kutyákkal, mi nem fogjuk sohasem kiabálni az embereknek, hogy „majomfül“, ők pedig a kutyafület ne emlegessék, mindenik éljen abban a hitben, hogy az ő füle a legszebb a világon, ennyi jogot nemcsak a kutyának lehet megadni, hanem még a legnagyobb fülű szárnak is, pedig azoknál aztán van fül szépen!

A KUTYAKORSZAK BÖLCSELMEI.

Ha az utcán járok, lépten-nyomon hallom, hogy kutyavilág. Nahát, ha kutyavilág, akkor az én világom. Akkor jogom van foglalkozni az emberekkel. Multkoriban minden házfalat teleragasztottak hirdetésekkel, színes plakátokkal, programmbeszéd-kivonatokkal, egyik felelt a másiknak rajta, mindenik elmondta a másíkról a véleményét, ezt úgy hívják, választási harc. Nap-nap után néztem az utcasarkokon a hirdetéseket, amelyeket eddig csak nekem volt jogom bepíszkíftani, s roppant kíváncsi voltam, mi lehet rajtuk. Egy szép nap reggelén, mikor kimentem az utcára, láttam, hogy minden házmester talpon van és forró vízzel lemossa és levakarja a plakátokat. Résen voltam, éreztem, most érkezett el a pillanat, mikor megtudhatom, mi lehet ilyen plakát-programmbeszédben. Amint egy falragaszt levakart a házmester, odaugrottam, elkaptam, elrohantam vele és megettem. Mos már bennem volt. Borzasztó büszke voltam, hogy én is tudom mi az. De bizony az én hengegése'm nem sokáig tartott. Egy óra mulva irtózáto's görcsöket kaptam, keringtem magam körül, földre csapdostam testemet nyögtem és vonítottam, gazdám kétségbeesett tekintettel nézte vergődése'met. Orvost hívatott, nem is

egyét, hanem kettőt. Gyomormosást végeztek rajtam. Végre megszabadultam a beszámoló-beszédétől. Kis híja, hogy föl nem fordultam, két napot kosaramba húzódva töltöttem el, s folyton azon gondolkodtam, milyen gyomra lehet a választópolgárságnak, hogy ezeket be tudják venni, megemésztik, még éljeneznek is hozzá, én pedig rajta vesztettem, kis híja, hogy bele nem döglöttem. Úgy látszik, az ember és a kutya között ittt van a különbség. Az ember fermészete sokkal erősebb, mint a kutyaé, sokkal többet vesz be és bír ki, mint mi.

A mi szemünkben egész különös lény az ember. Olyan nagy különbség, mint az emberek közt, a kutyák között nincs, annak ellenére, hogy sok kutya-faj él a világon. Az emberek olyan ügyesen rendezték be életüket, hogy éles határvonalat húztak egymás között és teljesen két részre oszlottak. Van adófizető és van adó-evő. Az adófizető egész nap húzza az igát és a legképtelenebb címeken fizeti az adót. Az adó-evők ugyanakkor a leg-furfangosabb ötletek címén szedik ki a kasszából azt, amit a munkát végzők oda befizettek. Ezt ők úgy nevezik, adózási rendszer. Ilyen rendszert mi nem ismerünk. Mi kutyák vagyunk és ha koncot találunk, akkor azon úgy osztunk meg, hogy az erősebbik elmarja a gyengébbet, aztán megeszi a zsákmányt. Ez az erő joga, amely a kutyabirodalomban törvényt szab. S ezt mi minden ország területén elismerjük.

Gazdám gyakran elvisz vidéki kirándulásaira és a vonaton mindig harmadik osztályon utazunk vadászosan, mert a kutyáknak első és második osztályon

nincs helye. De csodálatos, hogy a harmadik osztályon mindig olyanok ülnek, akik kiváltják a jegyüket, a a második osztályon olyanok, akik csak fél jegyet fizetnek, az első osztályon pedig olyanok, akik semmit sem fizetnek. Hát én, az én kutyaeszemmel, ezt a berendezkedést megérteni nem tudom. Amellett mind el vannak az emberek keseredve és még ők mondják azt, hogy kutyavilágot élünk, kutyakorszakban vagyunk.

Ebből csak azt látom, hogy ők nem ismerik a kutyavilágot.

Mi mindig megelégedettek vagyunk, néha morgunk egy kicsit, kedvtelésből ugatunk, ha haragot színlelünk, vicsorgatjuk fogainkat és ha veszekszünk is, egymásban komoly kárt nem csinálunk, nem gépfegyverekkel törünk egymásra, hanem a mérközéseket saját erőnkkel bonyolítjuk le. Adunk sebet, kapunk sebet, aztán megrázzuk magunkat. „Ebsont beforr!” — és vége a harcnak. De, hogy százezerszámmra löjünk le egymást és meszes gödörbe rakjuk a kihült tetemeteket, mi kutyák, erre képesek soha sem voltunk.

„Kutyasors, kutyasors!” Mennyivel jobb, mint az embereké, ők nem tudják, mi a gondtalanság, nem tudják, mi az, szabadon szaladgálni az utcákon, lesni patkányt az utcasarkon, kiszaglászni egymás nyomát a fordulóknál, ugatni madarat a fán, beleharapni a kéményseprő lábába, megrángatni a szenesember nadrágját, csontot lopni a mészárszékből, elhozni a hurka-véget a hentesüzletből, akkor menni a vízbe fürödni, mikor jólesik, aztán nem öltözködni óraszámra, hanem megrázni a bundát és szaladni tovább. Nekünk nem kell befűzni a cipőinket, nem kell vesződnünk az

inggombokkal, rajtunk egyszerre van téli ruha, nyári ruha, sportöltözet és fürdőruha. Hát lehet ennél tökéletesebb berendezése egy földlakónak. És minket néznek le!

De legjobb az egészben az emberek mondják azt, hogy kutyakorszakot élnek. Saját maguknak csinálták. A mi világunkban sohasem hallottam emlegetni, hogy „emberkorszak“ és nem kutyának való, mert mi bele tudunk törődni sorsunkba, tudunk örülni annak, ami van és ki tudjuk élvezni adott helyzetünket. Nem vágyunk többre, mint amit gyomrunk megkövetel és amit a kuckó védelme előír. Ezek a mi törvényeink, igazi törvények, melyeket a kutyavilág ősidőtől fogva fenntartott és nemzedékről nemzedékre tovább ad változatlanul. A mi törvényeink nincsenek szakaszokba szedve, könyvekbe kinyomtatva, hivatalosan kihirdetve és mégis mikor a kutyakölyök nyolcadik napon kinyitja szemét, minden kutyatörvényt azonnal tud, ahhoz alkalmazkodik, azt megtartja és ha felnő, átadja saját kölykeinek!

Miért nem tudnak az emberek ilyen törvényeket hozni, amelyeket nem tud elkoptatni az idő, melyeket nem kell megváltoztatni. Úgy mondják, hogy az emberek a teremtés koronái! Hát mutassák meg. Hogy mi tanuljunk tőlük, ne pedig ők tőlünk. Az ember mindig azt hiszi, hogy ő a legokosabb lény a világon, s akkor jön rá, hogy butaságot csinált, mikor már késő. Nem tudják megtanulni, hogy mennyi szép van az életben: egy jó ásítás, nagy nyújtódzás, kiadós vakarózás, egy-egy nagy habzsolás, gondtalan alvás, futkározás, cél, gond, gyötrődés nélkül, csak magáért a

létéért — e helyett ők tiporják, gyötrik, marják egymást olyan szenvedéllyel, amilyenre nem lenne képes egyik kutya a másikkal szemben. Miért csodálkoznak hát az emberek, hogy kutyakorszakot élnek. Hiszen a szép életet önmaguknak tették azzá, ahelyett, hogy kiélvezték és megbecsülték volna. Pedig odalennt a föld alatt egy embercsont sem ér többet, mint itt egy lenézett kutyacsont. Ott egyenlőség van, földöntúli egyenlőség! Nem árt néha erre is gondolni!

HAZUDIK, MINT A KUTYA.

Nem tudom elviselni azokat a kifejezéseket, amelyek miránk, kutyákra alkalmaznak. „Hazudik, mint a kutya.“ Kinek hazudott valaha egy kutya? Tessék nekem mutatni kutyát, amelyik hazudni képes. Ellenkezőleg, a kutya a becsületesség jelképe. Mindég az ösztönét követi, mindég a bensejét mutatja. Hűségben, alázatosságban, haragban. Én, mint vadászkutya, soha az erdőben hamis jelt nem adtam, hogy megtévesszem vele gazdáimat. Sőt, amennyire nyelvem kifejezőképessége engedi, híven arra törekedtem, hogy különböző nyaffantásaimmal jelezzem a lesben ülő vadászgazdámnak, hogy milyen vad pörög előtttem.

Másképp hajtom a nyulat, másképpen a keringelő őzborjút. Szarvasra egészen külön jelzésem van. A vaddisznót kiváltképpen különös csaholásban részesítem. Most azt kérdem, ennyi jóindulatra képes-e az ember? Az erdő mélyén rejtőző vadat úgy jelenteni, hogy kétely ne férjen a jel felismeréséhez. Az embernek első dolga volna, nehogy vadászszerencse érje társát, nyulat jelezni szarvasnak és szarvast nyúlnak. De a mi kutyailelkünkben, akik az erdő csendjében küzdünk a vadakkal, mibennünk semmi ily irányú csalafintaság nem lakozik. Nem mondom, hogy nincs egy

kis ravaszság a fülem mögött, de erre szükségem van, mert én vagyok a róka ellenfele, és ha nem ugyanazon ravaszsággal támadok, mint ahogy ő ügyeskedik velem szemben, akkor föltétlenül alulmaradok. Már pedig ennek semmi értelme sincs. De kijelentem, még a rókával szemben is „fair play“-t játszom. Többet nem tehetek. S arra azt mondják az emberek, ha valami nagyot akarnak mondani: „Hazudik, mint a kutya.“ Hát a komondor, vagy a puli, aki még az őshazából, Ázsiából jött a magyar földre, az hazudik? Szeretném tudni, hogy sok olyan becsületes lélek van-e az emberek között, mint amilyen hű lelke van a komondornak vagy a pulinak? Hisz azok a kutyák életüket képesek gazdájukért oda adni és valóságos hősi cselekedeteket végeznek értük. De ha már ez a szállóige járja, „hogy hazudik, mint a kutya“, akkor nekem is jogom van egy pár esetet, korántsem, hogy megvádoljam vele az embereket, csupán, hogy a kutyatársadalmat megvédjem méltatlan rágalom ellen. Tudok esetet, igaz, hogy nem kutya volt, hanem a kutyákat lenéző kétlábon járó ember, aki mikor elküldték haditudósítónak, beült egy kitűnő szállodába, a harctértől úgy körülbelül ötezer kilométernyire és onnét küldte megbízható tudósításait, természetesen pénzért, minden alkalommal leírva lapjának azt a hihetetlen nyomort és szenvedést, amelyen átment, közben pedig libapecsenyét evett uborkasalátával és dió tortát habbal. A havanna szívtart úgy szívta, hogy az orrán bocsátotta ki annak kékes füstjét, így legalább a szivároszás ideje alatt az orra duplapuskává változott. Ez volt az összes harctéri felszerelése. De azért megnyert

legalább ötven ütközetet, áttört tizenöt frontot, s a végén olyan dicsőséget szerzett lapjának, hogy harctéri erényeiért kitüntetésre terjesztették föl. De ha én azt mondanám valakire „hazudik, mint a haditudósító“, abból a legnagyobb kellemetlenség származhatna. Pedig én sokat látok, sokat hallok. Azt is tudom, egyszer egy kritikusnak hangversenyre kellett volna mennie, de éppen kártyapartíja volt és azt nem hagyhatta abba. Előtte feküdt a műsor és míg kártyázott, osztás alatt arra jegyzeteket csinált. Másnap megjelent kritikája s egyhangúan elismettrék, hogy az volt a legtökéletesebb kritika, amelyet valaha hangversenyről írtak: nemcsak a művek, és az előadók méltatása volt elsőrangú, hanem a felsorolt megjegyzések is teljesen helyénállók voltak, csak egy nagy baj történt, kisült, hogy a hangversenyt közbejött akadályok miatt nem tartották meg. Azért ne higgye valaki, hogy én azt merném mondani, az illető úr füllentett, vagy hasból írt kritikát, erre a közbecsúszó „véletlen“-re amely vele történt, minthogy emberről van szó, csak azt mondhatjuk: „Malheur du cas.“

Van az embereknek egy másik fajtája is: a képviselőjelölt. Én nem tudom, vajjon mi „hazug kutyák“ nem járhatnak-e hozzájuk egy kis tanfolyamra. Igaz, hogy a programbeszédjük elkövetésével a lelkesedés hevében szokták a választóközönségnek beígérni mindazt, ami éppen eszükbe jut. A legegyszerűbb és minden embert legjobban megörvendeztető ígéret természetesen az: „Az adót el fogom engedtetni, vagy legalább is leszállítatom!“ A megválasztása után pedig, amint bekerült a parlamentbe és elhelyezkedett a párt-

keretben, az első dolga — a pártfegyelem hatása alatt — megszavazni az adófelemelést. Ha aztán a választók csodálkozva kérdik, hogyan lehet ez, nekik azt ígérte a választás előtt, hogy adójukat le fogja szállíttatni, mire pedig felért a fővárosba, első dolga volt az ő adójukat felemeltetni. Azt hinné az ember, tudniillik mi, kutyák azt hinnők, hogy erre az illető ilyenkor szégyenkezve elsompolyog, de ekkor a mélyen tisztelt honatyánál előtérbe lép a „haza“, amely veszélyben van. Minthogy ő csak egy célt lát maga előtt, a haza megmentését, azért ő nem tesz egyebet, mint a párt parancsait betartja. Hogy aztán ez a hazamegmentés adó alakjában hull az ő szeretett választópolgárai nyakába, arról ő természetesen semmit sem tehet. Ha pedig szemrehányást tesznek neki, hogy a képviselők fizetését is be kellene vonni az adóztatás alá, akkor ő lelkiismeretes munkájára való hivatkozással kijelenti, ha az ő jövedelmét adóval sújtják, akkor ő képtelen lesz egész lelkével a haza szolgálatában állani, pedig az ő szeme előtt csak egy cél lebeg: a „Haza“, mert ha valami arra való, hogy abból megéljen az ember, akkor az éppen a „Haza“.

Ide kell iktatnom azt a hírt is, amelyet színészek-től és íróktól hallottam beszélni egy fantasztikus színházdirektorról. Azt mondják, úgy hazudott, hogyha valamit becsületszávára ígért, akkor már mindenki kezével legyintett. Ha pedig szakállát rengetve esküdözött, akkor mindenki tisztában volt azzal, hogy annak még az ellenkezője sem igaz. Végül is saját hazugságainak rabja lett és nem mert kijárni az utcára. Kivette az irodája alatti lakást és süllyesztőn járt

haza. Őrajta nem telt be a közmondást, hogy a hazúg embert könnyebb utolérni, mint a sánta kutyát, mert őt egyáltalán nem lehetett megtalálni. Mikor kopogtak irodája ajtaján, akkor megnyomta a süllyesztő rúgóját és eltűnt az elámított és félrevezetett emberek szeme elől. Az a hír járta, hogy megtalálta a mesebeli ködsipkát, az tette őt kellő pillanatban láthatatlanná.

Szólnak regék, szállnak ígék olyan emberekről is, akikre azt mondják: „Úgy hazudik, hogy az már nem is ember“, azaz a kutyánál is rosszabb.

Ezekután én, egyszerű kutya, azt kérem, döntsék el önök, magasabbrendű lények, mi az igazság? „Hazudik, mint a kutya“, vagy pedig úgy hazudik, ahogy csak ember képes?

EB IS SZERETI A KÉSZET.

Újabb értesülésem, amit gazdám révén szereztem, abból áll, hogy: „eb is szereti a készet!“ Hát hogyan szeretné, és miért ne szeretné, csak az ember számára legyen a föld terített asztal, kutyának meg semmi se jusson?

Igaz ugyan, ezt a mondást nem azért olvasták rá szegény ártatlan fejünkre, hogy azzal dicsérjenek bennünket, hanem azért, hogy az emberi gyarlóságot jobban megvilágosítsák.

Úgy esett a dolog, hogy gazdámat felkereste egy barátja. Rágyújtottak és kávéztak a dolgozó-szobában. Én jó ideig ügyet sem vettem beszélgetésükre, de mikor elkezdődött az idézgetés: „eb higgyen neki!“ meg: „eb a zacskó pénz nélkül!“ — akkor már én is fölfigyeltem. Keresztbetettem két első lábamat, arra fektettem fejemet és pislogva lestem a szavakat. Egy pár örök igazságot sikerült megtanulnom a kusza szavak halmazatából.

Barátom — szólt a vendég — ma már csak két-féle ember van. Vagy ki van nevezve, vagy nincs ki-nevezve! Aki ki van nevezve, az lenézi azt, aki nincs ki-nevezve; valószínűleg ügyetlennek, tátottszájúnak

tartja, hogy oly gyámoltalan volt és nem tudta kijárni a kinevezést. Aki pedig nincs kinevezve, az meg azért dühöng, hogy nem jön valami kormány, vagy pártváltás, amelyet felhasználva, beülhetne valahová, mert hát akkor nincs gond — odafér a készhez! Értem — gondoltam, — a „kész“ az valami élelmezési és ellátási hely, ahová mások behordják az anyagot, aztán aki odafér, — az megeszi! De miért kell ezért ebnek, vagy kutyának lenni, hisz ez a legemberibb dolog a világon — a máséból élni! Azt hiszem, úgy vannak az emberek a kutyákkal, mint az egyszeri rendőrfőnök volt az asszonyokkal! Mert az elé bármi bűnügy került, azonnal azt mondta: „asszony van a dologban!“ Egyszer egy kőműveslegényt vezettek eléje, aki leesett a mozgó építőhídról a második emeletről! És oly szerencsésen esett, hogy neki semmi baja sem történt, mert bele esett egy pék kosarába, aki a kosárral a hátán hordta ki a süteményeket. A pék kosara összetört, mert a leeső kőműveslegény átütötte a kosár alját, de a péklegény nyaka is úgy megrándult, hogy hetekig nyomta a kórházi ágyat! Ez volt a súlyos testisértés ügy, amelyet a rendőrség tárgyalt.

Társai nevetve kérdezték, ebben az esetben is azt kérdezi majd a vádlottól, hogy „asszony van-e a dologban?“ „Természetesen!“ — felelt a rendőrfőnök, aztán a vádlotthoz fordult.

— No mondja, micsoda asszonyügy rejtőzik a maga titokzatos halálugrása mögött?

— A vádlott szégyenkezve felelt:

— Bevallom főnök úr, nem is igen láttam jól, de mégis kivettem, hogy fehérnép!

— Aztán hol volt az az asszonyi teremtés?

— A szemközti ház második emeletén és nyitott ablak előtt kendőzte magát. Kíváncsiskodtam, tovább mentem a függőhídra, mint szabad lett volna, elvesztettem az egyensúlyt és lezuhantam!

— Ime! — kiáltott fel a rendőrfőnök — az én elméletem csálhatatlan. Mindég és mindenütt asszony van a dologban, még akkor is, ha semmi köze sincs a dologhoz és madártávlatban van a tett színhelyétől!

Így vagyunk mi kutyák az emberekkel, vagyis helyesebben, így vannak az emberek velünk, kutyákkal. De miért nem mondta a rendőrfőnök úr a kőműveslegénynek azt a szállóigét: „eb higyen kendnek“, valószínűleg csak azért, hogy elméletét ne csorbítsa, de nem azért, hogy ne minket idézzon.

Még aznap új tapasztalatra tettem szert, gazdám és barátja sétaközben egy kávéház előtt mentek el és ott üldögélt az üvegtábla mögött egy összekuporodott alak. Mindketten ismerték, és mikor tovább mentek, róla beszéltek: „Láttad?“

— Hogyne! Szegény ördög! Mégis csak: „Eb a bika tehén nélkül!“ Figyelni kezdtem: ez jól kezdődik! Most már bika lett a kutyából! Gondoltam: mind-egy! Voitunk már szalonna, eke, amelyen nem lehet szántani és még másféle más... eggyel több nem számít a kutyarováson. Ezért nem tépelődtem, de figyeltem:

— Ó a hibás! Miért nem vigyázott jobban az asszonyra.

— Hát lehet asszonyra vigyázni? Ha egy fehérnép

egyszer fejébe veszi, hogy megy, akkor barátom az megy is, emberi szó azt vissza nem tartja!

Az bizonyos, nem mindennapi eset, de asszonyi dolgokban soha sincs rendszeresség, ott mindig történik valami nem várt fordulat. Szép asszony volt, az bizonyos. De nem hozzá való, mért képzelte, hogy el tudja tartani a tisztviselői fizetéséből? Az asszony szerette a szépet, a drága holmit, a jó életet, hát segített magán. Mire ő rájött a dologra, akkorra már mindenki rajta mulatott. Még örültek, hogy az asszony szökött meg tőle és nem kellett botrányt rendezni. A legnagyobb számárság, amit tehet, hogy most búsul. „Eb ura fakó” — aztán kész.

— Én nem is hiszem, hogy az asszonyt siratja!

— Hát akkor min kesereg?

— Saját életén!

— Gyöngé ember lehet.

— Inkább a megszokás embere. Mindennap hazament a hivatalából és várta a felesége — és most nincs otthon senkije! Tudod, rajta betelt a mondás: „Eb a bika téhen nélkül!” Erre a kijelentésre én torkomszakadtából ugatni kezdtem. Tiltakoztam a feltevés ellen. Gazdám alig bírt csillapítani. Többször is rámszólt: ejnye, Szepi mi bajod? De én nem tudtam neki megmondani világosabban kutyatájszólással, hogy miért ugatok. Mert sok dolgok vannak égen és földön, amelynek rejtélyét az emberi elme nem képes megfejteni, de még több van olyan, amit a mi kutya-elménk felfogni nem képes! Vigasztalásomra szolgált gazdám búcsúszava barátjához, akitől így búcsúzott:

— Nahát, ha látod szegényt, mondd meg neki, hogy vigasztalódjék, mert az az asszony nagy kutya volt egész életében!

Mire hazaértünk, már én is megnyugodtam, mert beláttam, hogy kell lenni logikának a beszédben, kutyával kezdték csevegésüket, úgy illett, hogy kutyával is végezzék be! Mert hát kutya nélkül sivár az emberi élet.

KUTYATEREMTETTE.

Az utcán sétáltam gazdámmal, mikor egyszer csak hallom, egy előkelő úr elkiáltja magát: „Kutyateremtette!“ De már erre én is megálltam, visszafordultam, és kettőt-hármat vakkantottam. Bizonyos öntudat és büszkeség fogott el, hogy az ember oly magasra értékeli a kutyát, hogy annak teremtőerőt tulajdonít. Egyetlen más élőlényt sem tisztelt meg azzal, hogy feltételezze róla, hogy olyan hatalom lakozzék benne, hogy képes valamit teremteni. Kíválságos jelző, mely szerintük nem a leghízelgőbb, ha valamire alkalmazzák, szerintem azonban feltétlenül nagyon is hízelgő, mert a kutyatársadalom hatalmának, bár kissé gúnyos alakban, de mégis elismerése.

Aznap sokszor hallottam azt a megtisztelő kifejezést, „kutyateremtette“, minden ember, akit a gazdám megszólított, ezzel a kifejezéssel kezdte beszédjét. Összeráncoltam homlokomat, a jobb fületem panyókára vágtam és sanda arccal, sunyi mód lestem a szavakat, amelyeket gazdámtól és barátaimtól hallottam. Legtöbbször a „szanálás“ szót vettem ki beszédjükből, de mindjárt utána jött a „kutyateremtette.“ Hát én nem tudtam, hogy a szanálás és a kutyateremtette ikerszó, amelyek össze vannak kapcsolva, de az hizo-

nyos, hogy egymást lépten-nyomon követték a beszélgetések alatt. El kell ismerni, nagyon érdekes fejtegetések voltak, amelyeket gazdám és barátai lefolytattak. Különbség, véleményeltérés nem is volt köztük, mert mindenik ugyanazt mondta, de mindenik más szempontból világította meg a dolgot. Egy kétségtelenül bizonyos, abban mindnyájan megállapodtak, hogy a szanálás olyan dolog, ami csak kutyának való. Én őszintén mondván elképedve hallottam ezeket a dolgokat, mert én mindig abban a tudatban éltem, szanálni annyit tesz, mint jóvá, egészségessé tenni valamit, aminek aztán mindenki örül és amiből közjólét fakad. Ehelyett, most, mikor hallottam a vitatkozást arra a következtetésre kellett jutnom, hogy a szanálás abból áll, hogy azokat, akik dolgoznak, új adóval sanyargatják. Minthogy pedig úgy gazdámat, mint barátait ez az újszerű szanálás kisebb-nagyobb módon lesújtotta, ezért a „kutyateremtette“ úgy röpködött körülöttünk, mint a mézesfazék körül, nyár közepén a dongók serege.

Azt is kivettem a beszélgetésből, hogy a szanálásnak sok fajtája van. Lehet valakit proletár módon és lehet valakit nagyúri módon szanálni, minden azon fordul meg, hogy az illetőnek milyen a helyzeti, vagy a pártközi állása és abból milyen erőgyűrűt tud kifejteni, hogy érdekeit kielégítse. A proletár szanálás abból áll, hogy összeírják adósságaikat, aztán a hivatal előleget ad az illetőnek, amelyet aztán havonta letörleszthet. Nagyúri szanálás, az sokkal előkelőbb. Abban van lendület, előkelőség, közérdek és egyéb fogalom. Az abból áll, hogy készpénzben megveszik

vagy a kastélyát, vagy a birtokát, vagy a telkeit, vagy olyan útat építenek az értéktelen telke irányába, közpénzen, hogy annak értéke tízszeresre ugrik és ha egy részét eladja, a másikkal még mindig, mint nagy úr kerül ki a csatából. Ezt fejtegették gazdám barátai, de hogy ehhez mi köze a „kutyateremtettének“, azt nem tudtam elképzelni. Még olyan kutyát, amelyik szanálást eszel ki, nem láttam. Azt hiszem, ez inkább emberi agyvelő találmánya, melynek a lényege mindig abból áll, hogy ő, vagy ők, akik többet költöttek, mint lehetett volna, hogyan másznak ki a csávából és azt hogyan fizesse meg más. Mert a kiindulási pont, el kell ismerni, kitűnő. A jelmondata abból áll: „Mindig más fizessen!“ Sohasem az, aki az adósságot csinálta, hanem mindig más. Sőt, aki az adósságokat csinálja, annak még az a kiváltság is jár, ő fel van mentve az alól, hogy a közterhekből többet viseljen. Milyen szép gondolat, erre mi, kutyák nem tudtunk volna rájönni. Szanálni tehát annyit tesz, mint „más fizet.“ Hát erre igazán el lehet mondani, hogy „kutyateremtette“.

Mindebből az sül ki, hogy mi kutyák isszonyú szamarak vagyunk. Nálunk: „Aki bírja, marja!“ jelige járja. Kicsit kényelmetlen jelszó, mert nekünk saját magunkat kell megerőltetni, izmainkat megfeszíteni, fogainkat csattogtatni, hogy megszerezzük magunknak azt, amire szükségünk van. Nálunk nincs szanálás, csak egyenlő küzdelem. Bolond dolog az bizonyos, dehát valakinek alul is kell lenni, valakinek kell a kocsit húzni is. Ha mindenki kényelmesen a kocsiban ül, akkor az végre megáll. Pedig kellenek

olyanok, akik húzzák. Ezekre el lehet mondani: „húzd, ki tudja, meddig húzhatod“, ha nem bírod tovább, szanálunk és akkor majd utazhatsz szépen kiskaszakazon, mert hiszen az élet tele van gyönyörűséggel, csak az emberek nem látják.

Én például mindenütt találok örömet, csak végig kell az utcán mennem. Multkor gazdámmal kirándultunk és én egy újfajta mulatságra bukkantam. Egy ház nyitott ablakába tejesköcsögök és uborkásüvegek voltak kirakva, és középült egy vén cirmos trónolt, aki sütötte magát a napon. Gazdám éppen szabadjára engedett, nekem sem kellett több, a földszintes ház ablaka előtt teremtem és egy szökéssel felugrottam, és majdnem elkaptam az alacsony ablakon ülő kandurt, de ő felriadt és vad szökéssel ugrott hátra. Szerencsésen magával rántotta a tejesköcsögöt, amely feldőlt, ráesett a nagy uborkásüvegre, annak oldalát betörte és egyszerre folyt az ablakból a tej és az uborkalé. Erre az ablakban seprűvel felszerelt öregasszony jelent meg, és irtózatossá kezdett. A „kutyateremtette“ csak úgy csattogott az ajkán, mint nyári felhőkből a villámcsapás. Én ugatni kezdtem. Gazdám csillapított, lett erre zene-bona és sokszoros „kutyateremtette.“ De a gazdám megmagyarázta az öreg néninek, hogy nem a kutya, hanem a macska követte el a hibát. Végül is öt pengőbe került a mulatság, amit gazdám nagy kegyesen kifizetett, mert hisz a mulatság testvériesen is megért annyit. Engem ugyan leszidott, hogy többet nem visz magával, és nem „kutyateremtette“-zeti le magát miattam, de hisz az ilyen

fogadalmak egy napról a másikra elvesztik érvényüket.

A fő az, szerintem, hogy az ember a közforgalomban legyen. Már pedig mi kutyák, ebben a tekintetben egyáltalán nem panaszkodhatunk, mert ha valaki egyszer kimutatást csinálna arról, hogy naponta közközén hány „kutyateremtette“ kifejezés fog el, akkor abból meg lehetne állapítani, hogy mily nagy a kutyák népszerűsége az emberek között és mennyire pótolhatatlanok vagyunk az ő részükre.

ly
da
sz
tu
tö
m
be
na
ig
lár
so
di
és
eb

ba
pe
ter
da
lye
ga
eb

EBADTA.

„Ebadta.“ Ez újabb bizonyítéka annak, hogy milyen rendkívüli erőt tulajdonít az ember az ebtársadalomnak. Semmiféle más állat, nem ad, az ember szemében csak éppen a kutya van ilyen rendkívüli tulajdonságokkal felruházva. Nem csoda, ő van legtöbbet az ember környeztében. Tehát az állatvilágból magasabbrendű lények közé emelkedett. Ő lett az ember barátja, hű kísértő társa és bizalmasa. Örömet, bánatát a kutyának mondja el, az ő tulajdonságaiból igyekszik kiegészíteni szűkszavú szótárát. Egy orosz-lán sokkal nagyobb állat, mint egy kutya, de arra még sosem mondta az ember, hogy az adott valamit. Pedig annak az ereje mnenyivel nagyobb, mint egy ebé és azért a megtisztelő kifejezés mégis csak nekünk jut, ebeknek.

Ne gondolja senki, hogy én nem vagyok tisztában azzal, hogy mikor az ember „ebadtázik“, nem éppen a legnagyobb örömének ad kifejezést, de szerintem az mindegy. A fő az, hogy ő ebbel kezdi a mondatot és kutyával végzi, mielőtt pontot tesz rá. Milyen szépen hangzik például: „mit csináltál, ebadta gazember.“ Valósággal zenél ebben a mondatban az eb kifejezés.

Eszembe jut egy nagy „ebadtázás“, amely a házunkban történt nem is olyan régen. Hősei a házmester és a második emeleti lakó szakácsnéja volt. Egész krajcáros komédiát csináltak a dologból, pedig az egész nem volt nagyobb értékű, mint egy nyúlőr, melyért a házaló sem ad többet egy-két fillérnél. A dolog úgy kezdődött, hogy a második emeleti lakó vadászni ment és nyulat hozott haza. A szakácsné, hogy fölhasználja az éj hűsét, kiakasztotta a folyosó vasrácsára, hogy aztán másnap reggel megfejtse. A nyúl szaga a házban lévő összes kutyák orrát finforította, mert a lenge szél minden ajtón bevitte azt. Minthogy pedig a házban több kutya volt, ezért egyszerre társulati ülés keletkezett úgy éjjél felé a kiakasztott nyúl körül. Mind odasompolyogtunk. Elismerem, hogy nekem nem csekély részem volt az összejövetelben és én adtam meg az első nyaffantást a hajtóvadászatra, mire a harmadik emeleti farkaskutya üvöltő riasztójellel felet, átugrott a nyitott ablakon és pár perc alatt megjelent a második emeleti folyosón. Még az első emeleti öleb is kerekét oldott és hívó szavunkra ott termett a nyúl tetemén. Tekintve azt, hogy az egész ház akkor már első álmát aludta, élénk feltűnést keltett a mi hangos tanácskozásunk a nyúl körül. A házmester nem sokára megjelent a harc színterén. „Ebadta kutyái, micsoda zenebona van itt!“ A zajra a szakácsné is előkerült és mentetetni kezdte magát:

— Ördög vigye a dögeit, ilyen ugatást csapni éjnek idején!

De a házmester erélyesebb volt és rákiáltott:

— Vigye az ördög magát, nyulat akasztani ki családoknak a folyosóra, hogy a kutyák hangversenyt rendezzenek!

— Ki gondolta, hogy így megbolondulnak a nyúl-szagra.

— Hát akinek esze van, az tudja, — felelt a házmester, — hogy a kutya vad után jár. Dehát persze az asszonynép a hosszú hajhoz rövid észet kapott.

De már erre a szakácsné is nekigyürkőzött.

— Csak mindenkinek annyi esze legyen, mint nekem! Akkor rendben volna minden!

— Akkor minden éjjel volna ilyen zene-bona a maga nyula miatt!

— De nagy baja van magának azzal a nyúllal. Ügylátszik maga orrát is piszkálja, nemcsak a kutyákét. Miért nem üti máshová az orrát, mint éppen az én nyulam szőribe?

— Üsse az ebadta nyulába más az orrát, de nem én. De itt nem tűröm meg!

Ezzel fogta a nyulat, leszakította a zsinegről és ledobta az emeletről az udvarra. Ez volt számunkra a jeladás. Óriási ugatással versenybe vágattunk le a lépcsőkön s olyan csaholás volt, és a csendes falak úgy verték vissza a mi csatakiáltásainkat, hogy nem volt lakó, aki föl ne ébredt volna erre. Mi is följebb húztuk hangunkat, amelyet a magas falak mesterien vertek vissza. Minden lakásban fölgyulladt a villany. Az ablakok kinyíltak és a ház nyüzsgő méhkasszá alakult át. Ezalatt folyt a nyelvcsata a házmester és a szakácsné között. A szakácsné vén számárnak nevezte az önérzetes házmestert, aki erre olyan kife-

jezéseket kezdett használni, amelyeket nem éppen kíváncsi ismétetni. A vége az lett, hogy a nyulat bedobták a csatornába, erre mi szomorodott szívvel gazdáinkhoz sompolyogtunk, a vihar elmúlt, a ház lecsendesedett. Én nem tudtam mindjárt elaludni és elgondolkoztam a történetek felett. Arra a megállapodásra jutottam, hogy mégis nagyon ostobák az emberek, összevesznek egy jó nyúlpecsenyén, aztán ahelyett, hogy megosztoznának rajta, fogják az egész nyulat és bedobják a csatornába, hogy senkinek hasznára ne legyen. Ha nekünk egy kis időt adtak volna, én és az én farkaskutya barátom, úgy széjjeltépjük, hogy még szőrfoszlány sem marad a házban belőle. Dehát ennek a nyúlnak az volt a rendeltetése, hogy senkié se legyen. Nem hiába a házmester folyton azt mondta: „ebadta nyula“. Hát ha egyszer ebadta, akkor az eb el is vitte. Nem jutott belőle senkinek sem.

Kíváncsi vagyok, milyen alkalmakra fogja még az ember felhasználni az „ebadta“ kifejezést. Én, mint a kutyatársadalom hű őre, aki egész időmet azal töltöm el, hogy megfigyelem azt a viszonyt, amely mi és az emberek között van, azért élénk figyelemmel lesem tovább, mikor buggyanik ki az ember ajkán, ez a minket illető kifejezés, „ebadta.“ Az idáig elért megfigyelésem révén arra jöttem rá, hogy nagyon sokat adhatott az eb az embernek, mert nagyon sokszor hallom az „ebadta“ kifejezést. Ugyan én attól félek, nem az eb adta azokat a dolgokat az embereknek, hanem egyik ember lepte meg azzal a másikat, hogy valami kis örömet szerezzen neki. Ha már mást nem tehet, legalább az életét keserítse el, mert az „eb-

adta gazember“, meg az „ebadta tolvaj“ megkülönböztetett többletben fordul elő az emberek beszédjében, mint bármely más kifejezés. A legsúnyább az egész dologban az, hogy az ember, aki annyi jósgot, ragaszkodást, hűséget, odaadást, alázatosságot kap a kutyától, a csúf kifejezéseket, a rosszindulatú megjegyzéseket mindig a kutyával hozza kapcsolatba. Mert bizony az „ebadta“, az „ebugatta“ az „ebura fakó“ egy sem olyan kifejezés, amely gyöngéd simogatás volna ránk, kutyákra nézve, hanem mindenki-ből gúny és megvetés csillanik elő, pedig sohasem olyan tettekre alkalmazzák, amelyeket a kutya követett el, hanem mindig olyanra, amelyet maga az ember csinált. Igazságosabb volna a gonosztetteket „emberadta“ néven tisztelni meg, mint mindig a hű kutyát rángatni elő, mint bűnbakot, ha egyik ember a másik ellen komizságot követ el.

KUTYAHÁZI.

„Kutyaházi“, el kell ismerni, jó kifejezés, méltó a többihez, a „kutyafáját“, vagy a „kutyateremtette“-hez.

Csodálatos, hogy a kutya nem is olyan nagy állat, mint az elefánt — és mégsem mondják sohasem azt, hogy „elefántházi“, vagy „elefántteremtette“, vagy „elefántfáját“, pedig elefánt nevében már egy fa benn van, ehhez kapcsolni még egy fát, igazán nem nagy erőlködésbe került volna. De úgylátszik, az embereknek nincs képzelőtehetségük! Nem tudom megérteni, miért nem lehetne azt mondani a kutyaházi helyett, hogy „struccházi“. A strucc szép nagy madár, kint az állatkertben akkora háza van, mint egy kastély, mi ahhoz képest a mi alacsony kutyaórlunk, nem is tudom miért nevezik azt, néha kutyaháznak. Hogy aztán ez a parányi ól olyan jelentőségű legyen az ember szemében, hogy lépten-nyomon azt kelljen idézni, ezt meg aztán egyáltalában nem tudom megérteni! Már néha azt képelem, hogy az ember annyira szeret bennünket, hogy valósággal boldogság a részére, ha a mi nevünket kiejtheti, ezért aztán, ha kell, ha nem kell, ostobaság a „kutyateremtette“ a „kutyafája“, a „kutyaházi“, az „ebadta“, meg még

egy csomó ezekhez rokon kifejezés. Nem akarom, hogy azzal vádoljanak, hogy dicsekszem panaszkodás örve alatt, azért hát szépen csendesesen folytatom elmélkedésemet mint bűvár, aki elmerült területen keresi a folytatását a nemes ércnek. Nemes érc alatt természetesen a kutyatársadalmat értem, melynek az emberrel való rokonsága, sok százezer évvel ezelőtt bizonynyal megvolt, de az okos ember leverte magáról a kutya-bőrt, azután a majombőrt és felfejlődött kétlábúvá és észlénnyé. De abból a sok százezer éves messze múltból magával vitte a mai életbe a mi tulajdonságainkat — köztük az írigységet, melyet azután átformált az ő emberi formájára nagyméretűvé. Négyzetre emelte, aztán újra négyzetre emelte s ma már sikerült neki a kutyaírigységet, mely az ősidőkben csöppent bele a mi vérünkbe — a kétezer négyszáz ötvenedik hatványra emelni. Azt hiszem, szép teljesítmény, úgy is mondhatnám, hogy emberfeletti; csak hogy akkor nem volna helyes a meghatározás, tehát azért úgy mondom, írigység emberi színvonalra emelve. Ezt az írigységet aztán fokozni igazán nem lehet, erre csak egy kifejezés van, amely azt kellőleg meghatározza és az úgy hangzik, hogy „kutyaházi!“ Ha még azt mondaná az ember, hogy „csigaházi“, ennek még lenne értelme, mert a csiga tényleg a hátán hordja a házat, de kíváncsi vagyok, mit szólna az ember, ha a vizslakutya a kutyaházzal a hátán menne el vele foglyászni! Akkor igazán elmondhatná azt, hogy „kutyaházi!“ A legérdekesebb a dologban az, hogy a legkülönbözőbb alkalmakkor használják ezt a kifejezést. Én magam a legellentétesebb körülmények között hallottam. Egy-

szer egy kéményseprő udvarolt a házban a másodemeleti lakó szép szobalányának. És ez a derék fickó éjszaka ereszkedett le a kéményen át a kandallóba, hogy szerelmét meglátogassa. Eddig minden rendben van, a többi is rendben lett volna, csak hogy a nagy szalonban sötét volt és a szerencsétlen legény feldöntött egy kis asztalkát, amin porcellánváza állott, amely nagy csörrenéssel dirib-darabra törött. A háziasszony kiugrott az ágyból, felgyújtotta a villanyt és bement a szalonba. Mikor meglátta a kéményseprő fekete po-fáját, elsikította magát: Az ördög, az ördög! Nem a nagyságáért jött, szólt nyugodtan a szobaleány, aki már a kéményseprő mellett állott.

— Honnét tudod! — sikoltotta a háziasszony.

— Ismerem, nagyságos asszony... ez a Miska!

— Miska... éjfélkor, ördöggépében... a hamúlyukban!

— Igen!... Kérem... eltévesztette az ajtót...

— Micsoda ajtót, te mafla?!

— A konyhaajtót, mert úgy volt, hogy ma este meglátogat, azután megkéri a kezemet!

— Te kutyaházi! — kiáltott az asszony, — te is hazudsz, ezt most találtad ki!

De erre már Miska is megszólalt.

— Ha most találta is ki, az nem baj, a fő, hogy jó eltalálta, amit kitalált! Éppen ebben a járathban vagyok!

— Úgy! — kiáltott a háziasszony, hát akkor vigye a kutyaházit, de mindjárt — ezzel még az éjjel kirakta mind a kettőt.

Eddig csak rendben lett volna a dolog, de más-

képpen volt megírva a sors könyvében. Egy hét mulva ríva beállított a kidobott szobalány a lakásba és keserves könnyek között, térdre esett a háziasszony előtt és egyre csak azt jajveszékelte:

— A kutyaházi! Hazudott, mint a kutya.

Végre megszólalt a háziasszony:

— Na beszélj már, mi van veled!

— Megcsalt a kutyaházi! Megcsalt a kutyaházi!

Én, aki a folyosó túlsó részén voltam, minden szót világosan hallottam, és borzasztóan csodálkoztam. Tisztán emlékeztem arra, hogy mikor a háziasszony elzavarta őket, akkor a szobaleányra mondta, hogy „kutyaházi.“ Most, hogy a leány visszakönyörögte magát régi gazdájához, most a leány a kéményseprőt tisztelte meg a „kutyaházi“ előnévvel. Hát ezen bizony nehéz eligazodni, mert ez a „kutyaházi“ név úgy bujkál az emberek között, mint a vándorvese az emberi testben — elindul és senkisémet tudja, hol áll meg! Talán ez a rendeltetése. Semmi sem biztos az életben, de talán a „kutyaházi“ melléknév a legbizonytalanabb.

Erről meggyőződtem az egyik este, mikor a ligetbe sétálni vittek. Egy hársfa alatt álldogált egy fiatalember, idegesen topogott, koronként az óráját nézte, nagyon türelmetlen volt. Mi elmentünk mellette, de ránk se figyelt. Később, mikor visszajöttünk, egy fiatal leány állott mellette. Idegesen beszélgettek:

— Hol késtél annyi ideig?

— Óh, ne kérdezze, csakhogya itt vagyok! Talán haragszik, hogy megvárakoztattam?

— Hát lehet rád haragudni? Te, te édes, te drága „kutyaházi!“

De már ez az édes „kutyaházi“ megszólítás engem is idegessé tett, mert ez olyan puhán, kedvesen, lágyan, boldogítóan hangzott, hogy mejjedtem, tudtam, ebből baj lesz, azért kirántottam a járszalagot gazdám kezéből és hazarohantam.

Gazdám futva jött utánam és egyre csak ezt kiabálta:

— Megállj, te *kutyaházi!*

AZ AJTÓ.

Amit én most elmondok, azt szóról-szóra így hallottam. Nem adok hozzá semmit, de nem is veszek el belőle semmit, hű tolmácsa leszek annak a történetnek, melyet gazdámnak így beszélt el egy vidéki barátja.

Az adóhivatal a megyeház épületében volt elhelyezve, illetőleg a megye tulajdonában lévő épület első emeletét foglalta el. De a helyiség beosztása nagyon kényelmetlen volt, úgy, hogy mindig a folyosón át kellett haladni, ha egyik ügyosztályból a másikba akartak menni. Ez különösen télen volt kellemetlen, mikor a folyosó olyan hideg, mint a jégverem s a hivatalnokok egyre-másra meghültek, mikor a fűtött szobából kiszaladtak a jéghideg folyosóra. Ezért azon tanácskoztak, hogyan lehetne megoldani, hogy egyvégtében legyen a hivatal és ne kelljen kimenni a folyosóra, hanem az egyik szobából a másikba. Meg is találták a módját, ajtót kellett töretni a falon. Igen, de az épület a megyéé volt, az adóhivatal pedig állami intézmény. Most már ki fizeti a költségeket, ki adja meg az engedélyt és ki küldi ki a szakértőket, hogy a főfal átbontása nem jár-e veszéllyel az egész épületre.

Az adóhivatal vezetője kezébe vette a dolgot. Először is felírt a pénzügyigazgatósághoz, amelyben nagyon kérte az ügy kedvezően való elintézését, mert a hivatalnokok egészségéről van szó. A pénzügyigazgatóság felterjesztette azt a minisztériumba, ahonnan az akta pár hónap múlva visszakerült a pénzügyigazgatósághoz, az pedig értesítette az adófelügyelőt, hogy elvileg semmi nehézsége sincs a fal áttörésének, és az új ajtó felállításának. Ekkor megindult a munka, úgy állami, mint megyei részről. Először az alispáni hivatalhoz érkezett a kérvény, hogy adják meg az engedélyt a fal áttörésére. Erre az alispáni hivatal a megyegyűlés elé terjesztette az aktát, a megyegyűlés elvileg semmi nehézséget nem tett a kérdéses ügyben, s így az alispán értesítette az adófelügyelőt, hogy most már a műszaki közvegeket kell értesíteni, hogy vizsgálják meg a dolgot és adjanak szakvéleményt. Erre pár hét múlva megjelent a műszakiakból álló bizottság, helyszíni szemlét tartott, felvették az aktát és nem tettek semmiféle kifogást a faláttörés ellen. Most kezdődött a tárgyalás, hogy ki viseli a faláttörés és az ajtó felállításának költségeit. Erre vegyes bizottságot küldtek ki, mely állami és megyei közvegekből állott.

A megállapodás az volt, hogy a faláttörés költségeit a megye viseli, de az ajtókeret és ajtó teljes felszerelése minden befallazási költségeivel együtt az államot terheli. Ezt a határozatot a megyei bizottság az alispánhoz, az állami kiküldöttek pedig a pénzügyigazgatósághoz terjesztették fel. Erre ez az akta is elindult vándorútján.

A megyei akta megjárta a megyegyűlést, aztán

viisszakerült az alispánhoz, aki leiratban értesítette az adófelügyelőséget, hogy a megye hozzájárult a költségekhez.

Ugyanez idő alatt az állami akta fölkerült a minisztériumba, onnan összes szerelvényeivel együtt megérkezett a pénzügyigazgatósághoz, majd a pénzügyigazgatóság értesítette az adóhivatal főnökét, hogy a költségek viselését az állam magára vállalta. Egyben felhívta, írjon ki árajánlatot, hogy azt minél jobb és olcsóbb mesterember kapja meg.

Ugyanakkor a falkibontásra is kiírták az árajánlatot és az ajtóképzítés 120 pengős aktája elindult vándorútvára a pénzügyigazgatósághoz, ugyanegyidejűleg a falkibontási költség aktája útrakelt az alispánhoz.

Végre a pénzügyigazgatóság megadta a felhatalmazást az ajtó-káva és ajtószárnyak megrendeléséhez, amit az adóhivatal vezetője azonnal el is intézett.

Két hét múlva a hivatalszolga jelentette: „Főnök úr kérem, az asztalos elhozta az ajtókeretet és az ajtószárnyakat, hová tegyük, mert hiszen a fal még nincs kibontva!”

Az adóhivatal főnöke úgy intézkedett, hogy a kelleket helyezték el ideiglenesen az épület udvarán levő fészerben.

Végre megérkezett a megyei bizottság és megérkeztek a kőművesmesterek is, pár heti késés után és megkezdtek a falkibontást, a megyei hajdú hozta görnyedő háttal a megyei aktákat, az adóhivatal szolgálja pedig cipelte az állami aktákat, s a jelenlevők aláírták.

Mikor a fal ki volt bontva, az adóhivatal főnöke
odszólt a szolgának.

— János, menjenek, es hozzák elő az ajtókeretet
és az ajtót.

Erre a szolga, aki hadviselt katona volt, merev
állásba csapta magát és hivatalos hangon jelentette:

— Alásan jelentem a főnök úrnak, hogy az ajtó-
keretet és az ajtót ismeretlen tettesek ellopták.

— Mikor? — kiáltott fel az adóhivatal főnöke.

— Ó kérem, annak van legalább nyolc napja.

— Hát mért nem jelentették elébb!?

— Nem akartuk az urakat nagy munkájukban
zavarni!

Az egyik megyei úr dörögni kezdte:

— Bele is ütött a ménkű a mi munkánkba! Hisz
most újra kell kezdeni az egészet.

— Igen, de ki fogja fizetni a költségeket? Mert
az állam kétszer nem fizet! Most fizessen a megye! A
fészker a megyévé volt, onnan lopták el, a megye fe-
lelős.

— A megye pedig nem fog fizetni ezért, Máskor
biztosítsa be az állam tulajdonát, akkor nem éri kár.

Ebből oly vitatkozás támadt, hogy végre telefo-
noztak az alispánnak, aki személyesen jött el a hely-
színre, meghallgatta a vitatkozó feleket, azután rövid
gondolkozás után így szólt az ott lebzselő kömüve-
sekhez:

— Falazzák be az áttört nyílást!

Ezzel az ügy be volt fejezve, az aktákat pedig el-
vitték részint megyei, részint az állami irattárba.

A vidéki úr elhallgatott. Ezek után én kértem azt, hogy tényleg magasabb rendű élőlény-e az ember, mint mi, kis görbelábú tacsók? Mert nekünk csak a lábunk görbe, de az embereknek még az eszejárása is görbe.

KUTYANÉVNAP.

Ma van a nevemnapja. Szepi nap. Ünnepe nap. Hogy miért, nem tudom, de hű kutyának utánozni kell gazdája szokásait s a névnapkor várni a gratulációkat, emberszokás részükről, kutyatett a részünkről. Beismerem, fényes napom van. Még nem ért véget, csak a deket haladtuk át és eseményekben máris gazdag. A következő ajándékokat kaptam: A viceházmester 7-kor leöntött vízzel, mert mikor söpört, útjába álltam. Egy úr, mikor az utcán sétáltam, megbotlott bennem s amekkora volt, akkorát esett az utcán, dühében a botját utánam dobta, szerencsére csak a bal tomporomat érte s így nagyobb baj nem esett, csak annyi, hogy nem tudtam kétlábon szolgálni egy napig. Kedvenc foglalkozásom a gyümölcskamrában levő darázsüldözés. Az eredménye az volt, hogy ez az aljas lator megcsípte az orromat és úgy bedagadt fituskám, hogy még tüsszenteni sem tudtam. Ezt sem tudta el-
lensúlyozni gazdám két pár tormásvirslije, melyeket torma nélkül nyeltem le, egy-egy kapással. Mondhatom, nyeldeklőm nagyszerűen működött, ez a virslifél úgy csúszott le rajta, mint szánkó a hópályán. Símán, zavartalanul, gyorsan. Jóformán az ízét sem éreztem. Élvezetem kizárólag arra szorítkozott, hogy

örültem ennek a nagyszerű érzésnek, amint az nyeldek-lömön alábukott. Még kaptam csokoládédarabkákat, amit már csak fintorgatva tudtam megenni. Legjobb lett volna elraktározni és később elfogyasztani, azonban mi kutyák az elraktározást bendőnkben végezzük el, amely néha túlságosan is megtelik, néha pedig üres és ilyenkor csak emlékeinkből táplálkozunk. Szemünk előtt a jófalatok vetített képei sorban vonulnak el, képzeletünket és étvágyunkat izgatva.

Környezetem annyi figyelemmel lehetett volna irányomban, hogy névnapom alkalmával nem mutatja meg a kutyaadóívet. Ha az emberek úgy rendezkednek be, hogy az egyik részük dolgozik, húzza az igát és ezért adót vetnek rá, amelyet befizet az állami, megyei, vagy városi pénztárba, a másik része pedig keresi az ötleteket, hogy milyen címen: erkölcsdíj, korpótlék, kegydíj, stb. egye meg a munkát végzők kerseres adóját, — ez az ő dolguk, ehhez teljes joguk van s nekem nem is lett volna egy szavam se, ha a kutyaadót kivonták volna ezen művelet alól. Azonban biztos értesüléseim vannak, mert hiszen utána-jártam a dolognak, hogy a kutyaadó címen befizetett pénzeket is az emberek eszik meg. Hát kérem, ez nem megy, ezen a pénzen vegyenek nekünk Fattinger-pogácsát és olyan kutyaeledelt, amely minket megillet. De a kutyaadó ne az emberadóevők gyomrán menjen keresztül, hanem a mi gyomrunkon. Nemcsak ember-társadalom van, van kutya-társadalom is. Mi is berendezkedünk majd, az emberektől eltanult módon. Két részre osztjuk a kutyákat. Adót fog fizetni a komondor, amely éjjel-nappal őrzi a házat és percnyi nyugta

síncs, adót fog fizetni a puli, amely a nyáját őrzi, adót fog fizetni a gulyás kutya, amely télen hóban, nyáron esőben, sárban a gulya után megy, adót fog fizetni a kanász kutyája, amely a kondát őrzi, de legnagyobb adót fogják azok a kutyák fizetni, amelyeket az emberek befognak olyan kis zöltségáros kocsikba, hogy a terhet húzzák. Nem fog azonban fizetni adót, hanem a kutyaadóból fog kapni bőséges étkezésre az ölel, amely a selyempárnákon hever egész nap, a japánpincsi, amely oly szédületesen ostoba, de némelyek szépsége miatt kényeztetik, a bulldogok sem fognak fizetni és a pórázon vezetett díszkutya se. A vadász-kutyák, a vizslák és a daxlik, amennyiben hasznot hajtanak, 50%-os adóelengedésben részesülnek. Felebezés nincs, egy rész fizetni tartozik, a másik rész zabálni tartozik. Ezzel az adózási kérdést befejeztem.

Most még az egyenjogúsági kérdést akarom tisztázni. Mert azt nem lehet avval elintézni, hogy kutya, kutya. Hát ez nagyon nagy tévedés. Épp úgy mondhatnám, hogy ember, ember! S akkor egy Liszt Ferenc vagy egy nagydobos egyforma lenne. Csodálatos, ezt megtudják az emberek érteni. De azt nem tudják megérteni, hogy minden kutyára nem lehet azt mondani, — kutya. Vannak kutyák, amelyeknek sokkal kifejelettebb lelkiéletük van, mint akárhány embernek. Minden a tanrendszertől függ. Ha a kutyával foglalkoznak, ha megfigyelő, érdeklődő képességét fokozzák, hihetetlen magasságra lehet vele felemelkedni. Elismerem, hogy ezen a téren már nagy haladás van, de még nagyon sok a durvalelkű az emberek között, kik a kutyák igazi mivoltát még nem ismerik.

Az utolsó kutyakongresszusona sok szó esett arról, hogy a kutyák még némely helyen kutyabánásmódban részesülnek. Arra kellene törekedni, hogy az emberek a kutyalélek megismerése révén jobbak legyenek a kutyákhoz. Különböző javaslatokat terjesztettek a kongresszus elé. Erre azt mondtam, minden javaslat tárgyaltan, cél nélküli. Mindent az időre kell bízni, s akkor egészen bizonyos, hogy az emberek a legnagyobb szeretettel fognak közeledni a kutyákhoz. Erre azt mondták nekem, nagyon szép, szép, de meddig kell várni? Erre azt feleltem, csak addig, míg az emberek megismerik egymást. Csak hadd ismerjék ki egymást — mondtam én kutya barátaimnak, — akkor két kézzel kapva jönnek mifelénk, csókjaikkal fognak elborítani bennünket. Boldogok lesznek, ha a mi társaságunkban lehetnek. Legalább azalatt nem látják egymást. Nagy morgás követte szavaimat a kongresszuson, de végre egyhangúlag elfogadták indítványomat. Magukra hagytuk az embereket. Hadd fejtsék ki egymás irányában jó indulataikat. Mi pedig addig lapulva, földhözsímulva követjük őket, de biztos tudatban, mert el kell jönni a mi győzelmünknek. Mindig és minden nemzedékben lakhatik kutyában „emberlélek“ kivételképpen, amit nagyon meg is bámulnak. De emberben „kutyalélek“ mindig van nagy tömegben, amin aztán senki sem csodálkozik. Ezt a hasonlatot nem azért mondtam, hogy megbántsam vele kétlábbon járó gazdáinkat, hanem csak azért, hogy a „kutyalélek“ finomságára újból felhívjam figyelmüket, mert ne gondolják az emberek, hogy nekünk csak az esik jól, ha koncot dobnak elénk, amin

rágódhatunk, nekünk az is jólesik, ha megsímogatnak bennünket s azt mondják. — Jó kis kutya voltál, ügyes voltál, ma szabad bejönnöd a szobába, ott heverni a lábamnál, amíg dolgozom, aztán szabad eljönni sétálni, mikor az emberek közé megyek és így tovább, vagyis oly dolgok, amik fokozzák a kutyaöntudatot.

Délután 4 óra. Mindjárt vége a nevem napjának. Ez is elmúlik, mint minden az életben. Nem is akarok vele bőven foglalkozni, mert nem írok emlékiratot csak egyszerű naplót, mondjuk széljegyzeteket a nap margójára, amely kis dióhéjba összefoglalja a 24 órának rövid tartalmát. Például: ne feküdj hanyat. Ne avatkozz kutyaacsatákba, mert az újonnan érkezőn töltik ki a bosszújukat a verekedő felek és ne ugass mindig, csak ha okod van rá. Pl.: ha fölemelték a kutyaadót.

szó
ben
min
a lá
csin
elha
szin
össz
kiny
jöjjö
káv
azok
rokr
De c
képz
a sze
megl

bad
nyel
öröm
a sza

KIRÁNDULÁS A ZÖLDBE.

Nem tudom milyen örömmel mondjam ki ezt a szót, hogy tavasz. A fákon lomb, a réten virág, a légből szálló madárcsapat, ez az új élet ereje. Áthatja mindenki bensejét. Érdekes, hogy a tavaszi napfény, a lágy szellő, az életadó meleg még az emberekben is csinál változást. Egész télen, miután két órákor elhagyták a hivatalt, gyors étkezés után, a kasszinók, vagy kávéházak kártyaszobáiban zsúfolódtak össze, most egyszerre itt is beköszöntött a tavasz és kinyitották a kártyaszobák ablakait, hogy friss levegő jöjjön be hozzájuk. Csakhogy ezek a kártyaszobák a kávéházak hátsó helyiségeiben vannak elhelyezve, azoknak az ablakai a legrettenesebb világító udvarokra nyílnak, amelyek a csatornák gőzét lehelik ki. De csodálatosan a kártyás ember ezt is tavaszi légnak képzei, s míg nézi a kezében tartott kártyát, abban a szent hitben szívja a világítóudvar levegőjét, hogy ő megkezdte a nyaralást.

Mi, kutyák, egyszerű lények vagyunk, de a szabad természetet mi soha, semmiféle emberi építménnyel össze nem tévesztettük. Kimondhatatlan volt az örömöm, mikor a legelső szép napon gazdám kivitt a szabadba, az erdőbe! Nagy sétát tettünk, én megif-

jodva éreztem magamat, futkároztam a fűben, bujkáltam a bokrok alján, átugráltam a fagyökereken, becsúsztam a csaltiba és láttam mindent, élveztem többet, mint száz és ezer ember, mert akár rossz néven is veszik tőlem, de én megmondom őszintén, hogy mi, kutyák, úgy az erdőben, mint a mezőn, sokkal, de sokkal többet látunk, mint az emberek. Mert ők mennek magasra tartott fejjel, amely a bokrok felett áttekint, mi pedig osonunk, földhözlapulva, az orrunkat lenyomva és látunk jeleket, érzünk szagokat, megfigyelünk mozdulatokat, melyeket az ember észre nem vehet, mert tekintete magasan fölötte van a földnek. Az erdő a mi hazánk, itt érvényesül legjobban a mi lényünk és a mező fű rengetegjében, melyen az ember átmegy anélkül, hogy annak észre tudná venni rejtélyes, érdekes és izgalmas világát.

Mert nem csak a nagy lényeknek van érdekes életük, küzdelmes pályafutásuk, hanem az apró bogaraknak is, bár az ember nem látja azt, hogy küzd meg egy gyors lábú futonc a fűszálak, a száraz ágak nagy akadályaival! Vagy látott már az ember szarvasbogar csatát, a fű rejtett lugasában? Hisz oly izgalmas, hogy talán csak a szarvasbögés nagy küzdelme hasonlítható ahhoz. Amiért összeszorul a méret, azért az nem azt jelenti, hogy az élet onnan kiszorult. Abban a piciny környezetben, ahol a rovar, hangya, dongó, méh, cserebogár, futonc és a többi ilyen kis parányi lény leéli életét, ott is nagy szenvedélyek vannak, nagy érzések dobognak, csakhogy ők nem tudják papírra vetni azokat. Én gyakran voltam lesállításban a nagy haraszt közepén és így volt alkalmam

megfigyelni és kihallgatni ezeket a földhöz lapuló kis lényeket. Hiszen vannak bogarak, melyeknek muzsikájuk van. Finom kis hangszer, kis cincogásforma, valami olyan zörejke, amely egy ember előtt nem számít, talán nem is hallja. Pedig mi mindent ki tudnak ők fejezni, mert ha két ilyen bogár találkozik, soha sem megy el, szóltanul egymás mellett. Ha mást nem, kis lábaikkal, vagy csápjaikkal „csápjelet“ adnak egymásnak. Tudja-e azt az ember, mi a csápjel? Az embereknek „becsap“-jeleik vannak, amellyel egymást becsapják, egymásnak kárt okoznak, egymás romlására törnek. Én nem mondom, hogy a rovar nem gyűjt vagyont, de csak annyit, amennyi egy idényre kell, azontúl, őt nem érdekli semmi. Ha valaki ki tudja építeni az ő saját világát, akkor az nem okvetlenül következik, hogy az alsóbbrendű világ legyen, mint az, amelyet más állatfaj épített ki a maga számára. Az a fontos, hogy az egyén abban a világban jól érezze magát és amíg él, addig szépnek lássa maga körül a világot és meg legyen elégedve létével, ne pedig keserűséggel, gyűlölködésével, egymás iránti frigséggel töltse napjait. Nem tudom, tudnék-e olyan tanácsot adni az embereknek, hogy boldogabbak tudnának lenni. Talán azt kellene mondani, menjenek vissza a természetbe, a természet jó, édes, mindnyájunkat keblére öleli, hisz mikor meghalunk, akkor is a föld az, amely minket eltakar, a föld, mely a természet nagy bölcsője s mindnyájunknak fenntartója. Volt egy régi közmondás. Gazdám nagyapja emlegette mindig, az így szól: „Légy hű a természethez“ és tény igaz, mi, kutyák hűebbek vagyunk a természethez,

mint az ember s ezért a természet nekünk sokkal több dolgot nyújt, mint az embereknek, s megóv olyan dolgoktól, ami az embereknek életét tönkreteszi, elkese-
ríti.

Soha olyan nagy különbséget a város zaja és a természet csendje között nem éreztem, mint mikor az erdőből a gazdámmal hazajöttünk. Alig, hogy fel-
szálltunk a villamosra, már kezdődött az élet, az em-
beri élet, ami abból állott, hogy drágább lett a villa-
mos jegy, mint amilyen előttevaló napon volt. A ka-
lauz azzal magyarázta, rendelet jött és most a vil-
lamosvasutat szanálni kell. De az utasoknak nem ment
a fejébe sehogyan sem az, miért éppen az ő zsebükből
kell szanálni azt a villamost. Egy-két utas nem is
akarta megfizetni a magasabb viteldíjat, erre rendőrt
hívtak, mire csődület támadt, én a kocsí hátsó sarká-
ban lapulva hallgattam a vitatkozást, de bizony ma-
gamban azon járt az eszem, mennyivel szebb ennél
a rigófütyülés, még talán a varjú károgásban is több
zene van, mint mikor valaki a tömegből azt kiáltotta:
„fizetni kell, kár minden szóért, aki alul van az fizet!”

Nagyon megijedtem ezekre a szavakra, hiszen
tulajdonképpen legalul én vagyok, hát aztán akkor
majd nekem kell fizetni, de mint, hogy pusztá bőröm-
nél egyéb értéktárggyal nem rendelkezem, már attól
féltem, megnyúznak engemet, mintha adozó polgár
lennék. Borzasztóan remegtem és pislogva néztem
gazdámra, aki rámszólt: „Ne félj, Szepi, téged nem
szanálnak, te nem fizetsz!” Ez kicsit megnyugtatót
kiálltam azt a csúnya utazást, amely elég hosszú
volt nem azért, mert 6—7 kilométer, hanem azért,

mert az erdőből — a városba vezet. Ilyenkor látjuk, mikor visszatérünk a házfalak közé, micsoda óriási különbség van az erdő nagy szabadsága s a város egymást fojtogató rabsága között.

Mikor leugrottunk a villamosról, gazdám kedveskedni akart, megveregetett s azt mondta: „Na látod, Szepi, mondtam, ne remegj, te nem fizetsz!“ Boldogan vakkantottam egy párat és csaholva ugráltam gazdám körül és mi sietve hazamentünk. Az előszobában gazdám átvette leveleit, átfutotta őket, egyszerre csak irtózatoss dühbe jött. Szidta az egész világot, de különösen az adót kitaláló emberiséget, aztán felém fordult és haragosan annyit mondott: „Na Szepi, rosszul mondtam, amit mondtam, neked is fizetned kell, mert a szép idő, a tavasz érkezése örömére, fel-emelték a kutyaadót!“

KÉSŐ BÁNAT — EB GONDOLAT.

Nagy élvezet az emberek beszélgetését hallgatni. Ilyenkor, hogy jobban halljak, szokásom szerint panyókára vágom a fülemet, kifordítom és úgy fülelek.

De, hogy ne vesztegessük a szót, rá kell térnem a dolog lényegére, mert gazdám beszélgetéséből a jósnak új fajtáját hallottam megemlíteni, melyet azelőtt nem ismertem. Ezt pedig ők úgy hívják, „késő bánat — eb gondolat.“ A nyomorakcióról volt szó, a kolduskérdés megoldásáról. Gazdám és barátja tárgyalták az eseteket s közben elmondták ezt a kis történetet. Egy kéregető elment a nyomorenyhítő hivatalba hosszas várakozás után végre rákerült a sor. A hozzáintézett kérdésekre elmondta, Vizsnya Józsefnek hívják, munkaképtelen, 69 éves és segélyt kér. Elkönyvelték nevét, lakását s azt mondták neki:

— Nos, öregem, eddig minden rendben van. További teendője ebben az ügyben kérvényt benyújtani a Bugac-utcai előljárósághoz.

Másnap az öreg Vizsnya elcsoszogott a Bugac-utcába, ott ráütöttek valami bélyegzőt a folyamodványára s azt mondták neki, most még menjen el a Dorog-útra, mert a kérvényt ott láttamoztatni kell és akkor be lehet adni. Másnap az öreg Vizsnya újra

útrakelt. Elment a Dorog-útra. Ott ült az előszobában órákig, míg el tudta intézni a dolgát. Mikor ez rendben volt, a jószívű hivatalnok megveregette a vállát és biztatólag szólt hozzá:

„Na öregem, most már csak a Hajszál-útra kell kimennie, ott átveszik a kérvényét s akkor rendben lesz az ügye.“ Vizsnya bácsi megcsóválta a fejét és szó nélkül elballagott. Másnap elment a Hajszál-útra. Ott is sokat kellett várakoznia, míg átvették kérvényét. Azalatt ő elgondolkozva nézett maga elé és az az érzése volt, hogy hiábavaló minden küzdelme — az ő életének nemsokára vége — kár minden lépésért.

Egyszerre hangos beszélgetésre lett figyelmes s hallja, amint egyik asztaltól átszólnak a másikhoz.

— Meglátjátok! Zudó Pétert kinevezik!

— Az lehetetlen! Ilyen ütődött embert nem lehet kinevezni!

— Az neked ütődött ember, több esze van annak, mint a fél városnak. Munkát még sohasem végzett s mégis mindig előre megy. Remekül ki tudja a módját eszelni az előmenetelnek!

— Hát aztán, hogy csinálja? Miben van a titka?

— Legújabbán azt hallottam, kiszaglászta, hogy egy előkelő állású férfit meghívtak vacsorára, egy barátjához. Most már az előre kieszelt terv szerint, Péter előkelő állású nagybátyja szemben fog ülni azzal a még előkelőbb úrral. Haditerv a következő: megvárják, míg lezajlik a vacsora s mikor a kávé és a szivart felszolgálgják, a nagybácsi áttér a tárgyra.

— Mily nagy öröm méltóságos uram, hogy találkozhattam veled. Én nagy tisztelőd vagyok s régen

vártam erre az alkalomra, hogy neked az én Péter öcsém rajongását tolmácsoljam. Az, ha a nevedet kimondják, nem tud az elragadtatástól hová lenni!

Ez lesz a nyitány. És mielőtt elbúcsúznak, az ügyes nagybácsi az előkelő állású úr kezébe fogja nyomni Zudó Péter kinevezésének ügyét.

Erre az öreg Vizsnya felállt és ideges hangon szólt oda a beszélgető urakhoz:

— Kérem! Ha majd elintézik az urak a Zudó úr kinevezését, akkor, ha lehetséges, az én kérvényemről se tessék megfeldkezni!

A hivatalnok sodort még egy cigarettát, rágyújtott, s mint aki semmit sem hallott a csípős megjegyzésből, nyugodtan átvette az öreg Vizsnya kérvényét. Ezzel az öreg hazaballagott.

Aztán várt, várt, várta az eredményt. Egy hét múlva kijött az első bizottság a várostól, aztán jött a második az előjáróságtól, majd a harmadik a segélyt osztó bizottságtól ellenőrzést gyakorolni. De az utolsónál az öreg Vizsnya már elvesztette türelmét és ideges hangon, magából kikelve, kiáltotta:

— Kérem, nekem már elég volt, nincs szükségem semmiféle bizottságra, én már jóllaktam, most már csak azt kérem, hagyjanak nyugton!

Az egyik tagja a bizottságnak nagyon letorkolta az öreget.

— Ne zavarja munkájában az ügykezelést, kikerjük magunknak a viselkedését és várjon a sorára!

Vizsnya bácsinak nem kellett sokáig várakoznia. Egy napon leesett a lépcsőn, eltörte lábát, a vice és a házmester vették ápolás alá. De bizony nem javult

az öreg állapota és egy szép reggelen elhagyta ezt az árnyékvilágot. Az adminisztráció hosszabbra nyúlt, mint az ő élete. Ki tehet erről?

A sors különös játéka révén ugyanaznap reggelén kézbesítették a segélyt, mikor az öreg Vizsnya le-
húnyta fáradt szemeit. A vice meg is kérdezte a ház-
mestert:

— Hát ezt most már kinek adjuk?

— Kinek? Hát az öregnek! Ez az öreg Vizsnyáé,
ő járta ki magának. Ami az övé, az az övé.

Ezzel a házmester az utalványt a halott Vizsnya
József összekulcsolt kezébe tette, talán azért, ha majd
átmegy a másvilágra a Stix folyón, ott Cháronnak ad-
hassa, ősi szokás szerint, obulus gyanánt.

Eddig tartott gazdám és barátja beszélgetése.
Mindezekből megtudtam, mit neveznek az emberek a
jóság oly fokának, melyet azzal az elnevezéssel tisz-
telték meg, „késő bánat — eb gondolat“.

TOMY-BEMUTATÓ.

Gazdám és kedves ismerőse Zsizel a kutyákról beszélgettek, azoknak lelkéről és arról a nagy kutya-kultusról, mely most elterjedt az emberek között.

Gazdám hangoztatta, soha a kutyákat úgy nem szerették, mint manapság. És ezt a nagy dédelgetést a négylábúak kizárólag az embereknek köszönhetik. Ugyanis ők lettek rosszak és az ő bensejükből kiáradó gonoszság ösztönzi őket arra, hogy ne egymás-ban keressék a barátságot, a megértést, hanem más-milyen élőlényhez forduljunk. Így jutottak el a kutyákhoz.

Arra lettem figyelmes, mikor Zsizel azt mondta gazdámnak:

Ha maga megismeri az én farkaskutyámat, Tomyt, meg fogja érteni, miért szeretem azt jobban, mint a daxlikutyát, mert sok humor van a daxliban az bizonyos, de az inkább mulatság, mint komoly társ. Igazi hű barát a farkaskutya. Higyje el, nem véletlen, Hogy Jack London, a nagy amerikai író, mindig csak farkaskutyáról írt.

Kíváncsivá tesz kedves Zsizel, — mondta gazdám — nagyon szeretném megismerni a maga Tomy kutyáját!

— Kérem! Ha ideje engedi, úgy holnap szívesen látom, Tomy bemutatóra, akkor majd meglátja a különbséget.

Ezt már nem tudtam szó nélkül hagyni és torkom szakadtából ugatni kezdtem. Gazdám csitított, de én nem hallgattam el, még jobban ugartam.

Ekkor gazdám haragosan rámkiáltott: Már megint szégyent hozol fejemre! Na megállj, Szepe! Ezért megbüntetlek. Holnap elviszlek téged is oda, ahhoz a derék Tomy kutyához. Majd meglátod, hogyan viselkedik egy jónevelt kutya. Remélem, tanulni fogsz tőle.

Másnap pontosan a megbeszélt időre megérkeztünk Zsizel villájába. Gazdám nagyon szívesen fogadták, de engem kutyába sem vettek. Tomy azonnal ott termett mellettünk, levágott szőrveivel olyan komikus hatást tett, mint egy ingujjra vekőzött gavallér. Gazdám hangosan neveni kezdett, aztán azt mondta: Na Tomy, még csak a nyakamba sem ugorsz örömdben?

— Pedig ugrani azt tud, — felelte Zsizel — mert jól van idomítva.

Zsizel, hogy bemutassa Tomy tudományát, előhozott egy finom vékony pálcát, amit jó magasra tartott és azt mondta: Hopp, Tomy, hopp!

De bizony Tomy se nem látott, se nem hallott, egyszerűen elkapta közepén a pálcát és kettéharapta. Zsizel ijedten nézett gazdámra.

— Ilyet még soha sem csinált — mentegetődzött.

— Hiszen nem történt semmi. Biztosan én zavar-
tam meg — mondta gazdám mosolyogva

— Jöjjön kedves barátom, még vacsora előtt megmutatom magának a kertet.

En azalatt az asztal alá kuporodtam, Tomy pedig felugrott az egyik székre és a tálalóról lekapott egy sült foglyot.

Mikor visszatértek különös látvány tárult eléjük. Tomy, az okos kutya, nagy élvezettel ropogtatta a perzsaszőnyegen heverő sültfoglyot.

Zsizel szörnyű haragra lobbant, elkapta gazdám kezéből a botot és nagyokat suhintott Tomy felé, de ő gyorsabb volt és a fogoly pecsenyével elmenekült.

Gazdám alig tudta visszatartani nevetését, de csak mosolygott, nem akarta megsérteni a háziasszonyt, aki majdnem sírva, ismételten mentegődött.

Gazdám tréfásan mondta: „Nem tesz semmit, Tomy most bemutatkozik!” A háziasszony legyintett kezével és nyomban intézkedett, hogy más étel kerüljön az asztalra. Még jóformán hozzá sem kezdtek az étkezéshez, egyszerre csak éktelen kutyacsaholás zavarta meg beszélgetésüket — mindnyájan kirohantak a kertbe és mire a nagy fa alá értek Tomy és a szomszéd kutyája, aki átbújt a kerítés alatt, éppen akkor vetették rá magukat egy kóbor macskára, egyik a nyakát, másik a hátulsó lábát fogta, egyet-kettőt húztak rajta és a macskának vége volt.

A háziasszony türelme elfogyott:

— No, Tomy ezt nem úszod meg szárazon. Megragadta Tomy nyakörvét, becipelte a mosókonyhába és rácsapta az ajtót.

Mindannyian visszamentek a verandára és folytatták az evést. Tomy pedig szakadatlanul „tutult” oly

keservesen fújta a nótáját, hogy a legjobb flótás is megirigyelhette volna. Egyszerre a „tutulás“ elhallgatott. A háziasszonynak gyanús volt, nem is ok nélkül, mert mikor bement a mosókonyhába, nagy meglepetésére látta, hogy minden úszik a vízben és Tomy nincs sehol. Tomy megszökött.

Gazdám mulatságosnak találta a kutyabemutatót és azt mondta:

— Higyje el kedves Zsizel, nem érdems bosszankodni, hiszen ez kedves „műsor“.

— Ügy. Na majd én pontot teszek az ő műsorára — válaszolta a háziasszony haragosan.

Minden esetre jobb, ha maga tesz rá pontot, mint ha ő tenne, — mondta gazdám kissé gúnyos hangon.

Hiszen csak megtaláljam — majd ellátom a baját.

Még egy darabig beszélgettek, aztán hogyan, hogy nem, a háziasszony bement valamiért a szobájába. Egyszerre csak iszonyú kiáltás hallottam.

— Tomy! Takarodsz ki innen, nem szégyenled magad? Mit fog szólni Szepi, a kis daxli, ha ezt meglátja!

— Mi történt? — kérdezte gazdám ijedten.

A háziasszony magából kikelve ujságolta. Képzelve, ez a haszontalan kutya csurom vízesen befeküdt az ágyamba.

Ejnye, ejnye — méltatlankodott gazdám, ez már több a soknál. Ekkor felém fordult és azt mondta, na Szepi kutyám, gyerünk haza, mert milyen okos vagy, képes leszel megtanulni szóról-szóra Tomy képességeit.

Ez a kutya-bemutató valóban jó lecke volt, de nem az én, hanem a gazdám részére.

Másnap gazdám megvette „A kutyaidomítás“ című könyvet és elküldte a szép Zsizelnek pár szó megjegyzéssel:

Nem akarom Tomyt megsérteni azzal, hogy feltételezem róla, hogy ennek a könyvnek összes szabályait ne tudná könyv nélkül. De azért kedves Zsizel, ha ideje lesz, olvasson fel belőle néha-néha egy-két szakaszt Tomynek, hátha fog rajta ez a kis ismételés.

NEHÉZ EBEKEN SZÁNTANI.

Ebben az egyben osztom gazdám véleményét: „Nehéz ebeken szántani!“ Csakhogy én kissé másképpen fordítom a szavakat: „Nehéz embereken szántani!“ Mert a jelen esetben megint az ember baklövését akarják az ebekre hárítani. Mi szegény ebek, mi szerencsétlen kutyák! Mi minden zúdul a mi nyakunkba, ha az ember valami fonákságot csinál! Csak győzzük elviselni, legyen elég erős az irhánk, hogy kibírjuk azt a sok lekicsinylést, szidást, ami önhibánkön kívül ránkzúdul! De minden szónál ékebben beszél a tett.

Gazdám összetalálkozott sétánk során régi jó cimborájával. Örömmel üdvözölte, de bizony szegény nagyon letört volt és hiába volt minden, nem lehetett bele lelket verni.

— Hát veled mi történt, hogy így lógatod a fejedet? Nem ismered a magyar közmondást: „Búsuljon a ló, elég nagy a feje!“ „Gombház, — ha leszakad, lesz más!“

— Látod éppen ez a baj, hogy leszakadt, mégpedig az én fejemre szakadt és kupánvágott alaposan!

— ... Látom, hogy csodálkozol. Ebben én vagyok a hibás, mert nem tartottam meg a sorrendet! Ezért nem érted!

— Nos, hát halljuk a sorrendet!

— Az egyik megye versenytárgyalást írt ki a hidak megjavítására. Pályáztam a munkára és meg is nyertem. Nagy örömmel fogtam hozzá, mert egypár igen szép híd volt a javításra szoruló hidak között, köztük egy háromíves kőhíd, melyet a rozoga fahíd helyére kellett építenem.

— Eddig rendben van, — halljuk tovább.

— Itt kezdődik a szerencsétlenségem. A kőhíd Kuskó község határában volt, mintegy száz méternyire a falutól, de már megyei területen.

— Nagyon nagy feneket kerítesz az esetnek.

— Csak a lényegét mondom! Egyszóval én lekötöttem Kuskóra és a híd mellett, a folyócska partján, barakot építettem, mert a munka félétet vettem igénybe. Izlésesen berendeztem; volt hálószobám, dolgozószobám, konyhám, raktáram, fűtőkamrámmal. Egyszóval mindenem, ami csak kellett. Kora tavasszal kezdtem a munkát és levittem összes műszereimet, a libellát, a teodolitot, körzőimet. Rajztábláimat, az Univerzálműszert és egy légióját a szerszámoknak, amire csak szükségem volt, még ruhatáram nagyrészét is, — szóval a vagyonomat. Mert ebből állt a vagyonom, lévén az összes műszerek a tulajdonom.

— Csak röviden, barátom, röviden — unszolta gazdám.

— Elég az hozzá, egy szép napon, mikor a híd pillérfalazását néztem, egyszerre csak füstöt láttam felszállni a barakból, utána pedig lángnyelv csapott fel. Égett a munkatanyám! A munkásokra kiáltottam, hogy siessenek menteni, amit lehet. Én pedig rohan-

tam a száz méternyire lévő faluba, a tűzfecskendőért, a barakkulcsot pedig nagy sietségemben elfelejtettem odaadni a hídépítő munkásoknak. A faluba érve, fel-lármáztam a falunépet, a bíró is előkerült és kértem, hogy huzassa ki a tűzfecskendőt, mert tűz van.

— Hol van a tűz? — kérdezte a bíró.

— A hídnál, a Bukó patak mellett!

— A Bukó patak mellett? Hát akkor mért lár-mázza fel az egész falut az úr?!

— Hogyne lármáznám fel, mikor tűz van!

— De nem a faluban van a tűz, hanem a me-gyében!

— A megyében?!

— Igen, az már megyei terület, ahhoz nekünk semmi közünk.

— Ne késlekedjék — kiáltottam rá dühösen. — Azonnal vontassa ki a tűzfecskendőt!

— Arról szó sem lehet!

— Mért nem lehet erről szó?

— Mert a falu fecskendőjét a falu területéről csak belügyminiszteri engedéllyel szabad kivontatni.

— Hát én most mit csináljak?

— Nagyon egyszerű a dolog! Adjon be az úr egy folyamodványt a belügyminisztériumba és ha onnét megérkezik az engedély, akkor én kivontatom a tüzi-fecskendőt, de addig nem.

— És mikorra jöhet meg az az engedély?

— Úgy két-három hónap mulva!

— De nekem most ég a barakom!

— Hát erről már aztán én nem tehetek!

Sóbálvánnyá meredtem. Ebben a pillanatban rohanva jött a tűz felől egy munkás és torka szakadtából kiabálni kezdett a bíróra:

— Sógor! Sógor! Hamar a fecskendőt, a ködmönem bent van az égő barakban.

— Ejnye az antiját, — mért nem jött kigyelmed előbb! Hamar, hamar emberek, előre a fecskendővel!

Volt erre rohanás, futás, vágatás, a tűzifecskendő úgy ugrotta át a falu határát, mint a legjobb versenyparipa. A patakból szivattyúztuk a vizet. Megkezdődött az oltás. De biz nem sok megmenthető maradt. A bíró sógorának ködmöne előkerült, csuromvizesre fecskendezve, nekem megmaradt egy léniám, meg az esernyőm. A többi bentégett, mert a barak teteje leszakadt és a zsarátnok meg a víz mindent tönkretett.

Nagyon le voltam verve, a bíró sógora sem volt nagyon elragadtatva, szította a bírót, hogy pocsékká tette új ködmönét. A bíró meg egyre ezt hajtogatta: „Rendelet, rendelet!”

De az egyszerű paraszt megfelelt a bírónak:

— Lehet, hogy van rendelet, de ahhoz ész is kell, mert hát nehéz elveken szántani! Legalább is nekem!

Végül még én vigasztaltam meg.

— Ne mérgelődjék kigyelmed, hisz a protekciója nélkül ez a lénia, meg ez az esernyő sem kerülte volna el — a tűzhalált!

Mikor ezt az esetet hallottam, panyókára vágtam fülemet és azt morogtam magamban: „Ezek után aztán merje valaki azt mondani, hogy az életben nem fontos a protekció!”

NESZE SEMMI, FOGD MEG JÓL.

Na az már bizonyos, fucsák az emberek, ahány, annyiféle. Mindegyik kerget valamit, amit ő fontosnak tart. Pedig hát semmi sem fontos az ég alatt, csak az eső, melyet a szomjas föld vár. Mert hisz minden elmulik, minden semmivé lesz, csak a föld marad meg és az eső, ez a kettő örök. Itt megállok kicsit, mert egy daxlitól ez éppen elég gondolat, hogy bevezzék a halhatatlanság birodalmába. Azt hiszem, az is olyan, mint a mennyország gondolata, fáradt emberagyak eszelték ki, hogy legyen valamire gondolniok, ha egymást agyonbosszantották.

Nem is rossz. Tehetséges emberekkel mindenféle komiszságokat elkövetni, az életét elnyomorítani és ha kesereg, vagy a lelki kintől összeroppan, akkor azt mondani nekik: „Tied a halhatatlanság!“ Ez a „Nesze semmi fogd meg jól“, aminek osztogatásában tényleg nagy ügyességet fejtenek ki az emberek.

Én csak azt nem értem, mért nézik le ezek a kót lábon járó állatokat a kutyákat, hogy azok marakodnak. Hisz a kutyák nem mindig marakodnak, de az emberek igen, mert „marakodni óh, mi édes, óh, mi jó!“ Így szól a népdal, amelyet még a kutyák füle is megért. Azért, ha mi négylábúak jól megnézzük az

embereket, akkor azt látjuk, hogy azokban is állati indulat lakozik; a különbség kettőnk között csak az, hogy míg bennünk csak a kutyaindulat lakik az alatt az emberekben van oroszlán, hiéna, róka, farkas és mindennemű vadállat részlegesen elhelyezve, hogy aztán kellő időben jelentkeznek bennük. A fő állati tulajdonságok közül majd kihagytam a majomét, ez alatt nem a vakaródzást értem, mert hiszen ez bennünk kutyákban is kifejlődött, hanem a hiúságot.

Egyszer láttam egy majmot, amelyik egy tükörcsüveg tartott a kezében és abba bámult órák hosszáig. Egyszer meg találkoztam egy emberrel — gondolom tanár volt — ez nagyon szerette, ha a neve nyomtatásban megjelent. Ha valahol elcsíphette, újságban, vagy hirdetésben fölemlítve nevét, ezt azonnal kívágta, hazaszaladt vele és felragasztotta a nyomtatványból kivágott nevét vékony kartonlapra, mikor aztán saját nevével teleaggatott sok ilyen kartonlapja volt, akkor ezekkel behuzatta szobája falát. Ő leült a szoba közepére és órákhosszat nézte a falat, mely mindenfelől saját nevét verte vissza. Íme a tükröt tartó majom — emberkiadásban. De mit bánom én mindezt, az én élvezetem egy az epikureusok élvezetével, élvezni az életet, szabadon, gond nélkül és közben figyelni az embereket, aztán ha elpusztulok, marad utánam egy kis barna bundabőr, négy patával, lelógó fülekkel és egy ügyes szűcs csinálhat belőle lábszőnyeget.

Az élet rövid, tehát jól kell lakni. Különben ezt nem én találtam ki, hanem azok az emberek, akik minden rendszerváltozásnál fel akarták falni pár év alatt az egész világot. A világ ugyan nem pusztul bele,

de azért „lába kelt valamennyi rögnek“. Ami mozdítható volt, az eltűnt. Minő szerencse, hogy az ország össze van nőve a többi földrészszel és nem magában áll, mint a falimappa, mert különben akadtak volna emberek, akik hazafiúi keservükben az anyaföldet felgöngyölgetve hónuk alatt cipelgetik és akkor az imádott haza úgy meg van mentve, hogy azt többé nem kell menteni. Ez ugyan egyrészt jó lett volna, de akkor miből élt volna meg a következő nemzedék.

Milyen szerencse is, hogy nekünk kutya!nak nincs hazánk, rajtunk betelt a művészek végzete; az egész világ a mi hazánk. Előttünk a haza fogalmát a sarokkő jelképezi. — Azért nem tudom, melyik szebb jelszó: „Szeresd hazádat és lopd el!“ vagy „Szeresd hazádat és piszkítsd be!“ Egy kutya!

Az egyik hazafiúi jelszó, a másik kutya jelszó! Ezek után már csak arra vagyok kíváncsi, hogy tulajdonképpen mire való a „jelszó“! Sötét erdőben barangolva értem, ha jelszóval hívják az emberek egymást, ezt a vadak is megteszik. De a városban — erre mi szükség van, már igazán kíváncsi vagyok.

Vagy a város talán olyan, mint az erdő mélye, vagy a nádas rengetege? — Valóban olyan, mert onnét kipusztultak a fenevadak és ezek mind ide szorultak be a tornyos házak közé, ember képében.

Ej, ha egyszer itt lehetne olyan hajtóvadászat felét rendezni, tudom Istenem, hogy csúf szörnyek egész raja kerülne terítékre és a „Hallali“ tér olyan képet mutatna, amilyen nem igen volt még e földön, talán akkor lehetett volna ehhez hasonlót rendezni, ha az özönvíz előtti időkben azokat a nagy ná-

dasokat és ingoványban álló őserdőket a modern ember kitűnő fegyvereivel fölfegyverkezve körülfogta volna, aztán minden állatot, amely lőtávolságba jött a hajtás alatt, kíméletlenül leterít, akkor és csakis akkor lehetett volna a várost lakó „emberszörnyek” ős utódjait bemutatni és egy méltó „Hallali-teret” rendezni a városszörnyek zsákmányra került vadállataival szemben.

Én csak azt nem értem, miért jönnek a földre koronként nagylelkű félistenek, akik ezeknek az embereknek a szeretetet hirdetik, hisz mihelyst ezek elhagyják őrállomásaikat, az emberek felszított gyűlölettel rohannak egymásra, mintha azt az időt, melyet elvesztettek, most hamar be kellene pótolni. Bezzeg mi daxli-kutyák, amióta a gerincesek fajtájából mai alakunkba kifejlődtünk, mindig a régiek vagyunk. Marjuk egymást, ha kell, kerüljük egymást, ha megverekedünk és hortyogva alszunk egymáshoz bújva — ha a nap süt. Ennyi az egész. És nekünk ezért a jellemes viselkedésért nincs becsületünk. Most a becsület az emberek tulajdona. Kell hozzá annyi gonoszság, amennyi egy állatban nem fér el — ezért nem lesz az állat emberi szemmel nézve, sohasem becsületes!

De ma többet írtam, mint amennyit akartam, pedig napló csak akkor ér valamit, ha legalább tíz sorral kevesebb van benne, mint amennyire az ember tervezte.

Napoleon azt mondta, mikor rövid levelet küldött: „Sok időm volt — tehát röviden írtam.” Én

meg most úgy tettem, mint akinek kevés ideje van!
Ezer bocsánat — máskor rövid leszek és akkor majd
akadnak olyanok, akik észre veszik, hogy én tulajdon-
képpen szimbolista vagyok.

„MAJD.“

Amióta figyelem az embereket, mindig tudtam róluk, hogy egymás iránt végteln közönnyel, szívtelen-séggel és értéküknek lebecsülésével élnek, elmenve egy-más mellett a nélkül, hogy érdeklődésnek, az elisme-résnek csekélynyi adójával hódolnának egymásnak. De hogy lenézzék az értékes anyagot és azt egy-egy rendelettel úgy tönkretégyék, hogy az elvesztvén ön-becsének igazi értékét és a nevetségesre sülyedjen, azt csak most tudtam meg igazán. Sajnos, be kell valla-nom, ezt is saját káromon tanultam meg.

Az köztudomású dolog, hogy én csak daxli va-gyok, ez ellen én nemcsak, hogy nem tiltakoztam soha, sőt mindig büszkén vallottam. Csakhogy nem közönséges daxli, hanem kamarás daxli, ami nem semmi és különösen nem a mai világban. Amikor tudja Isten miért, de olyan furesán keverednek az emberek, tehát újból és némi hangsúllyal mondom, én kamarás daxli vagyok. Mikor tehát származási ügyeim így rendben vannak és nemesi voltom elvitathatatlan tőlem, ekkor történik meg velem az a hallatlan szé-gyen, az az országra szóló botrány, hogy mikor a házhoz egy macska kerül, a gazdám nem nézve ne-mesi származásomat, egyszerűen kiadja a rendeletet,

a macska éjjeli szállása az én kuckómban, mellettem legyen, azaz, hogy én, a kamarás kutya, osszam meg fekhelyemet egy rongyos, jött-ment kóbor macskával, kit valahonnan Angora vidékéről a rendőrség idáig üldözött.

De kérem mi vagyok én, talán semmi? Vagy egy fölösleges házbútor, akit ide-oda rakosgatnak, gyömöszölnek, aszerint, hogy a lakást rendezik? Vagy talán kis poloska, aki örvendjen annak, hogy megtűrik a háznál, mint a mai modern berendezkedés elengedhetetlen szükségét? Hát nem vérlázító dolog ez? Nem égbekiáltó? Beismerem, nem tudtam magamon uralkodni és amint megláttam a macskát, azonnal neki ugrottam, hogy megfojtsam. Utoljára is kis fuldoklás csak nem árthat meg egy angorai vándornak. De a macska riadtan elmenekült, felszökött egy székre, onnét a székény tetejére és onnét vissorgott rám. A gazdám haragra lobbant, megfogott és minden indokolás nélkül alaposan kiporolta viharozott testemet. Nem szólhattam semmit, de megfogadtam magamban, ezt te macska barátom meg fogod keserülni, még pedig csúfosan meg fogod keserülni, mert olyan példát fogok mutatni, amelyet a hálás utókor is úgy fog emlegetni majd, mint örökké éberen figyelmeztető példaszót: „Memento daxli“.

Visszasompolyogtam kuckómba és elcsendesülve vártam. Vártam sokáig, vártam estig. Vártam addig, míg az egész ház elcsöndesült és nyugovóra tért. Utolsó az öreg szakácsné volt, aki a tejeskannákat ferakosgatta a konyhaasztalra, a macskát pedig, akár-hogy morógtam, mellém tette a kuckómba. Helyes,

gondoltam magamban, annál jobb, legalább nem lesz jogotokban csodálkozni azon, ami történni fog. Csak menjetek szépen aludni, a többit meg bízátok rám. Jó éjt szakácsné! „Jó éjt, drága hölgy, virrasszon feletted angysereg!” Az öreg asszony kicsoszogott a konyhából és az egész ház végleg elcsendesült. A lámpákat eloltották és a házbeliek első álmukat aludták. Csak álmodjatok édeseim, szépen szöve a rózsaszínű álmokat, azalatt lassan mulik egyik perc a másik után. Végre eljött az éjszaka rémlátó szaka. A közeli templom harangja elkongatta az éjfél. Ez volt a jeladás. Morogni kezdtem, aztán egyet ráztam magamon s erre a kis rázásra a rajtam pihenő macska, mint a pehely kiröpült a kosárból. Erről aztán igazán nem tehetek. Mért nem kapaszkodott meg ő az archimedesi pontba, talán nem zuhant volna akkorát a konyha kövezetén. Ez a ravasz állat nyávogni kezdett és én úgy kétszer-háromszor ráböfentettem, de hát lehet macskával okosan becsélni? Az a legokosabb szóra is nyávog. Én hiszem, ezek a világ legbutább teremtményei. Mindig kellemetlenek és nyávognak. Még amikor a szerelmi légyottra mennek, akkor is olyan nyávogást csapnak, mintha legalább is nyúznák őket, ahelyett, hogy hallgatnának némán, boldogan. Figyelmeztetésemnek, amellyel ezt a kiállhatatlan négylábút megtiszteltem, az lett az eredménye, hogy újra be akart mászni a fekhelyemre, de már erre a szemtelenségre én is felbőszültem és alaposan torkon ragadtam a hitvány jóvevényt és amúgy Isten igazában a földhöz vágtam, mire ő azzal felelt, hogy megkarmolt és ügyes fordulattal kicsúszott a kezeim közül. Én utána vetettem

magamat. Először is a petroleumkannát döntöttük föl, amely rémes zuhogással a földre bukkott. Ekkor a macska vad szökéssel felugrott az asztalra. A szemei úgy fénylettek, mint a vak éjben rohanó automobil reflektorlámpásai. Dühbe jöttem, én is fel akartam az asztalra jutni, de nem tudtam az utat a sötétben megtalálni; kétszer is nekirugaszkodtam, de mindig visszazuhantam a földre. A macska gúnyosan vicsorgott, mire én végelkeseredésemben ostromot fujtam. Most már ellenfelem belátta, itt élet-halál harc kezdődik. Az asztal túlsó vége felé igyekezett, hogy innen a szekrény szélére szökjék. Erre én „előztem“ és „állítottam“ teljes vadászszabály szerint. Mintha legalább is királyi vad lett volna. Angora barátom rémületében ide-oda nyargalászott az asztalon és egymás után verdeste le a tejes kannákat, melyek villámszerű csattogással hullottak a földre. Azonban az a ravasz macska egyet úgy lódított meg, hogy a tejeskanna éppen derákon talált. Na hiszen, erre elkezdtem ordítani, mintha meg akarnának pörkölni; félórai irtózatosságot után teljes lett a sikerem. Ébredezni kezdett a ház, mindennűnen zaj hallatszott. A cselédek kászálódottak, hallottam, amint a gazdám is felkelt. Ez annyira felvillanyozott, hogy teljes erővel kezdtem a macskát ugatni újra, az pedig felborzolt szőrrel, s kerek villogó szemekkel bámult rám az asztalról. Ezalatt a háziak elállták az ajtókat és én hallottam, amint beszélgettek: „Tolvajok, biztosan betörték a konyhaablakot és a kamrán át akartak a lakásba hatolni!“ A gazdám is megszólalt: „Na látjátok, mindig azt a kis kutyát szidjátok és most ha az nem lenne, akár mindenünket elrabolhatnák. Talán

még minket is rakásra gyilkolnának!" A haditervet megbeszélték. Gazdám vadászfegyveréért rohant Az inas kezébe pisztolyt adtak, a házmester vasdorongot kapott, a vice vasvillát, a szobalány egy lapátot. Teljes felfegyverkezés volt. Részemről végtelenül élveztem ezt a falstaffi harci készülődést. Most ünnepélyes csend áll be, majd gazdám megadja a jelt és kopog az ajtón: „Adjátok meg magatokat gazemberek, nincs menekvés számotokra!" Erre én győztes csatakiáltással feleltem, mint mikor a vadászok utoléri a királyvadat. Egy pillanat szünet és felpattan az ajtó s a hadsereg beront a konyhába; legelől az inas, utána a többi, leghátul a szakácsné, hogy megnézze a rettenetes csatát. A villany felgyult és mi ott álltunk a tejben és a petroleumban gázolva. Ami ezek után következett, azt már csak viharezgett testrészem tudná kellően elmondani. A felfegyverezett cselédek mind azt hitték, hogy az ő kezükbe adott fegyver arra való, hogy azt az én hátamon próbálják ki. Csak egyedül az én gazdám nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem megragadta a macskát bőrénél fogva és lehajította az első emeletről. Az a gaz macska mégis talpra esett. Bele mégsem pusztult, pedig bizvást megérdemelte volna. Természetesen, azt mondani sem kell, hogy a felmentő csapat és különösen a szakácsné azonnal kijelentette, hogy én tovább egy percig sem maradok a házban. Gazdám hallani sem akart erről és csitította a kesergő csapatot, de végzetemre ekkor kopogtak a konyha ablakán, lakók voltak, akik kizavartatva éji álmukból, megrémülve szorongtak a folyosón. Félve kérdezték a szakácsnétól, sikerült-e a gyilkost elfogni, mert a szoba-

lánytól azt hallották, hogy valószínűleg rablógyilkosok garázdálkodnak a konyhában. Na hiszen éppen ez hiányzott még, erre újból megindult a nagy gépezet s a szakácsné nyelve peregni, csattogni kezdett: „Jó, hogy jönnek uraim, kérem itt meg kell örülni, egy rongyos kutya miatt az embernek sem éjjele, sem nappala. Egy utálatos jószág miatt, akiről valaki elhittette velük, hogy értékes állat, pedig egy semmi és azóta itt veszélyeztetni az ember életét, de én inkább a Dunának megyek, de ezt a kutyát elpusztítom, megfojtom és addig nem eszem és nem alszom, míg az ő kicszerzett bőre a karmaim között nincsen!” Erre elmondta még az esküformát, de ez engem mind nem zavart, mert meghúzódtam a szekrény alatt, melynek szerencsére elég magas alja volt, hogy jól alábujhatam. Csak az egyik lakó hozott ki a sodromból, aki roppant ünnepélyes és kenetteljes hangon kijelentette, nagyon sajnálja, de felmondja a lakást, mert ő idegbeteg ember és nem akarja magát esetleg újab ijedelmeknek kitenni az éj rémlátó szakában, vagy perceiben. Ugyanis arra már világosan nem emlékszem a két szó közül melyiket használta, csak azt tudom, hogy a szakácsné új sikolyban tört ki, én pedig, aki utálok az alakoskodást, előugrottam rejtekemből és a lakót istenigazából leszídtam: „Mit, nem tetszik ez a ház, menjen akkor a bolondok házába, az való idegbeteg embernek, ez nyugodt családi ház, nem ideggyógyintézet, maga kész bolond!” Még mást is mondtam volna, de gazdám fülönragadott és be akart csapni a szemetesládába, de nagy sietségében elfelejtette, hogy azt rég levitték már az udvarra és nem

tartják többé a konyhában. Ezért nagy hirtelenséggel becsapott a lisztesuádába és rámvágta a láda tetejét.

És most kezdődött az új fejezet, az új háború Don Quijote csatája. Szakácsné, inas, szobalány kórusban fújták: „Oda a lisztnek! Vége a drága 0-ás lisztnek!” Az inas vállalkozott arra, hogy kiemel a ládából. „Helyes! Csak gyere barátom!” Mikor a láda tetejét kinyitották és megláttam őt, nagy hirtelen elkezdtem habarni a két első lábammal a lisztet, úgy hogy az mint hamufelhő tört elő a lisztesláda kráteréből. Az inas szeme-szája megtelt és az egész konyha tele lett felhő alakjában szállongó lisztporral. A szakácsné irtózatos haraggal felragadta a kályhavasat és a láda felé tartott, gazdám azonban gyorsabb volt és biztos mozdulattal kiragadott a lisztengerből és kidozott a folyosóra. Amint a talajt a lábam alatt éreztem, eszeveszett futásnak eredtem, gyors kanyarulattal surrantam a lépcsőházba és nagy csaholással, mintha azt hirdetném: „Égszakadás, földindulás!” ugráltam le a lépcsőkön, végigfutottam az udvaron és szerencsémre nyitva találtam a vicelakás ajtaját, ide besurrantam. Csak szürkületkor bujtam elő, hogy egy-pár csontot kaparintsak magamnak, amin aztán elrágódtam egy napig. Később megtudtam, milyen irántam a hangulat a háziaknál. Hallottam amint az inas a szakácsnének mondta: „A gazdám azt parancsolta, hogy a kutyát el kell vinni a pecérhez!” „Mikor?” — kérdezte a szakácsné. „Azt mondta, hogy majd megmondja.”

Ah! „Majd!” Megértettem! Ez a szó, hogy „majd”, mindent kifejezett, tehát nincs semmi baj.

Rendben vagyunk. Ez a kis szó: „majd“, mentett meg.
De vajjon én volnék az egyedüli lény ezen a földön,
aki ennek a „majd“-nak, az emberek elnéző halogatá-
sának köszöni életét? Erre feleljen más. Én alszom
rá egyet!

HOMO HOMINI LUPUS.

Mulatságos, mikor alulról nézi valaki az embereket és az én daxli sorom egészen kiváltságos nézőpontot biztosít számomra. Lehet irigyelni, mert van benne élvezet, még pedig olyan, amilyen az embernek ritkán engedtetik meg. Az én élvezetem ugyanis abból áll, hogy mulatok az embereken; ezt pedig nagyon kevés engedheti meg magának közülük, mert a legtöbb nem független és így nem mer úgy igazában mulatni embertársának furcsaságain, mert fél, hogy érdekei ezáltal kárt szenvedhetnek. De én, aki semmiféle érdekkörhöz nem tartozom, bátran megenedhetem magamnak azt a fényűzést, hogy mulassak rajtuk, teljes szívemből.

Tegnap sétát tettem a korzón és ott láttam meg a következőket: szépen öltözött hölgy ült egy dunapari széken. Meglehetősen csinos volt és úgy láttam, nagyon unatkozott.

Most két úr közeledett feléje, az egyik a vízparton sétált a székek mögött, a másik elől az úttesten. Mind a kettő a magányos nőt nézte. Ez a fel s alá sétálás megismétlődött úgy kétszer, háromszor. A negyedik fordulónál aztán az a két úr többé nem a szép nőt, hanem egymást kezdte nézni. Még pedig nem egysze-

rűen, hanem mind jobban, mind élesebben és mind erősebben. Kezdttem figyelni, az egyik beüvegezte kis kerek üvegdarabbal a fél szemét, ami azt hiszem annyi ilyen úrinépnél, mintha mi fölborzoljuk a szőrünket. Ekkor aztán beszélgetni is kezdtek, az egyik vakkantott egyet, a másik visszavakkantott — érdekes, csak úgy, ahogy ezt mi szoktuk. Erre közelebb mentek egymáshoz, olyan közel, hogy hasuk is összeért. Az igazi hangváltás még csak most kezdődött, a vége az volt, a másik úgy vágta fejbe a beüvegezett szeműt, hogy ez a kis üvegdarab leesett a földre. Erre azonban sokan odaszaladtak és szét szedték őket, én pedig visszafutottam a magányos nőhöz, aki láttam nagyon ideges volt és lassan felkészülődött, hogy eltűnjön a korzóról. Az egyik dunaparti kávéház teraszáról a zene hangjait hozta a szél: „Hej, minek is van szerelem a világon!”

Nem tudom van-e a tárgyak és az események között összefüggés. Valami kell, hogy legyen, mert ha én nem kapok Fattinger-pogácsát, éhes leszek. Valószínűleg az emberek között ugyanez az östörvény uralkodik és mozgató erő közöttük is az éhség. Innen van az, hogy egyik ember úgy szereti a másikat, ha lehetne azonnal felfalná. De minthogy ez ellen ők törvényt hoztak, ezért az okos ember a homo sapiens (ezt egy kis diáktól tanultam), ezért mondom a homo sapiens nem harap bele embertársába, hanem mézes-mázos szavakkal köszöntik ők egymást és e szavak oly édesek, hogy keserűvé lesz az ajkuk tőle.

A viperáknak lehet ilyen a csókja, hólyag támad a nyomában, mint az emberlények hízelgő szava után.

Ha így elnézem őket és látom, mily ádázan szeretikők egymást, akkor mindig az jár az eszemben, ki tudja, nem-e jobb kutyasorban élni, mint így, ilyen emberformában marakodni.

Van a kétlábú lényeknek a nagy folyó mellett egy cifra palotájuk, gyönyörű épület ez és aranyos gazdag dísszel van berendezve. Azt hittem sok ideig, hogy ez valami szent épület, de aztán később rájöttem, ez mégsem lehet az, mert hiszen a szent épületekbe nem nehéz bejutni, ide pedig szinte lehetetlen. Egyszer aztán sikerült beosontam. De mondhatom, olyan zenebonát, olyan veszekedést emberek között még nem láttam soha. Püfölték egymást, ordítottak, összetörték a padokat, pedig nem ittak a mulatsághoz semmit.

Az egyik közülük az emelvényre ült és a csöngetyűt rázogatta, de a többinek trombitája volt és ez jobban szólt a csengetyűnél. Mondhatom nagyszerű multság volt, én legalább jól mulattam. A többivel pedig nem törődöm. Ha tudtam volna és élt volna még Mark Twain, sürgönyöztem volna neki, jöjjön ide, mert itt olyat láthat, amiről még az ő bakafántos humoru esze sem álmodott. Ez az épület volt ugyanis az emberek veszekedőhelye. Ahol mindig összegyűlnek és kiorditozzák magukat. Aztán szépen hazamennie és csendes nyugalommal végzik a polgári élet munkáját. Ismét látszik, milyen okos az ember. Mi kutyák minden utcasarkon ugatunk és ordítunk, ők nem, ők gyönyörűen viselkednek mindenütt, de a veszekedésre emelt épületben ott aztán kiorditozzák magukat. És ez a helyes.

Ebben a tekintetben, mi kutyák mégis csak alsó-

rendű lények vagyunk. Igaz, hogy ők sem érnek el más eredményt, mint mi, vagyis berekednek, de legalább földött helyiségben rekednek be és nem az esőverte, szélsapdosta utcasarkon. Mert mindennek meg kell, hogy legyen a maga helye. Ez, a városrendezés és társadalmi rend. Ezért nekünk tanulni kell tőlük. Mi nem gyűlöljük még egymást eléggé, mi nem veszeke-
dünk még eleget az emberekhez képest és nem tudjuk még azt, hogy csak egymás legázolásával lehet előre menni, anélkül nem. Aki a másikon keresztül tud ti-
porni, irgalmatlanul, — az valaki! Aki ezt nem tudja, az vagy ostoba, vagy — lírikus. Egyszóval nem való a nagy nyilvános életbe.

Én, aki sokat futkostam az emberek között, bátran mondhatom, ismerem az ő életüket és az körülbe-
lül ebben a jelszóban foglaltatik: „Igyekezz felebará-
todnak azt tenni, amit ő tenne neked, ha hatalma lenne.“ Egyszerűbben szólva: „Ma nekem, holnap ne-
ked, — ha birod! Addig azonban csak nekem!“ Ime az élet elve, amin az emberi társadalom épült. Ha mi kutyák társadalmat akarunk alkotni, innen kell venni az alapszabályokat, különben nem leszünk versenyké-
pesek. Aki pedig nem versenyképes, az meghalt. Élni pedig mindenki szeret, mégha kutyasorban van is. Mert mielőtt megalkotjuk a daxli-társadalmat, köte-
lességemnek tartom jól szétnézni az emberek között. Mert ott lehet tanulni. Tanulni pedig nem szégyen, különösen, ha embertől tanulunk, a homo sapienstől, az erkölcsi világrend urától, minden élőlények legfel-
sőbb fórumától. Engem ugyan egészen be nem csapnak ők, mert én jól tudom, egyik sem báránka, de mind

sas és karvaly, tigris és leopárd, a hiéna sem ritka közöttük, de a legközönségesebb a farkas. Ezért és nem másért mondták egymásra sok ezer évvel ezelőtt már az emberek, hogy „Homo homini lupus“. Ez pedig nem egészen azt jelenti, hogy egyik ember imádja a másikat és annak a boldogságát igyekszik elősegíteni!

Ezért, ha mi daxlik be akarunk rendezkedni társadalmi formák alapján, akkor először jól meg kell tanulnunk verekedni. Amelyik egy kis csonthoz jut, azt lemarni, lehetőleg szétszedni és ha még nem emésztette meg egészen a csontdarabot, akkor még a beleikből is kihabzsolni azt; különben soha, senki, semmi körülmények között nem fogja elhinni nekünk azt, hogy mi az emberi társadalom formáira akarunk berendezkedni!

Ezért legjobb lesz, ha mi daxlik összejövünk és felhívásban hívjuk fel összes fajbelieinket, hogy a közös célért egyesüljenek. A felhívás szövege rövid lesz, alig pár szó, de az hűen fogja kifejezni egyesülésünk célját, az pedig ez lesz: „Daxlibeliek, akartok-e az emberhez hasonlítani? Úgy-e, igen! Nos, akkor rajta, időt nem vesztegetni, hanem: „Marakodni!“ Történjék bármi, „marakodni!“ Érvünk el bármit: „Marakodni!“ Minden perc, amely nem a marakodás jegyében mulik el, örökre meghalt mindnyájunk részére. Ezért fel, a nagy marakodásra, hogy akik nem ismernek bennünket, embereknek tartsanak minket!“

PÁRBESZÉD-KÖTÉS.

Hónapok óta megszakadt naplóm. Elhatároztam, hogy kipótlom mulasztásomat. Irni fogok, rogyásig írni, mint a nyugdíjazott államhivatalnok, aki üres idejét az irodalmon bosszulja meg. Irodalom — nyugdíjjal egybekötve — még ez hiányzott társadalmi be rendezkedésünkhöz, hogy a zenebona teljes legyen. Mért nem államilag kinevezett drámaírók, akik szűk cellákba zárva, mint a régi klastromlakó szerzetesek, róják a betűket, szövik a párbeszédeket. . A—B—A. egy dialóg-kötés. Naponta százötven-kétszáz dialóg-kötést az idő teljes felhasználásával.

Talán helyes időbeosztás szempontjából úgy is lehetne cselekedni, hogy a napi munka hiányt ne szenvedjen, reggel 5 órakor kelve, reggel 8-ig: feladat 60 párbeszéd-kötés éhomra. Ekkor 30 perc szünet, félliter aludtej és egy darab kenyér. Majd séta dél előtt 10-ig. Ekkor új munka 40 dialógkötés — a déli harangszóig. Most ebéd, becsinált leves és tejbe-griz egy pohár borral. Gondolkozási idő délután 3-ig. 3—5-ig 50 új dialógkötés, akár esik, akár süt a nap. Uzsonnára 30 perc és két alma kenyérrel. És végül ^{1/26}—8-ig a hiányzó dialóg. Ime, az államilag gyártott dráma 1 napi átlaga 1 felvonás. Most csak az kell

még, hogy az állam pár ilyen embert alkalmazzon, akkor naponta készen áll száz felvonás „nemzeti dráma”. Vagyis naponta 30 teljes dráma, ami egy év alatt több mint ezer államilag támogatott tragédia. És ha ez évekig így fog folyni, szeretném akkor látni, mer-né-e azt mondani a német, francia, vagy angliusz, hogy mi nem vagyunk kultúr nemzet. Szó nélkül elvinném az állami irattárba és eléje vágnék 10 ezer drámát. Erre nem volna szava — tudom Isten!

Persze terv, az csak terv marad és az én daxli eszem minden gondolata hiábavaló elmefuttatás, mert úgy sem valósítják meg. Furcsa jármű a világ és nagyobb fordulat néha a kereke, mint bármely szekéré. Potyognak is róla az emberek, mint a kerékről a sár, lehullva a semmibe.

Hogy miért is áll a világ, azt még nem sikerült kisütnöm, pedig kérdőre vontam ezért nem egy ókori bölcseset, de hogy miért van a korzó a vízparton, arra rájöttem magamtól, az ókori bölcsék segedelme nélkül. Lévén az olyan utca, amelynek a másik oldala a túlparton van, ezért itt bátrabban sétálhatnak az emberek, mert nem kell utálattal elfordítani fejüket a túlsó félen sétálók elül. Ezért ez a legkedvesebb hely a városban. Itt csak féloldali utálat van, míg a többi utcákban kétoldali módon tanyáznak.

És még egy jó oldala van ennek a korzónak, látni a folyó vizét, amely amint beért a város falai közé, föl-vette az itt élő emberek tulajdonságát, ugyanis ő is piszkos lett, nem ugyan lelkileg, de külábrázatban, mert az ilyen szegény folyóvíz nem tud hazudni, ő a

természet ős gyermeke és mindig megmutatja híven, hogy ő milyen; ha kint futkároz a hegyek között, szép tiszta, ha bekerül a városba, ő is emberszínű lesz. El is mondtam megjegyzésemet egy ismerősömnek.

Ő komoran válaszolt:

Rossz vice!

Azzal úgy nézett rám, mintha gyanúsítana, hogy valakitől hallottam volna, azzal tovább ment. Meglepetésemre estére hallottam a klubban az én gyöngé hasonlatomat tőle nagy gesztusok között előadni. Erre én kockáztattam meg, hogy:

Rossz vice!

Mire ő dühös ugatással felelt.

Furcsa, azt hittem, hogy ő ember és csak ekkor láttam, hogy állat, még pedig milyen ravasz és milyen gonosz állat. Sokan azt mondják, minden ember hasonlít valamely állathoz, nos hát én hiszek abban, különösen mióta barátom ábrázatját láttam. De nem úgy van egészen, hogy egy-egy ember csak egy állatot volna képes a megszólalásig hűen képviselni, sőt vannak olyanok, akikben egy egész állatkert összgyűjtemény alakjában megjelenik. Ezeket aztán saját fajtájabeliek igyekeznek megfelelő névvel ellátni, amit könnyen meglel az, aki jártas az ujságotolás terén.

Én kívül állok ezen, egész más irányban foglalatokodom és daxli létemre szabad gondolkodónak valom magam. Hogy ez mit jelent, még nem tudom, de utánajárok ennek is.

Én azt hiszen, ez a szó, szabadgondolkodó, csak puszta szó, nagy üresség, aféle szappanbuborék, nem

jó másra, legfeljebb parlamenti vitákban puffogtatásra zűrzavarban. „Tégy gonoszat és tied az élet.“ Ez az elv, ez a kutya mores, amely a várostlakó emberek titkos jelszava. Hogy honnét tudom? — Látom! Aki alant van, sok helyre belát, ahová fölülről nem lehet belátni soha sem. Nos, látok is sokat, rendkívül sokat, de szép dolgot annál kevesebbet.

Multkor megfogadtam a híres közmondást: „Ki korán kel, aranyat lel.“ És nap pirkadás előtt egy perccel felkeltem. Megráztam magamat, hogy a fölösleges dolgok lehulljanak rólam és azzal útra keltem. Alig értem a sarokfordulóra, egy kutyatársammal találkoztam, ott, akinek valami honatya a gazdája.

Nem tudom biztosan, melyik párthoz tartozik, az „ordítók“, vagy a „túlordítók“ pártjához. Igen képzett daxli, a hosszú orrúak fajtájából. Ő mondta nekem, hogy csomagot látott heverni az utca kövezetén, de nem tudja mi lehet, mert mikor beleharapott, kitörött a hátsó foga, ekkor körmeivel kezdett utat kaparni benne, de körmei lepattogtak. Pedig puhának néz ki a csomag.

Ez a leírás felkeltette érdeklődésemet és azonnal a nevezett helyre siettem. Tényleg a csomag ott hevert. Lassan körülszaglásztam. Pontos megállapításom szerint, papírtekeres volt, de valamivel átítatva. Leharaptam a külburok két szélső csücskét és kinyitottam lassan a csomagot. Uram fia — egy dráma volt. Őt felvonásban. Egy-kettőt vakkantottam, de aztán eszembe jutott a közmondás: „ki korán kel, aranyat lel!“

Megvan az arany, a véletlen adta elém, dráma

alakjában. Nem baj, majd felváltjuk. Ezzel fogtam a csomagot, hónam alá csaptam és elloholtam vele egy színház igazgatóhoz. Monhatom, valami nagyon nem volt meghatva, amikor meglátott: azt kérdezte először:

— Hány órakor kelt fel, hogy ilyen korán zavar?
Büszkén hirdettem: hajnal óta talpon vagyok, igazgató úr.

— Maga talán kéményseprő?

— De hiszen drámát hoztam!

— Jaj, igen, égesse ki vele a kályhát!

Ezzel a drámát behajította a kályhába és az azonnal tüzet fogott.

— De uram, uram, hisz az arany volt, amit ön elégetett!

Az igazgató nyugodtan válaszolt:

— Ezt nem jól tudja, mert, ha arany, akkor nem ég el soha...

Elmentem és csodálkoztam, milyen furesán vizsgálják meg a drámát, hogy van-e arany benne. Először megsemmisítik, úgylátszik a dráma is olyan mesebeli fönixmadár, amelynek aztán saját hamvaiból kell életre kelni! Nagy tapasztalat, másnak elég egy életre, — nekem is elég lesz hát, a mai napra!

A KUTYA ÉLETKORA.

Mióta a világon vagyok, erre nem volt példa. Orromba patkány harapott, róka fojtogatta torkomat, kocsis ostorával hátamat csapdosta, de ezek az apróságok eltörpülnek azon égbekiáltó bűncselekmény mellett, melyet nemes személyem ellen egy házmester vakmerőségében elkövetett. Gazdám inasával sétáltam. A házmester a járdát magántulajdonának tekintette. Mert mikor meglátott engem, belémrúgott. Olyat repültem a levegőben, mint egy labda. Kétszer megfordultam tengelyem körül, aztán nyekkenve értem földet. Borzasztó fájdalmat éreztem vesém tájékán.

Szerencsére az inas ölbevett és azonnal hazavitt. Ápolás alá vettek. Magas lázak gyötörték testemet. Lázálomban üstökösnek képzeltem magamat, aki hosszú farkával kering a földgolyó körül és nem tud leszállni rá. Így éreztem én a repülés bizonytalanságát, hosszú napokon keresztül. Azután furcsa szarvasok jöttek eléem. Ágas-bogas agancsukkal a vesémet böködték. Fájt, — fájt, nagyon fájt, kínomban nyöszörögtem és ezalatt távolról, mintha hallottam volna néha gazdám szavát:

— Ne félj, Szepikém, megmentünk, kapsz boro-
gatást a fejedre, kihúzzunk a bajból, aztán olyan egész-

séges leszel megint, mint a makk. Fogsz szépen szolgálni tudni, labdarúgást játszani, zenét hallgatni kocsmában, boxolni két első mancsoddal, futkározni a virágágyon, darazsat lesni az ablaktáblán, skatulyát tépni ágy alatt, törőrongyot szaggatni, mikor nem látják, kirabolni az éléskamrát, mikor besurranhatsz, tából elvinni a sültésírkét, mikor egyedül maradsz a konyhában, — egyszóval lesz minden szép és jó, csak gyogyulj meg!

Mindezt úgy szaggatott szavakban hallottam meg, amint lassan beszűrődtek lázas álmomba a külvilág hangjai és én rendületlenül bíztam gazdám szavában és meggyógyultam. Pedig már ki is volt jelölve a hely a nagy szederfa alatt, hogy ott ásnak el. Nekem semmi kedvem sem volt lebujni a fa tövébe, a föld alá, hogy engem egyenek, mikor én ehetek. Jobb a föld fölött, mint a föld alatt. Itt érdekel engem az édesség minden faja. Odalent a föld alatt, a nagy szederfa tövében, nem érdekelt volna engem már többé semmi a világon.

Ha eszembe jut nemes származásom, akkor még nagyobb düh fog el, hogy engem meg mert rugni valaki. Mit tudja ő, ki vagyok én a kutyák között. Én tudom, hogy ki ő az emberek között. De ő a kutyatársadalom fajkülönbségét nem ismeri, azt hiszi, elég egyszerűen a világra jönni... Kutya, kutya, nyolcnapos korában kinyílik a szeme, aztán rendben van. Hát ez nem így van.

Hát hol van még valakinek olyan családfája, mint az enyém? Talán annak a mészároskutyának, amelyik bamba pofával áll a mészárszék előtt és dagatra falja

hasát hulladék hússal? Vagy a farkaskutyának, amelyben semmi, de semmi arisztokrata vonás nincs. Micsoda hallatlan eljárás az, engem, akit a kutyák között a lordi méltóság megillet, lerugni a járdáról, még pedig úgy, hogy veserepedést kaptam és hosszú három héten át nyögtem kosaram ágypárnáját önkívületi állapotban.

Elhatároztam, amint meggyógyultam, mozgalmat fogok indítani a kutyák járdán való egyenjogúsága irányában. Elismerem, a kutya négylábú állatok közé tartozik. De, ha annyi kétlábú jár a járdán, miért ne jár hasson négylábú is ott? Azért, mert kétszer-kettő négy? Hát az számtani művelet. A lábak megszorzása tudtommal nem ütközik semmiféle rendőri szabályrendeletbe. Mert, aki bottal jár, az három lábon jár, aki a földön csúszik, az négylábon jár. Tehát akkor én közéjük tartozom. Nagy tévedés azt hinni, hogy a kutya nem gondolkodik. Nagy tévedés azt hinni, mi nem jegyzünk meg mindent. Ellenkezőleg. Mi fejünkbe vessük a dolgokat és emlékezőtehetségünk erejével nagyon tudunk különbséget tenni ember és ember közt. És ehhez járul még a természet által nekünk juttatott külön tehetség, hogy ösztönünk révén megérezzük, melyik a jóember és melyi a rosszember. Ezt ember első látásra nem tudja a másiktól mondani, mert ők álarchan járnak, hogy melyik jó és melyik rossz közöttük. Pedig hason fajból származnak. És mi, kutyák, belső ösztöneink titkos ösztönei révén, amint közeledik, meg tudjuk ítélni, rosszember jön-e szembe, vagy jó!

Szerintem béke az ember és a kutyatársadalom

között addig nem lesz, míg az igazságtalanságok el nem símíttatnak. Az egyik ilyen fő igazságtalanság a kutya évének ügye, mert eleinte az embernek csak 60 év volt életkorul szánva, a kutyának pedig 40, de azután ismeretlen hatalmak lekönyörögték a mi életünk-ből a két utolsó tíz évet és azt odaadták a teremtés-kor az embernek, hogy 80 év legyen korhatárunk. Ha a krokodil 800 évig élhet, nem tudom, hogy akkor a kutya miért van így megrövidítve és a mi szellemi fölényünk mellett miért kell nekünk húsz évvel megelégedni. Ha igaz az, hogy tudják fokozni az emberi élet korhatárát, ha van a világon kutyakötelesség, akkor éppen ez az, hogy az emberek kötelesek elkövetni mindent, hogy a kutya életkora is meghosszabbodjék, mert a teremteskor éppen ő miattuk lett a kutyák élete, mint ismeretes, húsz évvel megrövidítve.

Ezek után pontot teszek jelen elmélkedésemre, mert egy másik kutya ugat a szomszédban s annak kötelességem felelni, nehogy azt gondolja, hogy övé az utolsó szó!

A DAXLI ÁLMA.

Gazdámmal sétáltunk, mikor áthaladtunk az egyik utca kanyarulatánál a másik oldalra, egyszerre mint derült égből a villámcsapás, elrohant mellettünk egy motorkerékpáros. Gazdám még idejében félreugrott a gép elől, amely azonban engem úgy eltaszított, hogy háromszor megfordultam saját tengelyem körül, míg földet értem. Borzasztó ütődést, azután fájdalmas belső nyílalást éreztem. Nagy csődület támadt. Egyik a gazdámra, másik engemet, legtöbbször a kerékpárost szidalmazták. Gazdám azonnal ott termett mellettem, ölébe vett, sáros testemet símogatva, kétségbeesett hangon kérdezte:

— Hol fáj, Szepikém? Nagyon megütötted magad? Mondd már kicsi kutyám, hol fáj?

Nem tudtam válaszolni, csak lihegtem, nyöszörgtem, éreztem, hogy belül valami megszakadt, éreztem, nagy baj történt. A fájdalom egyre élesebb lett. Enyhítésre csak az szolgált, hogy koronként megnyalogattam gazdám jószágos kezét. Azonnal hazavitt, lefektetett, kis kosaramat szokottnál jobban kibélelte tollas párnákkal, s mikor felnyitottam lázas szememet, már ott állt előttem az orvos. Szemüvege mögül me-

rően nézett rám és hallottam, amint gazdámnak azt mondta:

— Veserepedés. Állapota aggasztó!

Aztán letakartak, — magamra hagytak. — Csend, halálos csend és vak sötétség volt körülöttem. Nem láttam, nem hallottam semmit.

De egyszerre csak a sötétség oszladozni kezdett, egy szűk folyosót láttam magam előtt, mely mindjobban kiszélesedett s a végén nagy térre alakult, amelyen emberek nyüzsögtek és motorkerékpárok száguldtak.

Úgy tűnt fel nekem, mintha a tér közepéről egy hatalmas szobor megindult volna és jött, jött mindég közelebb, egyenesen felém. Megismertem háromszögletű kalapjáról — Gulliver volt az óriás. — Eléje szaladtam. Örömben kétlábon ugrándoztam.

— Csakhogy újra láthatom, Gulliver mester!

— Hozzád készültem, kis pajtásom!

— Úgy! És minek köszönhetem megtisztelő, magas látogatását, mester?

— Felebaráti kötelességemet teljesítem. Mielőtt kilépsz az árnyékvilágból, akarom hallani tőled, hogy mennyire követted utasításaimat és jótanácsomat, amelyekkel útra bocsájtottalak:

— Nos, mondd el, mit tapasztaltál az emberek között?

— Írigységet, mindig csak írigységet! Soha, soha nem fogják az emberek egymást megérteni.

— Ezt én is tudom. — De valami újabb jó tulajdonságot nem észleltél, ami esetleg engem is érdekel?

— Bebizonyosodott böles „Salamon“ mondása:

„Nihil novi sub sole!“ Nincs semmi új a nap alatt! — Mert az őseredetű szenvedélyek jó- és rossztulajdonságok megvoltak már a régi korban, különben nem mondta volna „Platus“ már sok-sok évvel ezelőtt, hogy:

— Homo homini lupus! Egyik ember farkasa a másiknak! Mindegyik a másik nyomában van. És kergetik egymást egy életen át. Társasjáték, amelyet egymás bosszantására eszeltek ki és ezt nevezik ők életnek! Mentségükre szolgál az, hogy örökölték ezt a tulajdonságot.

— Jó, jó, — türelmetlenkedett Gulliver, — ezek az észrevételek felülről nézve valóban illenek rájuk, de alulról nem láttad másnak az embereket?

— Alulról nézve éppen olyan látvány, mint felülről — válaszoltam a meggyőződéseim hangján. Valami csodálatos faj, minden más földi, vagy égi teremtmény más formát mutat felülről és másmilyen, ha alulról vizsgálják őket. — Egyedül az emberben levő indulatok egyformák, akár felülről, akár alulról figyeljük őket. Én nem is hiszem, hogy remény legyen a jövőben való megváltozásra. Önnek volt igaza Gulliver úr akkor, mikor a lovak országát kereste, hogy legalább egyszer az életben valami jót láthasson és hallhasson. Nagy kár, hogy abbahagyta utazásait, mert van még egy birodalom, ahová érdemes volna önnek az ön megfigyelőképességével ellátogatni és ez a kutyák birodalma.

— Soha sem hallottam róla. Hol és merre van hazájuk? — kérdezte Gulliver érdeklődéssel.

— Ott, a nagy hegyen túl. — Azon kell átjutni.
— De hogyan, szinte lehetetlenség megközelíteni.
— Ha megengedi én segítségére leszek önnek.
— De nézd csak, hű pajtás, hiszen ott még járt
út sincs.

— Nem baj, kérem, majd én kikaparom az utat
és Gulliver mester óvatosan utánam kúszik.

— Jó, nem bánom, de azt hiszem, kissé nehezen
fog menni.

— Bizony, kissé összébb kell zsugorodnia, hogy
mielőbb célt érjünk.

— Rendben van, tehát próbáljuk meg, előre paj-
tás, induljunk.

Erre a vezényszóra én lázasan munkához fogtam,
két lábammal, mint egy motor, elkezdtem kaparni a
hegy oldalát és lassú lépésben mentünk előre a kívájt
aknán, hogy elérjük azt a földet, ahol jobbak és meg-
értőbbek egymással az élőlények, mint az emberek
között.

— Nagy munka volt áttörni a hegyet — de sike-
rült. Sötétedni kezdett. Már csak annyi időm volt,
hogy Gulliver mesternek így kutyafuttában meg tud-
tam mutatni az ígért földjét, aztán a nagy fáradság-
tól összeestem és ...

Szegény, kicsi Szepi kutyám. Napokig kínlódott.
Rövid, görbe lábaival állandóan rángatózott s olyan
erővel dobálta magát, mintha valami kotorékban dol-
gozott volna, hogy kitűzött célját mihamarább elérje.

Egy reggelre ott feküdt kosarában mozdulatla-
nul, mereven. Rég nem éreztem oly nagy szomorúsá-

got lelkemben, mint mikor ez a kis Szepi, az én okos és hű daxli kutyám kimúlt. De sok „jóakarómat“ odaadtam volna ezért a kutyáért, akinek jósága, hűsége, okossága, messze, messze felülmulta az átlagost. — Hiába volt minden keserűségem. Vége! Volt, nincs!...

Kivitettem a kertbe és egy virágzó fa alatt ástam neki nyughelyet. Ősi szokás szerint, melléje tettem játékszereit, evvel méltóan megadtam Szepi kutyámnak a végtisztességet.

Mikor hazamentem, úgy éreztem, üresebb és szegényebb lett az életem, pedig nem is embert, csak egy daxli kutyát vesztettem el örökre.

TARTALOMJEGYZÉK.

1. Előszó	5
2. Kutyakiállítás	7
3. Bemutatkozás	11
4. Gulliver és a daxli	14
5. Első zsúr	18
6. Kutyánővénytán	23
7. Kutyaoorr	28
8. A nap hőse	32
9. A vezértacskó	38
10. Az ebkérdés	41
11. Kutyából nem lesz szalonna	45
12. Kutyafül	49
13. Kutyakorszak bölcselmei	53
14. Hazudik, mint a kutya	58
15. Eb is szereti a kézzet	63
16. Kutyateremtette	68
17. Ebadta	73
18. Kutyaházi	78
19. Az ajtó	83
20. Kutyanevnap	88
21. Kirándulás a zöldbe	93
22. Késő bánat — eb gondolat	98
23. Tomy-bemutató	102
24. Nehéz ebeken szántani	107
25. Nesze semmi, fogd meg jól	111
26. „Majd“	116
27. Homo homini lupus	124
28. Párbeszéd-kötés	129
29. A kutya életkora	134
30. A daxli álma	138

